

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEK

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan (zjutraj) razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cekovni račun. Ljubljana številka 10.650 in 10.349 za inserate.

Uprava: Kopitarjeva ulica številka 6.

Delo krščanskega učitelja

Stiridesetletnica, odkar obstaja in deluje »Slovenska zveza«, pomeni v politični in kulturni zgodovini slovenskega naroda velik dogodek. Z njo je bil zlomljen monopol liberalizma na šolo in mladinsko vzgojo in se je utrla pot krščanskemu prepovedu tudi na tem toli važnem področju. Toda delo krščanskega učitelja še ni končano. Čaka ga še važnejša naloga, da v vse pretrajajoči stiski našega časa po svojem delu ohrani in še utrdi pravstvene vrednote, ki jih je posredovalo našim mladim rodovom in tako sodeluje pri oblikovanju nove dobe za slovenski narod in za omikano človeško družbo sploh.

Voditelji in člani Slovenske zveze so spadali med kladivarje, ki so razbijali liberalizem v našem narodu, ko je bil izgubljen kot politično gibanje za čim večjimi državljanskimi svobodami. Čaka ga še važnejša naloga, da v vse pretrajajoči stiski našega časa po svojem delu ohrani in še utrdi pravstvene vrednote, ki jih je posredovalo našim mladim rodovom in tako sodeluje pri oblikovanju nove dobe za slovenski narod in za omikano človeško družbo sploh.

V to temo je posvetil pri nas prvi veliki Mahnič, ki je že uvidel potrebo, da bi katoliški prepoved zjel tudi učiteljski stan, ker je prav ta stan bil tisti, na katerega se je liberalizem, kakor povsod drugod, tako tudi pri nas najbolj opiral, da bi ohranil svoje vladajoče mesto v narodu. Učiteljski v prvi vrsti je bil namenil liberalizmu nalogo, da ljudstvo odtuji vsemu izročilu, cerkvi, domačemu pravstvu, čes, da je to nazadnjaško, da preprečuje ali otežuje človeku socialni dvig, da mu brani sadove sodobne civilizacije, da ga hoče držati v »vekovnem suženstvu« in kakor so se se glasile brezštevne liberalne praznice in publike tistega časa, ko je vsak mazač, ki si je postane svetla in življenja kar najenostavnejše tolačilo kot razvoj iz pramegle in prasline, veljal za genialnega znanstvenika. Tako poplavljen omeke in mišljenja je pospeševala liberalna šola, v kateri je vladalo načelo, da je vera in verskopravstvena vzgoja nekaj postranskega, če ne nepotrebna, da pomeni samo neko neobvezno zasebno mnenje, ki države ne briga in se javnega življenja nič ne tiče in da se poučje oziroma sme poučevati od veroučitelja kot predmet med predmeti, in sicer kot neobdobje, ker pa ljudstvo »na vero še nekaj drži«, dočim »razsvetljeni« že vedo, da je gola prevara, ki ji je namenjeno le še kratko življenje. Ves pouk je bil od verskega popolnoma ločen, zveza vere z življenjem ni obstajala, to, kar življenje mora voditi kot načelo, se je smatralo za preživelo bajko, duhovno življenje mladine pa je bilo brez vodnika, ki bi imel neoporekljivo in brezpogojno veljavo ter bi mogel človeka v njega nagonih prav usmerjati in brzdati ter višjim vrednotam in ciljem podrežati.

»Slovska zveza«, ki se je po pobudi II. katoliškega shoda pred štiridesetimi leti ustanovila, se je morala boriti z najhujšimi težavami. Neprijazen ji je bil režim nemškega liberalca, takratnega predsednika barona Heina, voditelja liberalne stranke ki je obsopal s svojimi porogljivimi domislicami, »Slovenski Narod« je bruhal nanjo ogenj in zveplo, liberalne šolske oblasti so Slovskega preganjale, v ljudstvu pa so skušali katoliško učiteljsko organizacijo smešiti in njene člane naslikati kot vsega preziranjega vredne »neznačajneže«. Vsa ta gonja pa ni nič pomagala, ampak je organizacijo v hudi borbi le krepila, šola je s časom prenehala biti izključno torišče liberalne prosvete in učiteljsko, tudi velik del liberalnega in drugih svetovnih ter družabnih nazorov, se mora prav »Slovske zveze« zahvaliti, da se je strla strahovlada klike v šoli, ki je učitelja smatrala samo za poklicnega priganjača za tako imenovano narodnonapredno stranko in njene voditelje. Na polju stanovske organizacije, šolske in ljudske omike, učiteljske samozabrazbe ter duhovne tekme je zavladala resnična svoboda, obzorja so se začela širiti, dostojanstvo in važni pomen učiteljskega, predanega izključno svojemu kulturnemu poslanstvu, se je čimdalje bolj uveljavljaj, zlasti pa je »Slovska zveza« upostavila tesni življenjski stik šole z ljudstvom, pač njena največja zasluga v duhovnem življenju našega naroda!

To je nepristranska slika delovanja slovenske katoliške učiteljske organizacije v prvi dobi, ko ji je svetil nepozabni lik njenega ustanovitelja, učitelja-pisatelja in najboljšega Krekovega prijatelja Franceta Jakliča, čigar ime ostane vklesano v zgodovini slovenskega krščanskega prepoveda, saj je trpljenje, ki ga je pogumno pretrpel za svoje prepričanje proti takratnim motogcem, največ pripomoglo k rasti društva, ki so ga hotele vse takratne sile javnega življenja zadušiti. Njegov duh pa vodi »Slovske zveze« tudi v bodočnost, ko se bo še bolj kot do sedaj pokazalo, kaj more edino odrešiti sodobnega človeka in družbo iz železne mreže zmoti, ki so za čas prerastle vekovito težnjo človeškega duha za resnico, pravico in lepo, po pameti urejeno življenje. V hudi borbi, ki nas še čaka v tem pogledu, bo Slovska slejkoprej učil mladino, da je treba verovati v izročilo naroda,

„Bitka za London“ je - uvod v odločilno „bitko za Anglijo“

London je preživel že tretjo noč med treskanjem bomb — Tudi ves včerajšnji dan so prihajali nemški bombniki nad Anglijo — Angleži napadajo dalje nasprotnikovo ozemlje, kar v Berlinu tolmačijo kot dokaz, da želi Anglija nadaljevanje letalskih bojev

Letalski dvoboj med Nemci in Angleži zavzema najstrašnejše oblike. Hitler je v svojem zadnjem govoru napovedal, da bodo Nemci kot odgovor na nočne napade angleškega letalstva »izbrisali angleška mesta z zemlje«. Prav za tem gredo sedaj ogromni nemški napadi na London, ki se po obojestranskih obvestilih ne omejujejo več na zgolj vojaške cilje, ampak streme za tem, da se nasprotniku napravi kakor koli čim več škode in se tako čim bolj zruši odporna sila sovražnika, posebno še njegovega civilnega prebivalstva. Iz vojnih poročil je razvidno, da se Angležem ni popolnoma posrečilo obvarovati London pred zračnimi napadi, kar pomenja zanje velik neuspeh. London je ranljiva točka za celo Anglijo in ves angleški obrambni sistem. Nemci so sicer drago plačali prodor nad London, ali odkupnina ni previsoka, ako se jim posreči obdržati gospodstvo nad londonskim nebotem in strahovati osem milijonsko prebivalstvo največjega mesta sveta in srce svetovne imperije. London je tudi središče angleške industrije in je obenem največje angleško pristanišče. Verjetno, da bodo za nadoblast nad Londonom v prihodnjih dneh divjali še hudi boji v zraku. Očitno je stremenje Nemcev, odriniti Angleže čimbolj od vzhoda in južne angleške obale, kar naj omogoči potem poizkus izkrcanja na angleškem otoku.

Sedanji boji nad Anglijo in Londonom niso namreč le akt maščevanja nemškega zračnega brodom, ampak so priprava za splošni napad na Anglijo. Nemčija je v zadnjem času zbrala velike kopne, zračne in pomorske sile v pristaniščih na Kanalu, v Belgiji, na Nizozemskem in tudi v nemških pristaniščih. Tu je nakopičenega ogromno vojnega materiala in tudi vojaštva za pohod nad Anglijo. To vedo tudi Angleži, zato so njihovi zračni napadi predvsem naperjeni na obmorska pristanišča, na Boulogne, Ostende, Hamburg, Bremen itd., medtem ko so poleti v notranjost Nemčije le bolj demonstrativnega značaja.

Letalski dvoboj med Nemci in Anglijo bo verjetno trajal še nekaj časa — gotovo vse do tlej, da bo nemško vrhovno poveljstvo smatralo, ali da je Anglija že zrela za splošen napad — da so torej njene zračne sile že toliko oslabiljene, da more tvegati prevoz kopenske vojske — ali pa, da bo ta napad zaradi dovolj močne angleške obrambe preložen na poznejši čas. Vsekakor pa je boj za Anglijo stopil v odločilno razdobje.

Napadi na London

Nemška poročila Vojno poročilo

Berlin, 10. septembra. AA. DNB: Nemško vrhovno poveljstvo sporoča:

Angleška letala so v noči med 9. in 10. septembrom metala bombe na nekatere kraje v severni Nemčiji. Bombe so padale v krajih, kjer ni nobenih vojaških naprav in katera so daleč stran od vseh vojaških naprav. V okolici Berlina in v še nekaterih drugih mestih je bilo poškodovanih več zgradb.

Nemška letala so nadaljevala z bombardiranjem vojaško-pomembnih naprav v angleški prestolnici. Razen tega so bile vržene bombe navzlic slabemu vremenu na pristanišča, doke, vodovode, električne centrale, skladišča olja in silose. Opaziti je bilo številne požare. Izvedeni so bili napadi tudi na zahodno angleško obalo in na vzhodno škotsko obalo.

Včeraj je bilo zbitih 44 britanskih letal. Od tega sta bili 2 zbiti od protiletalskega topništva, eno je zbito obrežno topništvo, ostala pa so bila zbita v spopadih, 21 nemških letal se ni vrnilo domov.

Snoči se je nekaj sovražnih ladij približalo francoski obali ter izstrelilo več strelcev, ki pa niso povzročili večje škode. Te enote so bile prisiljene vrniti se zaradi močnega odgovora obrežnih baterij.

Neka nemška podmornica, kateri poveljuje kapitan Prim in katera je 8. septembra uničila 35.400 sovražnega brodovja, je uničila včeraj in potopila šest oboroženih trgovskih ladij s skupno tonažo 40.250 ton. Razen tega je bila poškodovana tudi ena sovražna ladja. Neka druga podmornica je uničila več oboroženih trgovskih ladij s skupno tonažo 15.500 ton. Neka nemška pomožna križarka je zajela neko nevtralo ladjo in jo prepeljala v pristanišče, ki je pod nemškim poveljstvom.

Berlin, 10. septembra. AA. DNU: Bombniki ki prihajajo nad Anglijo, so bili zelo uspešni. Napadi so bili izvršeni v presledkih od 30 do 40 minut. Napadov se je udeležilo nad 500 letal, ki so skovali takorekoč železen obroč nad pristaniščem in industrijskimi napravami severno in zahodno od Temze. Nastalo je mnogo požarov ter so se širili nad ustjem Temze gosti oblaki dima. Napadi so prišli od jugovzhoda, juga in jugozapada hrati. Bombardirani so bili še nekateri kraji, med njimi Canterbury in nekatera mesta v grofiji Kent. V borbah nad Londonom in grofijo Kent je bilo zbitih nad 40 angleških letal, 15 nemških letal se ni vrnilo v svoja oporišča. Napadi so se nadaljevali tudi v toku noči ter so bili uperjeni v glavnem proti Londonu.

Berlin, 18. sept. AA. DNB: Londonski dopisnik newyorské agencije »News Service« trdi v svojem poročilu, da so nemški letalci dobili ukaz, naj svoje bombe na London mečejo brezobzirno in da je bilo 90% celotne škode, povzročene v nevojaških krajih. Kako pa je ta trditev netočna, se pa vidi po članku

ki hoče biti in živeti krščansko, da ima življenje namen in pomen le v luči vere v Boga in od njega postavljene pravstvene vrednote, da smo vsi ena družina, v kateri se moramo kot bratje drug drugemu in za skupno več kot posameznik, ki ji mora služiti. In zlasti danes ni vzor mlademu človeku, da bi se vsedel k polni mizi uživati, ampak življenje ga pošilja v plemeniti boj za dobro, da bi se ljudje zopet ljubili, da bi se upostavilo pravo in trdno družinsko življenje in da bi se cenilo samo pošteno in pridno delo za narod, ne pa same prazne lepe besede, za katerimi se skriva sebičnost. In preden stopi mlad človek na javno torišče, mora ta vzor uresničiti, kolikor se da, na samem sebi!

To so bile in so ostale vzgojne smernice »Slovske družbe«

vanjskih hiš, zlasti v vzhodnem delu mesta (East-end), ki je bil najbolj izpostavljen sovražnim napadom. Sovražnik je osredotočil svoje napade zgolj na London, ker od drugih krajev v Angliji so prišla poročila, da delavnost nemških letal ni bila velika. Nekaj bomb je padlo na neko mesto na jugovzhodu Anglije. Podatki o škodi povzročeni v Londonu, kakor tudi o številu človeških žrtev, še niso zbrani. Ugotovljeno pa je, da je bilo snoči od nedelje na ponedeljek v Londonu spet ubitih 286 ljudi, 1396 pa ranjenih.

Včeraj je bilo nad Londonom sestreljenih 52 nemških letal, in sicer so jih angleška lovskalela sestrelila 49, protiletalski topovi pa 3. Naše izgube znašajo 13 lovskih letal, toda 6 pilotov je rešenih.

Uradno popravljene podatki ugotavljajo, da je bilo pri velikem sobotnem napadu na London sestreljenih vsega 103 nemška letala.

Bombe na Dover

Londmon, 10. sept. Associated Press: Danes opoldne je nemški bombnik prišel nad neko mesto na južnovzhodni angleški obali (Dover) in vrigel bombo, ki je ubila na promenadi dve ženski in ranila večje število drugih civilistov.

Škoda

London, 10. sept. AA. Reuter: Dasi je bil London glavni cilj nemških napadov, so letala posamezna sovražna letala tudi nad severno-zapadnimi, severovzhodnimi in jugovzhodnimi mesti Anglije ter nad mesti srednje Anglije in nad jugovzhodno obalo Škotske in Walesa. Število žrtv še ni znano, škoda pa je kakor se zdi, mala. Na kraje v srednji Angliji je padlo le nekaj bomb. Neki bombnik je vrigel bombe nad jugovzhodno škotsko obalo. Padle so na neko ulico, niso pa napravile resnejše škode. V vzhodnem delu Londona je bilo v dveh ulicah porušitih 22 hiš. Bilo je več žrtv. Ena zažigalna bomba je padla v neko ulico v jugozapadnem Londonu. V jugozapadnem predmestju se je zaradi zračnega pritiska eksplozije bombe prevrnil voz cestne železnice.

Ali bo Anglija vzdržala

Eden izmed poročevalcev newyorskkih listov je sporočil svoji redakciji: Če bo pokrajina vzdržala letalske napade tako hrabro kakor jih prenaša prebivalstvo Londona, potem bo Anglija vzdržala sedanjo težko borbo in dragoceno preizkušnjo.

Drugi poročevalci se sklicuje na nedavno izjavo markala Göringa, da nemška letala napadajo srce angleškega cesarstva in pravi: Srce britanskega cesarstva prenaša udarec brez težav in bije mnogo močnejše kakor kdajkoli prej.

Angleška poročila

Vojno poročilo o nočnem napadu

London, 10. sept. t. Angleško letalsko ministrstvo in ministrstvo za notranjo varnost objavljata naslednje uradno poročilo:

Sovražni bombniki so bili naznanjeni snoči z nastopom noči. Alarm je trajal vso noč do rane jutra. Sovražna letala so pri svojih nočnih napadih zapustila vtis, da se nočejo več omejevati izključno na vojaške naprave. Bombe posameznih bombnikov, ki se jim je posrečilo prodreti skozi zaporni ogenj, so padale na različne kraje Londona na mnoge nevojaške naprave. V Cityju so padle v bližini Šentpavelske katedrale in mestne hiše Guildhall. Zadeta je bila tudi neka poslovna hiša, nadalje več zasebnih stano-

Opazovanja švicarskih in ameriških poročevalcev

Švicarski časnikar o bombah, ki so padle v središče Londona

Cuwih, 10. sept. b. »Basler Nachrichten« poročajo iz Londona, da so nemški bombniki izvršili v pretekli noči tri skupinske napade na angleško prestolnico. Alarm je trajal 9 ur in 6 minut. Številne bombe so padle na razne dele Londona. Več bomb je padlo v notranjost mesta in so povzročile v neposredni bližini katedrale sv. Pavla in londonske posvetovalnice požare. Posebno hud napad so napravili nemški bombniki v vzhodnem delu Londona, kjer so bombe porušile več hiš. Tudi v mfinsterskem okraju v zahodnem in severnem delu Londona so vrgli nemški piloti večje število bomb. Skupne žrtve še niso znane. V nekaterih londonskih okrajih z vso naglico čistijo razvaline, pod katerimi se nahajajo še vedno mrvti in ranjeni. Nemške letalske sile so usmerile svoj napad kakor v pretekli noči, skoraj izključno proti glavnemu mestu. Le na neko mesto v severozahodni Angliji so vrgli nekaj bomb, ki pa niso povzročile znatne škode. Prav tako so padle bombe tudi v jugovzhodnih krajih, pa tudi te niso povzročile škode, niti je bil kdo ranjen.

Ameriški poročevalec opisuje boje nad Londonom

Newyork, 10. sept. b. Četrty dan nemških letalskih napadov na središče angleškega cesarstva je tudi zahteval nekaj žrtv. Mestne ulice so razrušene, po cestah je kar na debelo razbita stekla od izlozb in oken, na nekaterih krajih pa zijajo prava žrela, si so jih povzročile težje bombe ob eksploziji. Po mnenju newyorskéga tiska tretji letalski napad na London ni bil nič drugačen kakor prejšnji. Razlika je bila le v tem, da so sedaj Nemci metali bombe težjega kalibra, število človeških žrtv pa je manjše kakor v pretekli noči.

Isti poročevalci trdijo, da je prebivalstvo Londona še vedno pogumno in se je pravočasno umaknilo v zavetišča ter pričakovalo, kdaj bodo dale sirene znak, da je nevarnost končana. Bomba najtežjega kalibra je eksplodirala v neki ulici v vzhodnem delu, tako da je porušila veliko hiš, kjer štrlijo sedaj goli zidovi.

Tudi središče Londona Picadilly in Lei-

cestersquare, ki je znano milijonom tujcem in turistov, je prav tako doživelo ognjeni krst nemških bomb. Časnikarji, ki so opazovali borbo letal, pripovedujejo o strahotnih bitkah, ki so se razvile v zraku. Neki časnikar je videl, kako so strmoglavila na zemljo tri nemška bombna letala v plamenih. Neki nemški bombnik se je razletel v zraku na koščke, ki so padali nato na drevje v Hyde-parku.

Nočni napad nemških letal je trajal nekaj nad 9 ur.

Število človeških žrtv je težko ugotoviti, ker še ni bilo mogoče očistiti vseh razvalin, ki so jih povzročile eksplozije bomb. Računajo, da je v zadnjih treh dneh vsega skupaj mrtvih nekaj nad 700 ljudi, ranjenih pa nekaj nad 3000.

Trije Göringovi cilji

Newyork, 10. sept. b. Londonski dopisniki ameriških listov trdijo, da si je markal Göring postavil tri glavne cilje v sedanjih napadih na London:

1. Izzvati hoče predvsem paniko med civilnim prebivalstvom s teroriziranjem in s tem, da jim ne da miru, da bi spalo.
2. Uničiti hoče vsa večja železniška križišča, mestni promet in onesposobiti plinske in vodovodne naprave in cevi ter uničiti električno centralo.
3. Onesposobiti hoče angleške letalske sile s tem, da uniči čimveč letališč, tovarn za letala in skladišč goriva.

Kar se tiče prve točke, pravi dopisnik »Newyork Herald Tribune«, da so izgledi v uspeh zelo majhni, ker eksplozije nemških bomb v Londonu izzivajo med prebivalstvom le največje ogorčenje in sovražnost. Ostali dve točki za sedaj ne prihajata v poštev, ker na vsak udarec nemških letalskih sil Anglija odgovarja z močnimi protiidarci.

Zemunska vremenska napoved: Pretežno oblačno v vsej državi, sem pa tja dež. Neko-liko vedro bo na skrajnem jugu. Vreme se bo zboljšalo čez dan od severozahoda. Toplota se bo znižala.

Zagrebska vremenska napoved: Oblačno in deževno.

Politični zapiski

Kdo je kriv francoskega poraza

V »Delavski pravici« je dr. T. Furlan napisal podlistek »Po katastrofi«, kjer govori o vzrokih francoskega poraza in prihaja do zaključka, da je francoski poraz zagrešil francoski generalni štab, in ker je francoski generalni štab in sploh vsi oficirski kader v Franciji izšel iz jezuitskih zavodov, meni pisec članka, da je treba pač krivce tam iskati kjer so. — Članek je seveda z veseljem pobrala »Delavska politika« in ga kot prispevek k obrambi Bluma in tovarišev razgrnila pred svoje bralce. Njej ni treba zamerjati. Čuditi pa se moramo pisatelju članka, ki bi prav gotovo ne bil počaščen, če bi mu kdo razvijal naslednjo argumentacijo, ki pa popolnoma ustreza njegovi logiki: V tem in tem zdravilišču je umrlo toliko in toliko ljudi. Kdo je zakrivil katastrofo? Zdravniki vendar! — Vprašanje francoske katastrofe je prevelika in prezamotna žaložnja, da bi se dala odpraviti z lahkotnim besedičenjem. Sicer pa tudi ni resnica, da so vsi francoski oficirji bili gojenci jezuitskih zavodov, kakor bi to pač naši javnosti nadvelil g. dr. Furlan.

Vrhovni Sokol je odgovoril

Vrhovna uprava Sokola kraljevine Jugoslavije je imela svojo sejo, na kateri je sprejela napovedane »dostojne ukrepe« proti brbljavim Sokolom belgajske sokolske župe in njihovemu glasilu »Oko sokolovo«, ki so po vsej javnosti raznesli, da je vodstvo Jugosokola v rokah masonov. »Dostojni ukrepi« obstojajo v resoluciji, ki je bila objavljena in ki pravi, da so Sokoli vedno imeli pred seboj ideologijo sokolstva, »da pri svojem odgovornem poslu nikoli niso bili pod vplivi od zunaj«, da imajo »popolno zaupanje v vodstvo Sokola« ter Sokolom obljubljajo »obrambo proti neopravičenim napadom«, vsem Sokolom pa, ki »zaradi delovanja za oživitvorenje sokolskih idealov prenašajo trpljenje«, pošilja svoje pozdrave. To je vse! Saj drugače tudi biti ni moglo. Če so navedbe belgajskega Sokola resnične — do sedaj niso bile v ničemer ovržene — potem so bili pri seji vrhovne sokolske uprave »bratje« lepo med seboj, saj je prvi podstarosta Sokola istofasno tudi vrhovni poveljnik jugoslovanskih masonov in je od 25 sokolskih žup 20 v masonskih rokah. Zato ni čudno, če so se fletno med seboj pomenili, drug drugemu počestitali, drug drugemu izrazili popolno zaupanje, drug drugemu zamašili ušesa, da ne bi slišali vpitja iz sokolskih ust, ter se potem zavili v patriotični jopci in šli na naporno nacionalno delo nazaj v svoje masonske hrame. Sedaj smo radovedni, kaj bodo belgajski Sokoli na tako »močne in dostojne ukrepe« odgovorili. Morda odgovor niti potreben ne bo. Mladine masonska močvirja ne vlečejo. Ona gre tja, kjer je zrak čist in svež, pa tudi čeprav tudi ostro brije. Mladina bo priletne borbe za oživitvorenje sokolskih idealov pustila pri sklepanju resolucij, sama pa bo šla na zrak.

»Od nič do milijonskega imetja, če si — mason«

Govoreč o jugoslovanskih masonih piše »Zagrebački list« na uvodnem mestu zelo oster članek, v katerem izraža svoje in vsega naroda zaupanje, zakaj so masoni deležni tolikih obzirnosti, da še vedno sedijo na najvišjih mestih, čeprav jim je bilo dokazano, kako škodljivi so bili naši državi zaradi tujega vpliva, ki so mu jo podredili. Nato nadaljuje: »Javnost pričakuje, da bo naša oblast to gospodo, ki jih še vedno vedri in oblači, malo bolj trdo prijel. Kajti še danes se dogaja, da nekateri posamezniki spravljajo v nevarnost življenje svojih delavcev, da pridejo do profita, toda kadarkoli se zgodi kakšna nesreča, bodo vedno našli zagovornika, ki jih bo pri odgovornih činiteljih oblasti rešil. In oblast jih potem pokriva in brani, namesto da bi proti njim odločno nastopila. Zahtevamo, da se enkrat za vselej napravi konec ljubeznivemu božanju ljudi, ki izrabljajo svoje zveze in svoje položaje po najkrajšem času od ničesar pridejo do milijonskega premoženja na račun skupnosti. Zahtevamo, da se posameznim gospodom masonom potegne kринke z obraza ter da se spiski imen članov naših lož (list navaja samo hrvaške lože) objavijo. Hrvaški narod mora vedeti, kdo so ti ljudje, ki so se na njegovo škodo skрили v to tajno družbo. Nobena izgovorjava ne pripozna, tudi izgovora ne, da so nekateri šli v masonski hram, da tam vidijo in slišijo, kaj masonski bratje počenajo. Kdor je vstopil v masonsko ložo, je vedel, kaj dela. Naj nosi polno odgovornost. Zato objavite imena masonov.« — Iz tega članka bi sklepali, da se bo hrvaški narod kmalu razjezil zaradi cinčanja pri iztrebljenju masonstva, ki se je tamkaj šopirilo na njegovo škodo.

»Na prelomu«

Pod gornjim naslovom objavlja belgajsko »Vreme« članek, v katerem razlaga, da stojimo sedaj na križišču, na prelomu dveh potov, pred velikimi dogodki, katerim moramo biti doraščeni. List med drugim piše:

»Pred velikimi dogodki se nahajamo. Ze sedaj moramo storiti vse, da se pozneje kdo ne bi pritoževal, da na nove čase nismo bili duhovno pripravljeni. Posledice sedanje nepravilnosti bi bile nemogoče, kakor so bile posledice nepravilnosti pred 20 leti. Pri velikih zgodovinskih prelomih — in sedaj se nahajamo na takšnem prelomu — je treba rušiti staro in nesposobno ter ustvarjati novo in sposobno. In naša sposobnost mora priti do izraza pri organiziranju našega narodnega in državnega življenja v popolni skladnosti s silami, ki v Evropi prevladujejo. Res in gotovo je, da se naše stare strankarske razvade in političanski duh ne bodo tako lahko spravile v sklad z novim evropskim duhom. Toda pri tem ne smemo pozabiti, da stojijo novemu duhu sovražno in odklonilno nasproti le strankarski odbori, medtem ko je ljudski duh sam ostal zdrav. V naši državi je bilo že več poskusov, da politično življenje osvobodimo od demokratsko-liberalnih predsodkov. Takaj nečemo ocenjevati uspehov teh poskusov, ampak gre samo za dobro voljo in pravilno spoznanje virov, iz katerih boleznj prihajajo. V zgodovini se dogodki nikdar popolnoma ne ponavljajo v isti obliki. Novi položaji zahtevajo novih rešitev. Tako je tudi pri nas. Ne moremo ponavljati niti enega od prejšnjih poskusov, ampak, če se oziramo nazaj na naše prejšnje delo, bomo opazili, da izhaja potreba po preosnovanju našega političnega življenja ne samo iz novih razmer v Evropi, ampak iz vzrokov, ki leže pri nas samih, vzrokov, ki smo jih videli, a jih nismo pravilno ocenili, še manj pa smo imeli srečne roke, ko smo jih hoteli reševati. Novi zunanje-politični položaji nam mora nuditi priložnost, da same sebe najdemo in da pripravimo bodočnost. Čim prej se bo to zgodilo, tem boljše bo, da se ne bo ponovilo kesanje, ki je sledilo L. 1918.«

Angleški napadi na Nemčijo

Nemška poročila

Berlin, 10. septembra. b. Uradno poročajo, da so angleški piloti ponoči bombardirali industrijske naprave v berlinskem predmestju.

Berlin, 10. sept. AA. DNB. Tudi v noči med 9. in 10. septembrom so britanska letala izvedla letalski napad na Berlin ter bombardirala civilno prebivalstvo. Vrženih je bilo več bomb na predmestje Moabit, kakor tudi v nekatere dele severnega Berlina. Več zažigalnih bomb je zadelo večje število zasebnih zgradb. Ena hiša je popolnoma pogorela. V nekem severnem predmestju je bila uničena manjša stanovanjska stavba. Berlinsko prebivalstvo hrabro prenaša te napade, ker je prepričano, da nemška letala še v večji meri vračajo in izpolnjujejo besede vodje rajha.

Berlin, 10. septembra. AA. DNB. V noči med 9. in 10. septembrom so poskušala angleška letala izvršiti napad na mesto Wesermünde. Samo nekaterim letalom se je posrečilo prebiti se skozi zaščite. Učinek protiletalskih baterij je bil zelo velik. Vrženih je bilo samo nekaj bomb.

V Berlinu zavračajo ameriške trditve, da Nemci bombardirajo na slepo

Bern, 10. sept. t. DNB. Berlinski dopisnik »Neue Zürcher Zeitung« pošilja svojo listo popis angleškega letalskega napada na Berlin in pravi, da govorniki nemške oblasti resnico, ako trdijo, da vojaške naprave še niso bile zadete. Po njegovem mnenju je bila dotedaj zadeta samo ena tovarna za azbest, nadalje je zgorela lesena šupa pri neki tovarni. Angleži so doslej nastopali le z maloštevilnimi letali. Kvečjemu je na enkrat napadalo po 30 bombnikov, ki so pri enem alarmu skupno vrgli na mesto do 100 bomb. O kakšnem načrtnem bombardiranju vojno-industrijskih naprav, meni švicarski časnikar, še ne more biti govora.

Angleška poročila

London, 10. sept. t. Reuter. Letalsko ministrstvo objavlja uradno:

Sinoči so naši bombniki nadaljevali z napadi na vojaške naprave v Nemčiji, v Belgiji, na Nizozemskem in v Franciji. Med napadenimi cilji je bila električna centrala v Berlinu, pristanišče in pristaniška skladišča v Bremenu, Hamburgu, Kielu in Wilhelmshavenu. Napadeno je bilo tudi pristanišče Wesermünde. Bombardirali smo skladišča v Krefeldu, Bruslju, tovarne v Essenu in Barnhorstu, nadalje železniška križišča in letališča. Druge skupine bombnikov so metale bombe na pristanišče Ostende, Calais in Boulogne. Bombardirano je bilo nemško topništvo na Cap Gris Nez pri Calaisu. Tri letala se niso vrnila.

London, 10. septembra. AA. Reuter. Sinoči ob mraku so angleška letala letela nad francosko »balo nad kraji, kjer imajo Nemci postavljene topove. Angleška letala so izvedla uspele napade na luke ob Rokavu.

Upanja »Timesa«

London, 10. sept. t. Associated Press. Londonske »Times« poročajo o letalskih borbah, da je »sredi pokajočih bomb zelo težko ohraniti smisel za primerjanje. Toda treba je vedeti, da to, kar so vedeli Londončani v treh nočeh preživeli, ni nič drugega, kakor to, kar so angleški vojaši doživljali na zahodni fronti noč za nočjo po cele tedne in mesece in kar doživljajo Nemci po zahodnih nemških vojnih okrožjih. Angleški bombniki so bili nad Hamburgom cele tri ure in se z veliko točnostjo zadeli prvotne cilje, ki so si jih izbrali. Naši napadi na cilje, ki so nam bližji, trajajo neprestano in njihova številčna moč raste od dneva do dneva. Naši bombniki, ki so tudi v ofenzivi, bodo česa obrambo olajšali in končno izvojevali zmago.

Nove vrste angleških bombnikov, ki so prišli že iz Amerike?

London, 10. septembra. t. »Associated Press«: Uradna poročila letalskega ministrstva omenjajo nastop dveh novih vrst bombnikov, ki so prvič nastopili pri snočnem bombardiranju pristanišča v Ostende, Calais in Flushing. To so bombniki vrste »Albacore« in »Swordfish«. Njihov prvi nastop je bil nad vse uspešen. Dosegli so popolne uspehe kljub srditemu ognju protiletalskih topov in ognja iz topov vojnih ladij. Nove bomb-

nike odlikuje velika hitrost, kakor tudi skoraj samostojna obramba, tako da ne potrebujejo spremstva večjega števila zaščitnih lovskih letal. Bombardiranje Berlina, Hamburga, Bremena, Krefelda, Wilhelmshavna in Wesermünde pa so izvedli bombniki vrste »Blenheim«, ki so že dalje časa v angleški službi. Letalski strokovnjaki trdijo, da pripadajo novi bombniki skupinam, ki so prišle že iz Amerike.

Poročila ameriških dopisnikov

Newyork, 10. septembra. b. Dopisnik »Associated Pressa« iz Berlina poroča, da je letalski alarm trajal 43 minut. Angleško letalstvo ni moglo priti do samega mesta. Dopisnik pa trdi, da je slišal strahovite eksplozije, ni pa mogel ugotoviti, če izvirajo od protiletalskega topništva ali od angleških bombnikov.

London, 10. septembra. b. »Associated Press«: Ves angleški tisk »Timesa« na čelu objavlja poročila angleških pilotov, ki trdijo, da so velike požare v Hamburgu lahko videli nad 100 km daleč. Poročila govorijo o odgovoru angleških letalskih sil na napade nemških letal na angleška pristanišča v Londonu. Poleg napadov na Hamburg so angleška letala ponoči zopet ponovila napade na razne druge nemške kraje. Včeraj so daljnostrelni topovi obstreljevali tudi nemške postojanke od Boulogne do Dunquerque. Skodo so angleška letala povzročila nemškim ljudem v lukah Hamburgu, Bremenu in Ostendenu. Zlasti močne napade so izvedla na majhne zalive vzdolž francoske obale, kjer so uničili številne vlačilce, ladje in obalne utrdbe. Z angleške obale se vidijo številni požari, ki divjajo na nasprotni strani Kanala. Angleška letala so prav tako napadla nemške konvoje na Severnem morju.

Topovsko streljanje čez Rokavski preliv

London, 10. sept. AA. Reuter: Topovi z obeh strani Rokavskega preliva so začeli davi po začetku streljanja in ponovno streljati. Ogenj so začele najprej nemške baterije s francoske obale. Streljanje se je začelo s salvo treh strelcev. Treslji

Vojna med Anglijo in Italijo

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 10. sept. AA. Stefani: Sporočilo glavnega štaba italijanske oborožene sile št. 95 se glasi:

V vzhodnem delu Sredozemskega morja so naše letalske sile, ki so bile posebno aktivne, izvedle hude bombne napade na pristanišče v Jaffi, kakor tudi na železniške proge od Aleksandrije do Marsa-Matruha. Pri prvem napadu so bile zadete težko poškodovane železniške naprave. Vlak, ki je bil neposredno zadet, je skočil s tirov.

V Severni Afriki je italijansko letalstvo bombardiralo in obsulo s strojniškim ognjem sovražnikova taborišča in avtomobilske kolone. Sovražnik je utrpel znatne izgube zlasti v Birse Ferzenu.

Sovražno letalstvo je večkrat letelo nad kraji v Kirenaiki, pri čemer je bil v celem ubit en človek, štiri pa ranjeni. Povzročena škoda je neznatna.

V Vzhodni Afriki je naš letalski oddelek napadel Port Sudan, kjer je zadet več letal na tleh in odkoder so vzletavala angleška letala, ki so napadala naša oporišča. Pri tem so naša letala zbila tudi eno sovražno letalo v spopadu.

V Keniji je naše letalstvo bombardiralo sovražnikova skladišča v Buri ob reki Tsana, ne da bi imela naša letala kaj izgub.

Sovražnik je poskušal izvesti polet nad Massauo, Asmaro in Desijem in je metal bombe zlasti na polja, pri čemer sta bili ubiti dve osebi, tri pa ranjene.

Izgube Italije

Nekje v Italiji, 10. sept. AA. Objavljen je bil četrti seznam, ki obsega imena 21 častnikov in vojakov, ki so umrli zaradi ran, katere so dobili na fronti. Avgusta je bilo 77 mrtvih,

so se čutili daleč v notranjost Francije. Eksplozije so razsvetljevale obalo kot bliski poletne vihte. Angleške baterije so odgovorile.

Ob priliki topniškega dvoboja na Rokavu je telefoniral neki novinar svojemu uredništvu, da je lahko naštel 75 sekund med bliskom, ki ga je videl ob priliki strela iz nemških topov in eksplozijo granat na angleški obali. Nemci so oddali topovske strele na vsaki dve minuti.

London po treh dneh neprestanih napadov

London, 10. septembra. b. Po tridnevnem neprestanem bombardiranju nemških letal je dobila angleška prestolnica drugačen izgled. Na mnogih krajih so porušene številne stavbe in tovarne, promet pa je zelo omejen. Kakor običajno, pa so tudi danes navsezgodaj odšli delavci in nameščenci iz svojih stanovanj, vendar pa niso mogli vsi na delo, v kolikor pa so prišli, so dospeli v tovarne z velikimi zamudami, ker so bile številne ceste dobesedno zasute s razvalinami hiš, ali pa so bile preluknjane s pravimi žreli. Poleg tega niso mogli voziti številni avtobusi in tramvaji. Odprte so bile le nekatere stranske proge, zaradi česar je v prometu nastala precejšnja zmeda.

Minister za informacije pravi, da napadi nemških bombnikov v Angliji nikogar niso iznenadili, ker se je angleška javnost skoraj leto dni pripravljala na to in pričakuje še kaj hujšega. Nadalje pravi ministristvo za informacije, da ima London nad 8 milijonov prebivalcev in da je doslej poleg razrušenih številnih zasebnih hiš bilo vsega okrog 1000 mrtvih in trikrat toliko ranjenih. Do 7. zjutraj so bili vsi požari že v oblasti londonskih gasilcev.

Vojna na morju

London, 10. sept. b. Admiraliteta poroča, da je Anglija zadnje dni izgubila 1,5 milijonov ton trgovskih ladij. V to število so vključene vse angleške in nevtralne ladje. Iz angleške statistike pa istočasno izhaja, da ima Anglija navzlic temu še vedno večjo tonažo trgovskega brodogoja, kakor pa je imela v začetku vojne, ker so se ji priključila trgovinska brodogoja držav, ki jih je zasleda Nemčija.

Promet skozi Sueški prekop

Egiptska meja, 10. sept. AA. DNB: Po uradni statistiki je šlo julija meseca skozi Sueški prekop v smeri sever-jug skupno 41 ladij s 57 potniki in 115.416 tonami blaga v primeri z 223 ladjami, 12.115 potniki in 13.819 tonami blaga v juliju lanskega leta.

V smeri jug-sever je šlo 26 ladij brez potnikov s 400.814 tonami blaga, v primeri z 237 ladjami, z 118.940 potniki in 106.046 tonami blaga.

Angleška poročila

Kairo, 10. sept. AA. Reuter: Oddelek angleških bombnikov je v nedeljo bombardiral Massauo. Južnoafriško letalstvo je napadlo Mogadiscio v italijanski Somaliji 7. septembra. Bombardirana so bila tudi zbirališča avtomobilskih čet.

Iz Francije

General Weygand zaradi letalske nesreče še ni mogel prevzeti mesta generalnega delegata francoske vlade v francoski Afriki. Zdravljenje generala Weyganda, ki si je med drugim zlomil dve rebri, bo trajalo še okoli tri tedne.

Usoda časopisja

Švicarski listi objavljajo zanimive podrobnosti o »preseljevanju francoskega tiska« po vojaškem in političnem zlomu Francije. Večina listov se je z vlado vred preselila iz Pariza. Nekateri listi so peljali seboj rotacijske stroje. Naselili so se sprva v Bordeauxu, kjer je bil sedež vlade. Od tam so z vlado vred romali dalje do Clermont Ferranda, toda, ko je vlada bežala dalje do Vichyja, ji listi niso več sledili.

Vichy je letoviško mesto, zelo prikladno za namestitev uradov, toda za tiskarne tam ni prostora. Zato je večji del listov-beguncov ostal v Clermont Ferrandu, kjer sedaj izhajajo »Paris Soir«, »Oeuvre«, »Petit Parisien«, »Jour«, »Petit Journal«, »Figaro«, »Candida«, »Journal de la Femme«. Seveda je bilo uredniško osebje pri vseh teh listih strogo prečešeto. V Limoges, ki je drugo veliko industrijsko mesto v osrednji Franciji, se je naselil »Le Journal«, »Action Française«, in katoliški dnevnik »La Croix«. V Lyon so pribekali »L'Auto«, »Marianne«, v Marseille pa se je rešil »Gringoire«. V par tiskarnah v Clermont Ferrandu vlada seveda največji drenj in se dnevno prijetijo smešne pomote. Tako dobi enkrat »Jour« na svoji drugi strani tisk »Petit Journala«, drugič zopet izide »Paris Soir« z glavo »Figaro« in podobno. V eni izmed treh tiskarn sta dve uredništvu nameščeni pod milim nebom kar v dvorišču in imata na razpolago vojaško plahto za prmer dežja. Nekateri uredniki so si uredili uredniške pisarne v garažah, nekateri pa po bližnjih kavarnah. Ker se nahaja v Clermont Ferrandu največji francoski zavod za dušeno bolne, se razume, da letijo sedaj na francosko časopisje najbolj budomušni dovpti. Vsi listi pa izhajajo le na dveh, le redko na štirih straneh.

V Parizu je »etal« »Matin«. Tudi »Paris Soir« je dobil svojo pariško izdajo. Po drugih mestih v zasedenem ozemlju pa so začeli izhajati spet stari časopisi. Le, da je njihova politična usmerjenost preurejena.

Nekaj časopisov pa je v velikem viharju izgubilo. Semkaj epadajo »Ordre«, »Aube«, »Blumov Populaire«, znani »Intransigeant«, »bogato ilustrirani« »Excelsior« in »Paris Midi«, glasilo »navdušencev za borze in za konjske dirke«.

Na novo se je tudi pojavilo nekaj listov. »Eclair« je prišel na mesto »Populaire«, med tem ko je »Fressard« začel v Clermont Ferrandu izdajati svoj list »Mot d'Ordre«.

Kako se bodo boji razvijali

»Völkischer Beobachter« piše o »bitki za London«, ki je uvod za bitko za Anglijo

Berlin, 10. sept. t. »Völkischer Beobachter« piše, da ni prav, ako sedanje boje imenujejo »bitko za Anglijo«. Mogla bi se kvečjemu imenovati »bitka za London«. V boju proti Angliji je namreč potrebno uničiti vlogo, ki jo London ima v angleškem imperiju. London je osrčje vsega gospodarskega, denarnega in političnega življenja imperija. London je osrednji živec imperija. Zato nikdo ni pričakoval, da London v tej vojni ne bo prizadet. Bitka za London je dosledno poglavje v boju proti angleškemu imperiju.

Berlinski listi pišejo, da smatrajo nadaljevanje angleških napadov na Berlin kot jasek dokaz za to, da Angleži žele, da se na način letalske borbe, kot se je zadnje dni razvila, nadaljuje. Churchill se noče ukloniti razumu, zaradi tega bo pač potrebno nadaljevati z napadi.

Berlin, 10. sept. m. »Europa Press« poroča: Zaradi zadnjih angleških napadov na berlinske okraje, v katerih ni vojaških objektov, poudarja nemško časopisje, da je treba na vsak tak angleški napad odgovoriti s tisočkratnim napadom na London, ker delovanje angleških letalskih sil predstavlja pravo napilje. »Lokal Anzeiger« pravi, da bo na vsako vrzelo angleško bombo na berlinsko naselje Nemčija odgovorila s tisoč bombami na londonska naselja, ker Nemčija ne more ostati brez odgovora na angleške napade. »Nachttaugabe« pa poudarja, da se nemško prebivalstvo po zadnji Hitlerjevi mirovni ponudbi zaveda tega, da je treba še v tem mesecu izvršiti odločilne napade proti Angliji in da je treba te napade nadaljevati tako dolgo, dokler Anglija ne bo premagana.

Angleški vojaški strokovnjak napoveduje zaostritev bojev do skrajnih meja

London, 10. sept. t. V londonskem radiju je bil govor vojaški strokovnjak Steward, ki je izja-

vil, da je nastopila doba, ko se bo vojna v zraku začela do skrajnih meja. Letalski napadi se bodo odselej stopnjevali. Za Angleže bo važno, da imajo močno letalstvo, in sicer lovce za preganjanje nemških bombnikov, in bombnike za napade na Nemčijo. Prav tako važno pa je za Anglijo protiletalsko topništvo. Anglija bo seveda posvetila največjo pozornost Londonu, toda razume se, da bo moralo angleško letalstvo tudi drugod izvesti važne in odločilne vloge. Angleška obramba je sedaj uspešna, da povprečno uniči po eno petino napadajočih letal. Uspeli so bili že večji in je bila uničena ena tretjina napadalcev. Potemtakem se vsaka skupina, ki napade Anglijo, uniči že po petem napadu. Škoda, ki jo nemške bombe povzročajo, je velika. Tega ni treba prikrivati. A glavna sila angleških bombnikov še ni stopila v boj, je dejal Churchill. Letalskih napadov danes še ni mogoče popolnoma preprečiti, ker je angleško letalstvo številčno prebitch, vendar se bo tudi to spremenilo. Londončani danes mnogo trpijo. Naj se zavedajo, da s tem odvrčajo nemške napade na druge življenjsko važne angleške industrije, kjer se izdeluje orožje, ki bo Angliji izvojevalo zmago.

Francoski listi primerjajo bitko za London z bitko za Varšavo

Clermont-Ferrand, 10. sep. AA. Havas. »Matin« in »Petit Parisien« razpravljata o napadih na London in se vprašujeta, koliko časa bo moglo londonsko prebivalstvo zdržati te napade. Listi menijo, da je London zdaj bombardiran enako, kakor je bila bombardirana Varšava v začetku vojne, vendar pa z manjšimi ereditvi. Varšavsko prebivalstvo je hrabro prenašalo vihar, ki je bil skrajno hud, vendar pa je prišel trenutok, ko je njegovo življenje popuhtilo. Listi se sprašujejo, ali čaka res ista usoda londonsko prebivalstvo, ki ne bo moglo stalno živeti med treekanjem eksplozij, v strahu pred ognjem in dežjem granat in ali bo pripravljeno, pustiti se živčnega sežigati in živega pokopati, ali pa bo končno pobegnilo iz mesta, kjer ni mogoče stanovati. Kakor se zdi, je izid te bitke odločen za usodo vojne.

Režim Železne garde v Romuniji

Voditelj železne garde najavlja boj proti Judom, masonom in kapitalistom

General Antonescu

Izjava voditelja Železne garde

Bukarešta, 10. sept. AA. DNB. Šef Železne garde Horia Sima je dal izjavo o bodočem notranjem režimu Romunije. »Romunska država bo država legionarjev. V njeni politiki bodo legionarji vodili borbo proti Judom, svobodnim zidarjem in plutokratom. Legionarji imajo svoj točno izdelan program kar se tiče vseh teh vprašanj. Večino tega programa je izdelal sam Codreanu in njegove ideje se bodo sedaj izpolnile. Nato je Horia Sima govoril o dogodkih, ki so pripeljali do odstopa kralja Karola, in povedal, da so legionarji Železne garde te dni jasno pokazali svojo voljo in da so nazadnje zmagali. Horia Sima je izjavil, da so legionarji monarhisti in da bodo pod vladavino kralja Mihaela in pod vodstvom generala Antonescu še naprej delali za izpolnitev svojega programa.

Ukrepi generala Antonescu

Bukarešta, 10. sept. t. Associated Press. Vlada »voditelja države« Antonescu, kakor sedaj imenujejo predsednika vlade, nadaljuje z objavami ostrih ukrepov za vzpostavitve reda v javnem življenju. Uredba o zaplombi kraljevega premoženja je imela velik uspeh in so zasedbo bank pravočasno preprečili, da delnice podjetij, pri katerih je bil bivši kralj udeležen, niso izginile. Najstrožja preiskava je v podjetjih veleindustrije Malaxe, ki je bil pred nekaj leti še reven inženir, a je s pomočjo bivšega kralja in krožka okrog njega zgradil največjo orožno industrijo v bližini Bukarešte ter postal tudi predsednik velikih tovarn v Rešici. Preiskava je tudi zelo ostru pri nekem juvelirju v Bukarešti, o katerem je znano, v kakšnih odnosih je bil z bivšim kraljem in njegovim krožkom.

Generala Marinescu, ki je bil šef policije, so železni gardisti na meji, ki jo je hotel prekoračiti, ujeli in pripeljali na varno. Polkovnik Morozov, ki je bil poveljnik tajne policije, je tudi zaprt. O polkovniku Morozovu je znano, da se je pri njemu odigral prvi sestanek med bivšim kraljem in gospo Lupescu. Železna garda mu zamerja, da je odgovoren za smrt Codreanu in njegovih tovarišev.

Vsi politični interniranci, ki so se nahajali bodisi po taboriščih, bodisi po koncentracijskih taboriščih, so bili izpuščeni na svobodo.

Antonescu je upokojil celo vrsto generalov in admiralov — kajti v Romuniji je bilo tudi večje število admiralov — in se nahajajo med upokojenci skoraj vsi bivši vojni ministri, dva bivša načelnika generalnega štaba in znani ljubljene dvora generala Dombrovski, ki je hitro napredoval od gardnega častnika do župana prestolnice. Imena vseh polkov, ki so nosili ime bivšega kralja Karola, so bila spremenjena. Vse vojaške uniforme so bile

odpravljene in je uvedena ena sama enotna uniforma za vse vojne enote.

Ukinjeno je večje število poslaništev, tako poslaništvo v Mehiki, Kodanju, Helsinkih, Teheranu, Rio de Janeiru. Ukinjena so veleposlaništva in tudi čin veleposlaniških svetnikov. Cela vrsta poslaništev je odpoklicana in bo upokojena. V to vrsto spadajo poslaništva pri Vatikanu, v Turčiji, v Franciji, v Švici, v Ameriki, na Portugalskem, na Švedskem in v Nemčiji. Vse diplomatske osebe bo prečiščeno in prerešeno.

Bukarešta, 10. sept. b. Enajst časnika, ki so bili naklonjeni bivšemu romunskemu kralju Karolu, je po nalogu generala Antonescu odpuščenih iz službe.

Bukarešta, 10. sept. b. General Antonescu je zopet objavil celo vrsto uredb z zakonsko močjo. Z eno izmed uredb je uredil tudi svoj položaj.

Pogajanja med Japonsko in Francijo za oporišča v Indokini

Zeneva, 10. sept. AA. DNB. »Petit Dauphin« objavlja uradno tolmačenje iz Vichya o francosko-japonskih pogajanjih glede Indokine. Po tem pojasnili so bila v Tokiu pogajanja med francoskim veleposlanikom Henryem in japonskim zunanjim ministrom Macukom v enakem okviru kakor pogajanja, ki jih je vodil v Indokini admiral Decout z generalom Nišiširo. Pogajanja so dala pogosto povod za napačne komentarje. Stik med pogajalci se strankama ni bil nikoli prekinjen in razprave se bodo nadaljevale na obojestransko željo do dobrega konca. Smatrajo, da bo mogoče interese Japonske spraviti v sklad z interesi in dolžnostmi Francije.

Nemška gimnazija v Belgradu slovesno odprta

Belgrad, 10. sept. m. V Belgradu je bila slovesno odprta nova nemška zasebna gimnazija. Ob tej priliki je bila priložnostna slovesnost v prostorih nemške meštanske šole v Zrinjskega ulici. Slovesnosti so med drugim prisostvovali zastopnik prosvetnega ministra dr. Korošca njegov pomočnik g. Boško Bogdanović, belgradski župan Jevrem Tomić, nemški poslanik Viktor von Heeren, nemški generalni konzul g. Neuhausen, bivši nemški poslanec Francjo Ham in drugi odličniki. Slovesnost se je začela s petjem jugoslovanske državne himne, nakar je povzel besedo dr. Schmaus v imenu vodstva nove gimnazije. V svojem govoru je poudarjal važnost ustanovitve nemške popolne gimnazije v Belgradu. Poudaril je, da bo vodstvo te gimnazije gledalo »idi na to, da bo v tem novem učnem zavodu veljati duh, ki mora vladati v odnošjih jugoslovanske in nemškega naroda, duh medsebojnega spoštovanja in zaupanja, duh iskrene pripravljenosti in sodelovanja. Samo po sebi se ne razume, da bo vodstvo posvetilo vso pozornost negovanju predmetov nacionalne skupine, nacionalne kulture in nacionalne vzgoje sploh in to ne samo zaradi učencev jugoslovanske narodnosti, temveč prav toliko zaradi učencev nemške narodnosti. Vodstvo poudarja, da bo ta nova šola vzgojila kader sposobnih Nemcev, ki bodo lahko v svoji domovini delovali v istem duhu z mnogo večjim uspehom, kakor prejšnja generacija, ker so lahko na essem viru spoznali jugoslovanski narod in njegovo kulturo ter se bodo naučili njegovega jezika in bodo znali pravilno ceniti njegove nacionalne, človečanske in kulturne vrednote.

Zatem je otvoritev nove nemške gimnazije pozdravil zastopnik prosvetnega ministra gosp. Boško Bogdanović, ki je v svojem govoru poudaril, da se z otvoritvijo nemške gimnazije postavlja še ena zveza med Jugoslavijo in Nemčijo. Izrekel je polno priznanost vodstvu in pripravljalnemu odboru nemške gimnazije, ki jim želi uspeha pri delu, novi gimnaziji pa napredek in procvet. Svoj govor je g. Boško Bog-

Njegov naslov je vodja države in odgovarja približno naslovu italijanskega ministrskega predsednika, vendar general Antonescu želi, da se ga titulira z gospodom generalom. Z drugo uredbo je ustanovljeno poverništvo za proučevanje gospodarstva dvora. Delokrog zakonodajnega posvetovalnega sveta je omejen in vodja države lahko ta svet konzultira, samo če smatra to za potrebno. Nobena vojna ustanova ne sme nositi ime bivšega kralja Karola. Zaradi tega je deveta konjeniška divizija dobila naslov kraljeve Jelene. General Antonescu je nadalje ukinil romunska poslaništva v Mehiki, Kopenhagnu in Helsinkih.

Bivši kralj pojde v Španijo?

Milan, 10. sept. AA. DNB. Gazzetta del Popolo poroča iz Rima, da bo bivši romunski kralj Karol odpotoval v Španijo.

Bern, 10. sept. t. Associated Press. Švicarski listi poročajo iz Londona, da diplomatični krogi tamkaj zatrjujejo, da nemška poročila o gladkem razvijanju francosko-japonskih pogajanj glede francoske Indokine (kjer Japonska želi dobiti nekaj oporišč), ne odgovarjajo stvarni resnici. Resnica je, da so se pogajanja med japonskimi odposlanci in francoskimi oblastmi v Indokini prekinila in da so se pozneje spet na novo začela v Tokiu med francoskim poslanikom tamkaj in japonsko vlado. Pogajanja pa ne napredujejo dobro spričo dejstva, da so japonske čete že na enem kraju prekršile mejo Indokine. O kitajskih četah se doslej ne more reči, da bi bila kjerkoli kršila indokitajsko mejo.

danovič zaključil z vzklikom: Vivat, crescat, floreat!

Za pomočnikom prosvetnega ministra je povzel besedo nemški poslanik Vikt. v. Heeren. V svojem lepem govoru se je zahvalil kraljevski vladi, predvsem pa prosvetnemu ministru dr. Korošcu, da je omogočil ustanovitev nemške gimnazije v Belgradu. V nadaljnjem izjavljajo se je poslanik von Heeren zavzel za tesnejše prijateljske odnose med Jugoslavijo in Nemčijo, ki sta navezani druga na drugo.

Za nemškim poslanikom je govoril ravnatelj nove gimnazije g. Müller, ki se je v imenu vodstva nove gimnazije in nemškega šolskega društva zahvalil vladi, predvsem pa prosvetnemu ministru dr. Korošcu za ustanovitev te šole. Slovesnost so zaključili učenci, ki so zapeli himno.

Spremembe treh socialnih uredb

Belgrad, 10. sept. m. Ministrski svet je na predlog ministra za socialno politiko in ljudsko zdravje predpisal uredbo o spremembah in dopolnitvah uredb o določitvi najmanjših mezd, o sklepanju kolektivnih pogodb, pomirjenju in arbitraži.

Cl. 1. Predpis odstavka 1. čl. 1. uredb o določitvi najnižjih mezd in sklepanju kolektivnih pogodb, pomirjenju in razsodišču iz leta 1937 se spremeni in glasi: Osnovna mezda velja kot baza za določitve v minimalne mezde in znaša za pomožno osebo 4 din na delovno uro. 2. stavek odstavka 3 istega člena se spremeni in glasi: Nova osnovna mezda stopi v veljavo 15 dni po objavi v »Služb. novinah«.

Cl. 2. Predpis odstavka 1. čl. 6. se spremeni in glasi: Najnižja mezda, ki se prvič odredi v smislu te odredbe, velja od dneva objave v »Služb. novinah« odnosno v »Službenih novinah« banke uprave in to vse do tedaj, dokler tega banke ali upravnik mesta Belgrada ne spremeni. Predpis odstavka 2. istega člena se glasi: Nova odredba minimalne mezde stopi v veljavo 15 dni po objavi v »Služb. novinah« in velja do naslednje spremembe.

Cl. 3. Predpis čl. 10. se spremeni in glasi: Kolektivna pogodba se mora napisati v štirih enakih glasečih se primerkih v državnem jeziku, od

Kadar kupujete
ASPIRIN

tablete, ne pozabite pogledati, da li vsak zavitek in vsaka posamezna tableta nosi »Bayer«-jev križ, ki ga mora imeti. Ni namreč Aspirina brez »Bayer«-jevega križa.

Optee reg. pod št. 7237 od 23. marta 1940.

Osebnosti

Belgrad, 10. sept. m. Z odlokom pravosodnega ministra so postavljeni za sodne pripravnike 8. skup. pri okrožnem sodišču v Mariboru: Vladimir Jevšek, Zvonimir Gabršček, Albin Skrijanc, dr. Anton Skrašek, Rajko Zupanek in Vinko Levstek; pri okrožnem sodišču v Murski Soboti Ivan Zojster.

Belgrad, 10. sept. S kraljevim ukazom je imenovan za okrajnega sodnika v Ljubljani dr. Alojzij Rant.

Belgrajske novice

Belgrad, 10. sept. m. V Nišu bo od 28. sept. do 1. okt. kmetijska razstava moravske banovine.

Zavidovići, 10. sept. m. V našiški tovarni Tanina v Zavidovičih je pričelo stavljanje okrog 730 delavcev, ki so zahtevali izboljšanje gnetnega položaja.

Belgrad, 10. sept. m. Upravnik mesta Belgrada je v smislu pred kratkim izdane uredbe odredil, da znaša cena za enotni »narodni kruh«, ki ga bodo začeli peči od 10. t. m., na vsem področju 4 din za kg.

Peter Živković »prati dogadjaje«

Zagrebske »Novosti« objavljajo poročilo iz Banjaluke, kjer pravijo, da se je tamkaj pojavil predsednik vlade v roku 10 dni pristojni banski upravi odnosno inspekciji dela v Belgradu, odn. rudarskemu glavarstvu zaradi registriranja, a četrti primerke službenim organom javne službe posredovanja dela »Socialnemu arhivu« v Belgradu.

Cl. 4. Predpis čl. 30. se spremeni in glasi: Vse denarne kazni, izrečene po tej uredbi, gredo v korist sklada za pomoč siromašnega delavstva in njih družin. Sredstva tega sklada se morajo uporabiti samo za pomoč, za prehrano otrok siromašnih delavcev in za njihovo pošiljanje v letna okrevališča ter zavetišča. Zaradi dajanja enkratne podpore siromašnim onemoglim delavcem, kakor tudi za druge pomoči siromašnim delavcem in njihovim družinam se sredstva na področju banske uprave (uprave mesta Belgrada) ne bodo izdajale brez posebnega predpisa bana odn. upravnika mesta Belgrada. Ban odn. upravnik mesta Belgrada bo uporabil za cilje, označene v tem členu, tudi denarna sredstva dosedanjega »sklada za nadzorovanje nad izvršenimi predpisi uredb o določenju minimalnih mezd, sklepanju kolektivnih pogodb, pomirjenju in o razsodišču. Ta uredba je objavljena v današnjih »Službenih novinah« in stopi takoj v veljavo.

katerih 1 primerke obdrži delodajalec, 1 primerke stanovska delavska organizacija, 3 primerke mora delodajalec dostaviti v roku 10 dni pristojni banski upravi odnosno inspekciji dela v Belgradu, odn. rudarskemu glavarstvu zaradi registriranja, a četrti primerke službenim organom javne službe posredovanja dela »Socialnemu arhivu« v Belgradu.

Smrtna nesreča v Belgradu

Belgrad, 10. sept. m. Danes dopoldne se je v Hadžimilenkijevi ulici, kjer građe francoske cerkve, zgodila težka nesreča, ki je zahtevala tri smrtno žrtve. V cerkvi, ki je že dograjena v sirovem stanju, se je zrušil železobetonski strop, ki ni bil zadostno podprt. V ruševinah je bilo zakopanih več delavcev. Poklicani gasilci in reševalci so izkopal iz ruševin 6 težko ranjenih delavcev. 3 mrtve in enega lažje ranjenega. Samo božji Previdnosti se je treba zahvaliti, da se v trenutku te nesreče v cerkvi ni mudilo še več delavcev, ki so zaposleni pri gradnji te cerkve. Reševalni avtomobili so odpeljali poškodovane v državno bolnišnico, gasilci pa še nadalje razkopavajo ruševine in iščejo morebitne žrtve. Oblasti so uvedle strogo preiskavo ter zaslišujejo stavbenika in delavstvo.

Uvoznikom iz Nemčije

Beograd, 10. sept. AA. Da bi bilo mogoče pri bližnjih pogajanjih z Nemčijo upoštevati tudi stanje delovnih uvoznikov za žito uvoženo blago iz Nemčije, se opozarjajo vsi zainteresirani uvozniki, da so dolžni najkasneje do 15. t. m. prijaviti enemu izmed pooblaščenih zavodov stanje svojega dolga v tem pogledu, in sicer na sledeči način:

1. Označiti je treba skupen znesek dolgov za vsako postavko posebej za uvoženo blago iz Nemčije od 1. januarja 1939 pa do dneva prijave. — 2. Za vse prijavljene zneske dolgov so domači uvozniki dolžni predložiti pooblaščenim zavodom na pregled tudi odgovarjajoče uvozne dokumente. (Iz deviznega ravnanja Narodne banke kralj. Jugoslavije.)

V Bolgariji velike manifestacije ob vrnitvi Dobrudže domovini

Sofija, 10. sept. t. Transcont. Sedaj so določene že vse podrobnosti za zasedbo južnega dela Dobrudže, s katero bo Bolgarija dobila 7725 kv. kilometrov novega in na žitu zelo bogatega ozemlja. Romunske čete bodo začele odhajati o polnoči od 19. na 20. septembra, takoj za njimi pa bodo začele prihajati bolgarske čete.

Glede gradiča Balčik na Črnem morju je bila najdena zelo spretna rešitev. Gradiček z vrhom in obalo ostane romunska zemlja in bo veljal za poletno, bivališče romunskih poslaničkov v Sofiji, tako da bo po mednarodnem pravu eksteritorialen, kakor so eksteritorialna vsa tuja poslaništva.

Po vsej Bolgariji pripravljajo velike slovesnosti ob priliki priključitve južne Dobrudže, kjer bodo že proti koncu meseca tudi velike manifestacije ljudstva v znamenje hvalečnosti, da je ta pokrajina prišla nazaj k materni zemlji.

Sofija, 10. sept. AA. DNB. Snoči je bila konferenca bolgarskih ministrov, na kateri je bilo sklenjeno ustanoviti komisijo, ki bo prevzela južno Dobrudžo. Na čelu komisije bo general Sinkov. Komisija bo zasedala od 15. septembra dalje v Dobriču. Ustanovljeni sta tudi dve podkomisiji. Romunske čete bodo zapustile južno Dobrudžo dne 20. septembra in istega dne bodo vkorakale tudi že bolgarske čete. Na bolgarski narodni praznik 3. oktobra bo v Dobriču velika parada čet. Bolgarski Rdeči križ bo ustanovil za čas zasedbe posebne postaje v južni Dobrudži.

Pred pogajanj med Grčijo in Bolgarijo

Sofija, 10. sept. b. »Zorac« pod naslovom »Kaj bo sledilo po Craiovi« poroča iz Budimpešte in pravi, da dobro poučeni krogi trdijo, da bo pri-

šlo do pogajanj med Grčijo in Bolgarijo, ker Italija in Nemčija želita, da se razčisti mednarodni položaj Grčije. »Zorac« citira poročanje »Temsac«, ki pravi, da je treba rešiti vprašanje izhoda Bolgarije na Egejsko morje in pa tudi grško-albansko vprašanje. Nemčija in Italija hočeta ustvariti nov red na Balkanu in rešiti vsa sporna vprašanja brez uporabe sile. »Zorac« piše, da se se odnosi med Italijo in Grčijo zopet poostri.

Nemčija in Italija svarita Grčijo, naj se odreče Angliji

Rim, 10. sept. b. Poleg opomina, ki ga je Italija poslala Grčiji, da izkoristi preizkušnjo Romunije in se odreče angleškega jamstva, beležijo italijanski listi sedaj tudi nemško uadno poročilo, ki je bilo v istem smislu poslano Grčiji. Vzporedno s tem so italijanski listi zabeležili vest, da se v Grčiji na izizvalni način objavlja zbiranje dobrovoljnih prispevkov za graditev nove križarke, ki naj nadomesti potopljeno križarko »Hellas«. Propaganda za zbiranje teh prispevkov se po zatrjevanju italijanskih listov vrši na način čiste provokacije, ker je vendar znano, da so grško križarke potopile angleške podmornice na Sredozemskem morju, ker so hotele pognati Balkan v vojno. Opomin Grčiji, naj pravofasno prepreči bratomorne manevre in naj Grčijo dovede do razumne nevtralnosti.

Gospodarstvo

Kongres ekonomistov v Banjaluki

Kakor smo že na kratko poročali, je bil v dnevih 6., 7. in 8. septembra t. l. v Banja luki četrti letni občni zbor Zveze ekonomistov (Saveza ekonomista) kraljevine Jugoslavije, kateremu je predsedovala naš gospodarstvenik g. Ivan Avsenek.

Zveza ekonomistov, ki predstavlja eno od najmlajših akademskih strokovnih organizacij, stopa šele v peto leto svojega obstoja, vendar je s svojim organiziranim delom zarezala globoke brazde v naše gospodarsko življenje. Številna predavanja iz teorije in prakse našega gospodarstva in dobro utemeljeni sklepi lanskega II. kongresa ekonomistov, ki je pred dobrim letom bil v Belgradu, so bili v naši javnosti sprejeti z zanimanjem in veliko pozornostjo.

Ena od najvažnejših pridobitev Zveze predstavlja brez dvoma ureditev novega poklica gospodarstvenikov svetovalec, katerih delo in sodelovanje pri reševanju današnjih vprašanj zasebnega in javnega gospodarstva, postaja vprav danes vedno bolj nepogrešljivo.

Prvi dan običnega zbora je bil namenjen za razgovore in razprave delegatov, ki so se sestali iz vseh večjih mest naše države, v katerih obstajajo krajevne stanovske organizacije ekonomistov.

Naslednji dan je dopoldne, po ureditvi običajnih formalnosti, v dvorani Palast-hotela bilo uvodno predavanje poznane bosanskega kulturnega delavca g. Spire Bocarica o kulturnih, socialnih in gospodarskih razmerah v vrbaski banovini, ki zavzema na teh področjih eno od najznačilnejših mest vseh naših banovin.

Uvodnemu predavanju je sledilo predavanje našega rojaka in vidnega gospodarskega pisca g. dr. Leona Pretnerja iz Belgrada »Organizacija gospodarstva v sestavljenih (federativnih) državah«, v katerem je predavatelj prikazal organizacijo gospodarske politike v vseh treh tipih federativnih držav, t. j. Švice, Zedinjenih držav Amerike in Sovjetske Rusije. Kot konferent je nastopil predsednik Zveze g. Ivan Avsenek, ki je v svojih izjavah dokumentarno prikazal nekaj, doslej malo poznanih in važnih posebnosti v gospodarski ureditvi Sovjetske Rusije.

Obeh predavanj so se udeležili vsi vidnejši predstavniki državne, banovinske in mestne gospodarske uprave, vsi delegati in vsi člani domačega stanovskega društva. Drugemu predavanju je sledila živa diskusija, ki je pojasnila nekatere nejasnosti in dopolnila sliko o ustroju gospodarstva v državah, ki nam morejo nuditi smernice pri ureditvi našega gospodarstva. Zaradi prevelikega števila govornikov je bilo nadaljevanje razprave preloženo na popoldne.

Popoldne drugega dne je bil ogled muzeja, oziroma njegovih znamenitosti: ob 3 pa seja odbora, kateri je sledil občni zbor z običajnim dnevnim redom. V novo upravo Zveze je bil soglasno izvoljen za predsednika industrijalec g. Ivan Avse-

nek iz Ljubljane, za podpredsednika g. Zdenko Knez, industrijalec iz Ljubljane, v odvor Zveze pa g. inž. Lojze Pipp, gospodarski svetovalec iz Ljubljane in inž. Franjo Tavcar, višji uradnik Narodne banke iz Maribora. Za prvega tajnika Zveze in blagajnika sta bila izvoljena gg. dr. Leon Pretner, višji uradnik Narodne banke in dr. Leon Jerovec, gospodarski svetovalec oboje iz Belgrada.

Iz poročila, katerega je podal tajnik Zveze g. dr. Leon Pretner, je razvidno, da je Zveza v preteklih poslovnih dobi delala predvsem na izvrševanju sklepov drugega kongresa ekonomistov, na sestavi tiskane spomenice, ki je pred časom izšla v obliki posebne knjige. Razen tega je Zveza po dnevnem in strokovnem časopisu obveščala našo široko javnost o stanovskih vprašanih ekonomistov in o občnih vprašanih našega gospodarstva.

V svojem ožjem delokrogu je pa Zveza sodelovala pri izvajanju uredbe o gospodarstvenikov svetovalcih, sestavila predloge za noveliranje navedene uredbe, ki naj bi se nanašala na pogoje za pridobitev pravice do izvajanja novega poklica, na delokrog, na javni zbiranje gospodarskega svetovanja, na polaganje izpitov in strokovne izobrazbe novih kandidatov za gospodarstvenike svetovalce. V to vrsto opravljenega dela spadajo tudi posredovanja v ureditvi vprašanja davčnih oziroma finančnih zastopnikov, o katerih govori čl. 116 zakona o neposrednih davkih, posredovanja glede razporeditve ekonomistov v državnih in privilegiranih državnih zavodih, zaposlovanja ekonomistov na strokovnih srednjih šolah itd.

Odbor Zveze je odločno nastopil proti nekvallificiranim napadom neke stanovske zbornice, ki je hotela izposlovati izpremembo obeh uredb o ekonomsko-komercialnih visokih šolah v Zagrebu in Belgradu v onih točkah, kjer govore o akademskem naslovu diplomiranih ekonomistov. Predstavniki Zveze so na pristojnih mestih ponovno napravili potrebne korake ter dosegli ugodno rešitev spornega vprašanja. Vprav te uspehe je dokazal vrednost skupnega nastopa. Na tem mestu je treba izrecno ugotoviti dejstvo, da gredo koristi gospodarstva pred tehniko, ki mora vedno delati le v okviru gospodarskih načel, katere, poznajo predvsem le ekonomisti Akademski naslov predstavlja le potreben zunanji okvir, katerega morejo ekonomisti izpolniti s svojim delom, ki predstavlja pravo vrednost za kvalifikacijo akademskega naslova diplomiranega inženjera gospodarstva. Prav zaradi tega je šlo delo odbora tudi za to, da izposluje formalno ureditev posebne zbornice gospodarstvenikov svetovalcev, ki bo mogla uspešno delati za zaščito koristi novega poklica.

Tretji dan je bil namenjen za izlet v Jajce, kjer so si mogli udeleženci ogledati znamenitosti kraja in mesta, ki je zelo pomembno za naše gospodarstvo.

J. L. P.

Celju; darilo zdravilišča Dobrna pri Celju. — St. 55.773: Franjo Herman, Seničevo 6, Krčevina pri Mariboru; 20 dnevno bivanje brez hrane v Banji Hladi, Hotel Srbija, darilo banske uprave Drinske banovine, Sarajevo. — St. 55.249: Klobočar Alojzija, Središče ob Dravi; 20 dnevno bivanje brez hrane v Banji Koviljaci, Hotel Dalmacija; darilo banske uprave Drinske banovine, Sarajevo. — St. 63.881: Smrekar Karol, Ljubljana, Kamniška 20; tridnevno brezplačno bivanje v Logarski dolini, gostilna Logar; darilo gosp. Franca Logarja, Logarska dolina. — St. 19.332: Kostanjevec Meta, Ljubljana, Miklošičeva 34/III.; pol ducata izbranih kravat; darilo tvrdke Trinom, Ljubljana. — St. 32.619: Martine Franc, Lavrica 11 pri Ljubljani; zabož z 12 buteljškami izbranega vina; darilo tvrdke Bruno Moser, Zemun, Moserova 1. — St. 35.198: Potočnik Pavla, Ljubljana, Groharjeva c. 22; petdnevno brezplačno bivanje v Logarski dolini, hotel Plesnik; darilo uprave hotela Plesnik, Logarska dolina. — St. 40.049: Semolič Ana, Ljubljana, Bolgarska ulica; 5 dnevni brezplačni počitek v Rogški Slatini; darilo uprave zdravilišča Rogška Slatina. — St. 24.383: Šuštar Pavla, Ljubljana VII, Borutova ul. 9; 8 dnevno brezplačno bivanje v kopališču Krapinske toplice; darilo ravn. Krapin, toplice. — St. 28.598: Terglav Marija, Ljubljana, Fugnerjeva ul. 17/L; brezplačna vožnja s parnikom od Sušaka do Kotora in nazaj, I. razred; darilo Dubrovačke plovbe, Dubrovnik. — St. 42.843: Kaplan Fr., Ljubljana, Breg 8; zabož rogaške slatine; darilo zdravilišča Rogška Slatina. — St. 14.268: Novak Henrik, tekst. tehn. Smartno ob Paki; zabož rogaške slatine; darilo zdravilišča Rogška Slatina. — St. 38.506: Tenente Angelo, Tezno-Maribor; pol ducata izbranih kravat; darilo tv. Trinom, Ljubljana, Miklošičeva 13. — St. 34.699: Dobrin A., Apihova 28, Ljubljana; zabož s 50 stekl. piv; darilo piv. Union, Ljubljana. — St. 58.090: Ogrlič Viktorija, Zagreb, Krešimirov trg 15/IV; 12 setkenic vinjaka od tv. Alko, Ljubljana, Gosposvetska cesta 13. — St. 67.021: Vrhovnik Ivanka, Smartno ob Savi, p. Moste-Ljubljana; 12 setkenic vinjaka od tv. Alko, Ljubljana. — St. 27.016: Samuda Viktor, Ljubljana, Celovška 50; 12 stekl. vinjaka od tv. Alko, Ljubljana. — St. 16.448: Kalisnik Marija, Zduše 13, p. Kamnik; zapestna ura od tv. I. Suttner, Ljubljana. — St. 18.296: Grintal Ivanka, Ljubljana VII, Kneza Kocija 4; zapestna ura od tv. Suttner, Ljubljana. — St. 15.316: Rems Vida, Lasko 44 pri Celju; zapestna ura od tv. Suttner, Ljubljana. — St. 12.974: Puhar Aci, dijak, Kranj, Puharjeva 5; otroški voziček od tv. F. Batjel, Ljubljana. — St. 14.482: Gogala Marjan, Plavski rovt 2, Jesenice; vrtna garnitura od tv. Remec Co., Duplica pri Kamniku. — St. 32.900: Kvas Martin, Retje 63 pri Trbovljah; hrzoparilnik od tv. Ciril Podražaj, Ig pri Ljubljani. — St. 69.325: Kuljiš Tonica, Ljubljana, Beethovnova 15; preproga »Mekka«, Subotica, od tv. Moderni dekor, Zagreb. — St. 48.829: Vanovšek Anton, Dresenjača, Petrovče pri Celju; žensko kolo »Panax« od tv. Ign. Vok, Ljubljana. — St. 37.748: Jelenc Marija, Vel. Lašče 100; moško kolo »Standard« od tv. Splošna trg. družba, Ljubljana. — St. 59.971: Miklavčič Karolina, Poljčane; moško kolo »Restac« od tv. Rebolj S., Ljubljana. — St. 43.891: Avsee Josip, Stari trg pri Rakeku; moško kolo »Superbo« od tv. I. Praprotnik, Domžale. — St. 41.811: Rudl Marie, Maribor, Kejsarjeva ul. 12; moško kolo »Standard« od tvrdke F. Batjel, Ljubljana. — St. 65.435: Avsee Jože, Zgor. Kašelj 22; moško kolo »Wehake« od tv. Banjai J., Ljubljana. — St. 19.001: dr. Ahačič Kozma, Tržič; diatončna harmonika od tv. Meinel & Herold, Maribor. — St. 55.683: Jurkovič Angela, Ljubljana, Tyrseva cesta 36; šivalni stroj »Anker«, pogreznjiv, od tv. »Triglav«, Ljubljana. — St. 15.464: Kos Bojan, Ljubljana, Rudnik 85; radio aparat Eumig, 3 cervni, od tv. Radioval, Ljubljana. — St. 47.259: Nose Emilija, Kočevje 200; motorno kolo NSU, Pony, od tv. Ign. Vok, Ljubljana. — St. 54.516: Tekave I. M. Cerknica 27, p. Rakek; kaseta kozmetičnih predmetov, darilo tv. Rudolf Cotič, Ljubljana VII.

Državna razredna loterija in igralci

Tudi v pretečenem kolu je bilo zanimanje igralcev za srečke veliko.

Kdo bi mogel sešteti vsa pričakovanja in vse želje številnih igralcev državne razredne loterije, ki hitro in nestrno prelistavajo časopise in iščejo v sporošilih tisto številko, ki je na njihovi srečki. Če bi skušali dobiti število vseh igralcev, ki so kupovali srečke v teku 50 let, odkar obstoji pri nas razredna loterija, bi dobili neverjetne številke, kakor bi tudi videli veliko korist, ki jo ima od te ustanove naše kmetijstvo, obrtništvo, invalidi itd. Velikanska je tudi številno igralcev, ki jim je od sedaj bilo izplačanih že preko 2 milijard dinarjev in ki so mnogi sebe rešili, odprli razne delavnice ali že obstoječe povečali, dokončali začetne študije, pomagali svojim sorodnikom in otrokom omogočili n. pr. lepšo bodočnost. Mnoгим je bil s tem odprt tako rekoč ves svet.

Na loteriji igrajo vsi

Zanimivo je ugotoviti, da je v minulem kolu kljub tako izrednim prilikam v svetu igralo v loteriji neverjetno veliko število igralcev. — To ugotavlja poročila državne razredne loterije, pa tudi znani belgrajski lastnik kolektura g. Milan Lavrič to potrjuje.

Obiščite kolekturo našega rojaka Slovenca g. Milana Lavriča v Belgradu

Nemogoče je iti po Pašičevi ulici, tudi če se vam mudi, pa da vam ne bi vzbudila pozornosti lepo urejena izložba v hiši št. 20. Tu je po solidnosti in po izredni urejenosti in skoraj lahko tudi rečeno tudi po srečki znana kolektura srečk g. Lavriča. Najbolj zanimivo je napraviti obisk v tej kolekturi kadar je žrebavanje. V prostorih Lavričeve kolekture je ob takem času tako živo ka, kor v panju. Ljudje prihajajo in odhajajo, vprašujejo za srečke, zahtevajo pojasnil, stavijo na številke, toda najbolj je opazno to, da večina od njih dobi takoj denar, ki ga kolektura takoj izplača ali pa pošlje po nakaznicah in ne čaka uradnega dneva za izplačila. Uradniki kolekture so nenavadno postrežljivi, vsi se trudijo, da svoje odjemalce kar najbolje postrežejo. Kolektura polaga na to principelno važnost, ker ve, da so prodajalci srečk odvisni od igralcev, a ne igralci od prodajalcev.

Ko se je začela vojna, je bilo povsem razumljivo, da se je promet začel krčiti in zato so tudi nekateri prodajalci zmanjšali prodajo srečk. Zanimiva je ugotovitev, da se je pri nekaterih prodajalcih, ki so se znali prilagoditi nastali razmeram, ki solidno poslujejo in gredo s časom, število igralcev povečalo; to je slučaj pri kolekturi g. Lavriča. Vsi oni igralci, ki so prenehali igrati v loteriji, so zopet prav hitro začeli kupovati srečke, z ozirom na nevtralnost naše države je tudi to razumljivo. S srečko drž. razr. loterije

v žepu lahko marsikdo lepega dne postane ako že ne milijonar, pa vsaj dobro situiran človek — kajti vsakemu človeku se sreča vsaj enkrat v življenju lahko nasmehe.

Ob žrebanju se mnogi sprašujejo, kdo bodo novi milijonarji? Na srečkah igrajo vsi, bogati in revni. Vsi imajo iste možnosti. Velik seznam Lavričevih igralcev-dobitnikov bi lahko povedal (seznam brani vsaka kolektura v največji tajnosti), da srečni dobitniki pripadajo vsem slojem naše družbe in vsem krajem naše države; med novimi dobitniki je mnogo revežev, bogatašev, takih, ki so odvisni od dnevnega zaslužka, služkinj, uradnikov, obrtnikov, trgovcev, kmetov, meščanov itd., sploh iz vseh stanov.

V loteriji so pač vsi enaki. N. B. G. Milan Lavrič je bil za svoje zasluge v pretečenem mesecu odlikovan z redom sv. Save.

Bozre

Dne 10. septembra.

Denar

Ameriški dolar 55.—

Nemška marka 14.70—14.90

Devizni promet je znašal na zagrebški borzi 2.905.556 din, na belgrajski borzi 6.815.000 din. — V efektilih je bilo prometa na belgrajski borzi za 561.000 din.

Ljubljana — uradni tečaj:

London 1 funt 177.93—181.13
Newyork 100 dolarjev 4425.00—4485.00
Zeneva 100 frankov 1009.84—1019.84

Ljubljana — svobodno tržišče:

London 1 funt 220.05—228.25
Newyork 100 dolarjev 5480.00—5520.00
Zeneva 100 frankov 1247.90—1257.90

Ljubljana — zasebni kliring:

Berlin 1 marka 14.70—14.90

Zagreb — zasebni kliring:

Solun 100 drahem 54 denar

Belgrad — zasebni kliring:

Solun 100 drahem 47.50—48.20
Sofija 100 din 91.20—92.80

Curih. Pariz 9.85 (bankovci 6.70), London 17.52 (bankovci 8.80), Newyork 439.25 (bankovci 436), Milan 22.20, Madrid 40, Berlin 175.37 (trg. marke 23.75).

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 448 —452

v Zagrebu 451 —453

v Belgradu 447.50—449

Ljubljana. Drž. papirji: 7% invest. posojilo 97—99, agrarji 53—54, vojna škoda promptna 448 do 452, begluške obveznice 77.50—78.50, dalmatin. agrarji 71.50—72.50, 8% Blerovo posojilo 100—101, 7% Blerovo posojilo 95—96, 7% posojilo Drž. hip. banke 101—103, 7% stab. posojilo 93—95. — Delnice: Narodna banka 7600—7800, Trboveljska 280 do 290, Kranjska industrijska družba 148 denar.

Zagreb. Drž. papirji: 7% invest. posojilo 96 blago, agrarji 51 blago, vojna škoda promptna 451 do 453 (452), begluške obveznice 78 denar, dalm. agrarji 70.50—71, 6% šumske obveznice 69.50 bl., 4% severni agrarji 51.50 blago, 8% Blerovo posojilo 99 blago, 7% Blerovo posojilo 94.50 denar, 7% posojilo Drž. hip. banke 100 denar, 7% stab. pos. 94 blago. — Delnice: Narodna banka 7800 blago, Priv. agrarna banka 190 denar, Trboveljska 280 do 290, Gutmann 55 denar, Sladk. tov. Bečkerek 600 denar, Sladk. tov. Osijek 205 denar, Isis 32 den.

Belgrad. Drž. papirji: 7% invest. posojilo 99 blago, agrarji 53 denar, voj. škoda promptna 447.50 do 449 (449), begluške obveznice 77.50 denar, dalm. agrarji 71—71.25 (71.25, 71.50), 6% šumske obveznice 70.25 denar, 4% severni agrarji 52 denar, 8% Blerovo posojilo 100.50 denar, 7% Blerovo posojilo 94.50 denar, 7% posojilo Drž. hip. banke 102 denar. Delnice: Priv. agrarna banka 199—201 (198).

Žitni trg

Novi Sad. Rž bačka 360—362.50, ban. 357.50 do 360. — Koruza bač. kasa duplikat 360—365, bač. pariteta Indija in Vršac 360—365. — Ostalo neizpremenjeno. — Tendence stalna — brez prometa. — Jutri bo borza zaprta.

Sombor. Pšenica maksimirane cene. — Oves bački, srem. in slav. 305—310. — Rž ne notira. — Ječmen bački okolica Sombor 64—65 kg 340—345, sremiski 64—65 kg 340—345, bač. pomladni 410 do 415, baranjski pomladni 415—420. — Koruza bač. 367.50—372.50. — Moka in otrobi ne notirajo. — Fižol bački beli 2% 466—470. — Promet majhen.

Cene živine in kmetijskim pridelkom

Maribor (mesto), dne 3. septembra 1940: Voli I. vrste 7.50 din, II. vrste 7.10, III. vrste 6.20, telice I. vrste 7.75, II. vrste 7.10, III. vrste 6.50, krave I. vrste 6.50, II. vrste 6.25, III. vrste 4.50, teleta I. vrste 8.50, II. vrste 7, prašiči špeharji 9.25, prašiči pršutarji 14 din za kg žive teže. — Goveje meso I. vrste prednji del 14, zadnji del 16, II. vrste prednji del 12, zadnji del 14, III. vrste prednji del 60, zadnji del 12, telatina 12—16 din, svinjina 16—18, slanina 18—20, svinjska mast 22, čisti med 21, goveje surove kože 14, telečje surove kože 20.50, svinjske surove kože 7 din za kg. Oves 3.25, fižol 6.50, krompir 1.40, seno 0.80, slama 0.40, jabolka I. vrste 8, II. vrste 6, III. vrste 4 din, hruške I. vrste 16, II. vrste 12, III. vrste 8, pšenična moka 4.50—7, koruzna moka 2.75, ajdova moka 5.50 din za kg. — Trda drva 170 din za kubični meter, jaja 1.25 za komad, mleko 2—2.50 din za liter, čajno maslo 32—40 za kg — Navadno mešano vino v gostilnah in vinotoki 10 din za liter, finejše sortirano vino 13 din za liter.

Ptuj, dne 3. septembra 1940. Voli I. vrste 7.50, II. vrste 6.50, III. vrste 6, telice I. vrste 7, II. vrste 6, III. vrste 4, teleta I. vrste 6.50, prašiči špeharji 11, prašiči pršutarji 10 din za kg žive teže. — Goveje meso I. vrste prednji del 14, zadnji del 16, II. vrste prednji del 12, zadnji del 14, telatina 12 do 16, svinjina 16—18, slanina 18—20, svinjska mast 24, čisti med 20, goveje surove kože 13, telečje surove kože 16—18 din za kg. — Pšenica 260, ječmen 275, rž 200, oves 300, koruza 250, fižol 600, krompir 100—125, seno 75—100, slama 45, jabolka I. vrste 600, II. vrste 350, III. vrste 260, hruške I. vrste 600, pšenična moka 525—575, koruzna moka 250, ajdova moka 400—500 za kg. — Trda drva 125 din za kubični meter, jaja 1 din za komad, mleko 2 din za liter, grozdje 12 din za kg. — Navadno mešano vino pri vinogradnikih 5.50 dinarjev za liter, finejše sortirano vino pri vinogradnikih 7—8 din za liter.

Znižanje kartelnih cen

10. sept. je bila v ministertvu za trgovino in industrijo seja odbora za revizijo kartelnih cen, katero je vodil Dimitrije Dimić, načelnik oddelka za trgovino in obrt pri trgovinskem ministertvu. Na loga te konference je bila pregledati povzemanje cen posameznih izdelkov, ki jih izdelujejo kartelirane industrije in katero je nastalo zaradi splošnega skoka cen in težkega dobavljanja surovin. Na podlagi predloženih referatov, da so se nanašali na 18 raznih kartelov in od katerih so posamezni že enkrat ali dvakrat povišali cene od avgusta lanskega leta, se je odbor za revizijo kartelnih sporazumov sporazumel v tem, da sprejme predlog, da se kartelom od avgusta 1939 na dan danes dovoli povišanje cen.

Na seji odbora za revizijo kartelnih cen so bila dovoljena naslednja zvišanja kartelnih cen: kartelu obovin za 24%, prva za 11.11%, nogavic za 6.64, domačega železa za 1.80 din za kg, žice in žičnih žebeljev za 2 din za kg, hlavevine za 36%, poska in mrvke za 15, lepljene vate 30—40, livnic za iekleni liv 22.53, livnic za peči in štedilnike 22.90—26.46, kleja 1.55 za kg, kablov za 27%, opke za Sarajevu za 15, superfosfata 8.11—23.85, čokolade za 45, firmeža za 53.96 in papirja za 22.04—28.82%. Za cement je odbor odobril samo tolikšno zvišanje cen, kolikor znaša povečanje stroškov za embalažo.

Zaposlenost delavstva v juliju

Iz statističnih podatkov Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani za julij je razvidno, da je od junija na julij število zavarovancev naraslo za 946, dočim je julija lani do julija letoš število zavarovancev naraslo za 2722. Napredovalo je le moško članstvo, in sicer za 3458, dočim je število zavarovanih žensk zmanjšano za 736, ker je zmanjšana zaposlenost predvsem v onih industrijah, kjer prevladuje žensko delstvo.

Povprečna dnevna zavarovana mezda se je od junija na julij dvignila od 27.92 na 28.63, torej za 0.71 din, dočim je v primeri z lanskim letom narasla za 3.71 din, t. j. za 15%, kar pa ne odgovarja dvigu cen.

Zaposlenost po strokah kaže, da se je v primeri z lanskim letom povečala zaposlenost pri gradnji železnic, cest in vodnih naprav, pri javnem prometu ter stavbni industriji ter pri hišni služinčadi, dočim je padlo število zavarovancev v industriji kamenja in zemlje, v tekstilni industriji, gostilnah, kavarnah in krčmah ter v industriji za predelovanje lesa.

V sezjskem pogledu je od junija na julij letos nazadovale zaposlenost v tekstilni stroki ter v gozdnožagarski industriji, napredovala pa je zaposlenost v stavbni stroki ter pri gradbi železnic, cest in vodnih naprav in v industriji kamenja in zemlje.

Odprema pšenice in moke. Belgrad, 10. sept. AA. S 13 t. m. bo Priv. izvozna družba začela izdajati dovoljenja za pšenico in moko in sicer: 1. dovoljenje za odpremo pšenične moke z glavnega pridelovalnega področja donavke in drineke banovine izključno milicem in 2. dovoljenja za odpremo pšenice z istega področja v ostalo državno področje razen v banovino Hrvatsko, samo če je adresant sam mlin, ali pa je v pretovarjalnih postajah špediter, ki odpremlja blago mlinu. Počenič z 20 t. m. bo Priv. izvozna družba izdajala dovoljenja za odpremo pšenice in pšenične moke z glavnega pridelovalnega področja donavke in drineke banovine na ozemlje hrvaške banovine samo na predlog Pogoda in v breme kontingentov, ki bodo določeni za to ozemlje.

Dobave. Ravnateljstvo pošte, telegrafa in telefona v Ljubljani razpisuje dobavo 1043 kosov prečnikov za gradnjo t. t. prog. Ponudbe do dne 19. septembra t. l.

Uvoz bombažne preje iz Italije. Poročali smo, da so se začela med našo in italijansko tekstilno industrijo pogajanja v Benetkah za dobavo bombažne preje iz Italije. Dosedanja pogajanja so bila zaključena z neuspehom zaradi visokih italijanskih zahtev. Se se sedanja, tretja pogajanja, so privedla do uspešnega zaključka, po katerem nam bo Italija iz starega kontingenta dobavila 1 milijon kg bombažne preje (to velja za kontingent za drugo četrtletje). Iz novega kontingenta nam bo Italija dobavila 1 milijon kg čiste preje in 1 milijon kg preje, pomešane do 25% s fiocco. Dobave naj bi se začele takoj.

Izvoz živine v Italijo. Pogajanja za dobavo živine Italiji, ki so bila v ponedeljek zaključena na Reki, so dovedla do zaključka. Po novem sporazumu, so določene ugodne cene za živino, dosežen pa je tudi sporazum o izvozu 10.000 debelih prašičev v Italijo, kar naj bi se začelo izvajati dne 1. oktobra. Vendar cene niso ugodne in bo moralo razliko kriti ravnateljstvo za zunanjo trgovino. Govorilo se je tudi o možnosti dobave 30.000 ovac Italiji.

Odkup volne. Do sedaj je Priv. izvozna družba nakupila 65 vagonov domače volne, od družbe pa je naša tekstilna industrija odkupila 30 vag. Producenti so volno rajši prodajali nad intervencijskimi cenami. Poleg tega veljavnost uredbe o volni še ni razširjena tudi na banovino Hrvatsko.

Izvoz lesa v Italijo. Iz Belgrada poročajo, da bo Narodna banka izdajala potrdila za izvoz bukovih cepanic za celulozo in žagarske odpadke (iz car. tar. št. 91) za Italijo samo onim izvoznikom, ki imajo neizkoriščena potrdila za zavarovanje valute, izdana od Narodne banke za te vrste lesa. Ta potrdila je treba priložiti prošnji za izvoz navedenih predmetov, potrdilo pa bo ponovno vrnjeno izvozniku z izvoznim potrdilom. Iz utemeljivte tega ukrepa je razvidno, da je od tega prišlo zaradi tega, ker je bil izrpan od sedaj ves kontingent za izvoz teh predmetov v Italijo na osnovi izdanih potrdil Narodne banke.

Sporazum o predvojni posojilih v Dubrovniku. V drugi polovici avgusta so se nadaljevala v Dubrovniku pogajanja med našo in nemško delegacijo glede ureditve anuitetne službe državnih dolgov. Že v prejšnjih pogajanjih je bila urejena cela vrsta vprašanj, sedaj pa je urejeno predvsem vprašanje odkupa tako imenovanih zlatih srbskih posojil (4% srbsko posojilo iz leta 1895, in 4.5% srbsko posojilo iz leta 1909). Nemški lastniki teh papirjev so svoje obveznice že deponirali pri Reichsbanki, podrobnosti o ureditvi odkupa pa bodo izvedli pri svojih deviznih bankah, ker so sedaj pogajanja v Dubrovniku uspešno zaključena.

Izžrebane nagrade za obiskovalce velesejma

Ljubljana, 10. septembra.

Zreb je naklonil srečo sledečim obiskovalcem velesejma:

Jesen je pred vrati . . .

Moralna mobilizacija vseh Slovencev je narodna dolžnost

Ljubljana, v septembru.

Poletje se letos posavlja od nas še v precej znojni obliki. Julij in avgust sta bila izredno hladna in deževna, prva tretjina septembra pa je bila zelo lepa in prvi teden sploh ni nikdar deževalo. Zadnje jesensko vročino in soproso so naša polja in naši vinogradi dobro izrabili; koruza, krompir in ajda so si nekoliko opomogli in če je bila poletna žetev zelo pičila, se bodo najbrž jesenski sadeži vsaj nekoliko še popravili in dopolnili tisto, kar je manjkalo pri žitu, če ne bo novo deževje spet vse pokvarilo.

Nenavadno vreme letošnjega leta je zlasti meščane začelo že hudo skrbeti; proti koncu poletja so se začeli širiti neveselni glasovi o letošnji žetvi in naval v trgovino in skladišča je postal iz dneva v dan večji. Čim večji pa je bil naval, tem večja je bila skušnjava tistih, ki znajo takšno in približno razpoloženje ljudskih množic po svoje izrabiti.

Ko pa se po mestnih nasadih in vrtovih razleže jesen, tedaj se v uradniške in obrtniške družine pripleza huda skrb: šole so se začele odpirati in kar je ostalo denarja od nakupa živil, mora iti v nakup knjig in primerne obleke za otroke, ki morajo v šolo. Tudi razne takse in kolkovine je treba plačati in čim številnejša je družina, tem bolj občutljivi so ravno ti zneski, ki se morajo plačevati za šolnino in druge kolkovine. Oblasti bi morale pač tudi v tem oziru pomagati in družinam s številnimi otroki, ki hodijo v šole, znižati takse.

Po uradniških družinah tokrat stiska mogoče le še ne bo tako huda. Po uvidenosti vlade in po odredbi finančnega ministra so bile s 1. septembrom plače državnim uradnikom vsaj malo zvišane in tako vsaj ob nalogah, ko je treba poskrbeti za najpogostejše za zimo, razni izdatki za šolo ne bodo preveč obremenjevali našega uradnika. Hudo, prav hudo bo pač za tiste, ki v letošnjem letu vključ izrednim razmeram še niso dobili nikjer nobenega povišanja, hudo pa bo tudi za številne obrtniške družine, ker po raznih obrlih in raznih delih mesta obrtniki niso smeli ali mogli zvišati cen, dasi so blago morali že predrago plačati.

Čim bolj se bodo krajšali dnevi, tem bolj se bo po naših domovih oglašala huda skrb za tisto, kar je za zimo najbolj potrebno, to je za kurjavo. Oblasti so sicer določile cene za drva, toda trgovina z drvmi je v zadnjih dneh čudno zastala in vsiljuje se domneva, da se trgovanje z drvmi ne bo odprlo, dokler se določila o cenah za drva ne bodo spremenila — na kviku! V teh tednih bodo meščani zelo potolaženi, če se bo izkazalo, da ta domneva ni resnična.

V delavskih središčih se jesen ne napoveduje v nič lepših barvah. Naši listi že mesece in mesece pišejo o težkih razmerah, ki vladajo v mestih, kjer je največ tekstilnega delavstva. Tam že nekaj mesecev delajo v omejenem obsegu, nekatera podjetja pa so se morala zapreti svoje obrate. To delavstvo mora pač s silno grenkimi občutki opazovati tiste, ki se sedaj na jesen še lahko v večji ali manjši meri oskrbujejo z vsem potrebnim za zimo in za dneve najtežjih preizkušenj. Delavske družine pa imajo pogosto več otrok ko meščanske. Tudi ti otroci morajo sedaj v šole, tudi zanje je treba poleg obleke in taks kupovati še primerne knjige.

Nekateri naši industrijski kraji pa so vse leto delali v rekordnem obsegu. Ponekod je bilo dela toliko, da je bilo treba delati noč in dan; delo ni bilo zastoj in ker so časi hudi, je ponekod rad kdo potegnil še v nadure, da bi nekaj več zaslužil.

Ti delavski sloji so sedaj ob pričetku jeseni preizkušani. Težko priloženo mezdjo je bilo treba trdo plačati tudi z zdravjem, in ker je bilo dela čez glavo, nikjer ni bilo nobenih počitnic, nobenega oddiha. Jesen pa še pospešuje kali boleznih v človeku, zima pa preizkuša reveža rada položiti na bolniške postelje.

Sedaj na jesen bodo razne bolniške blagajne imele premnogo dela. Naval v bolnišnice bo naj-

brž večji ko druga leta. Na številna zdravniška stanovanja bodo iz dneva v dan trkale izmučene roke in prosile tisto, kar se z denarjem niti plačati ne da.

Vse bomo morali vsi upoštevati in pomagati na vse strani.

Kmečka dela bodo počasi ponehala in naši kmetje bodo s svoje zemlje pobrali pičle sadeže letošnjega truda. Toda naš kmet ne bo obupal, saj svojo zemljo in njeno »garanje« tudi dovolj dobro pozna. Nanjo je privezan z zakoni, ki so močnejši od vseh pisanih zakonov. Na vasi je še doma tisto pravo občestvo, ki bo znalo lajšati trpljenje, ki bo na vasi to jesen in zimo toplo revnejše sloje. Sožitje kmečkega življenja narekujejo čisto posebni zakoni, ki niso zapisani nikjer drugod ko v dušah naših ljudi. Kadar kdo v vasi pogori, mu združeno pomorejo vsi, dasi

Devet delavskih taborov na Mali Šmaren

Včeraj smo prinesli poročilo o romarskih taborih Zveze združenih delavcev v Ljubnem, na Gorci pri Mariboru, na Gori Oljki in Sv. Planini. Vsa ta zborovanja združena z božjepotnim romanjem k Marijinim cerkvam so po poročilih zares lepo uspeša. Vsa prireditelja je poseben poudarek programa te naše prave slovenske delavske organizacije ki hoče graditi v skupnosti z ostalimi stanoviti slovenskega naroda, zvesta našim kulturnim tradicijam in veri naših očetov. Zborovalci so na svojih taborih prav posebno razločno poudarili, da ne verjeto v pravično ureditev sveta brez Boga in da svoje delo podrejuje močrosti božje Cerkve in njenega učeništva. Razločno so izpovedali svoje hojenje, delati po pravih krščanskih načelih za nove lepše čase, za novo boljšo družbo. Podčrtali so zadostno jasno in nedvoumno, da je skrajni čas, da se likvidira kapitalistično gospodarstvo tudi v naši državi in da zahtevajo stanovsko ureditev naših narodnih in državnih prilik na osnovi širokih samoupravnih pravic posameznih delovnih stanov.

Omenjenim zborovanjem se je istega dne pridružil še pet drugih zborovanj. Ta zborovanja so bila: Na Šmarni gori, na Homecu pri Kamniku, pri Novi Štifi, v Jeruzalemu in na Ptujski gori.

Na Šmarni gori

Tu je zborovalo gotovo najmanj 1000 romarjev. Sv. mašo je daroval ekspozit v Dravljah g. Mirko Bartol. V lepem cerkvenem govoru je pokazal, kako delavstvo ne sme izgubiti pri skrbi za časovne prilike izpred oči večnih momentov in kako je možno tudi samo v soglasju z večnimi božjimi zakoni ustvariti v družbi dosegljivo srečo. Zborovanje je vodil Erste Maks, predsednik splošne podružnice v Ljubljani. Govorila sta inž. Sodja Jože, predsednik OUZD in Golob Stane, podpredsednik ZZZ v Zg. Šiški. V imenu Kmečke zveze je zbrane delavce pozdravil g. senator Brodar Janez in nakazal kako je nujno potrebno, da se v borbi za pravično družbo združita kmečki in delavski stan morebitna nesoglasja je treba rešiti po medsebojnem sporazumu v duhu krščanske pravičnosti. V imenu Delavske zbornice je pozdravil referent Peter Lombardo. Med delavstvom smo opazili tudi g. dekana Matija Škrbca iz Kranja in g. poslanca Mašiča iz Ljubljane. Celotno prireditev so delavci zaključili ob 2 popoldne s slovesnimi petimi litanijami, v katerih so peli hvalnice Materi božji in jo prosili pomoči za stan in narod.

Na Homecu pri Kamniku

Delavstvo kamniškega okraja se je na Mali Šmaren zbralo za cilj svojega romanja prijazno cerkvico na Homecu. V zgodnjih jutranjih urah so vsi prihiteli peš in s ko-

Jutri se začne prodaja srečk državne razredne loterije. Zato Vas opozarjamo na današnji oglaš priznane, v državi največje slovenske kolekture Milana Lavriča.

ta dolžnost ni nikjer zapisana. V hudih urah si bodo tudi letos po naših vaseh kmetje znali pomagati.

Tudi drugod se moramo v teh časih zavdati, da nas vežejo višji zakoni naše narodne skupnosti in skupne skrbi za vse naše narodno občestvo. Ko se bodo pozno v jeseni ali po zimski oglašali po bolniških blagajnah ali po bolnišnicah, ali pa pri zdravniških žrtve sedanjih razmer, tedaj nam ne bo mnogo pomagalo, če se bomo sklicevali samo na tisto, kar je zapisano v zakonu ali pa v pravilnikih. Poleg dolžnosti bo treba storiti še tisto, kar nam nalaga naša zavest odgovornosti do vsega našega narodnega občestva. Časi so hudi, le malokdo med nami jih je prav za prav zakrivil, zato se moramo zmerom zavediti, da živimo vsi v času nekakšne »moralne mobilizacije«, ki nas obvezuje za to jesen in zimo prav tako, kakor bi nas v drugih okoliščinah obvezovala kakšna druga mobilizacija.

gram Zveze združenih delavcev za svoj program. Tudi od tu so poslali delavci svoje pozdrave našima cerkvenima knezoma in našem narodnemu vodstvu. Razšli so se s trdnim sklepom, da bodo prihodnje leto enako prireditve ponovili za zmago gesla Bog, stan, narod!

V Jeruzalemu

V Jeruzalemu so se zbrali delavci in delavke iz Slovenske Krajine. Prihiteli so tja delavci iz Puconcev, iz M. Sobote in iz Slovenskih goric Sv. mašo je daroval g. Rons iz Sobote. Govorila sta na taboru Cesar Jože, uradnik Borze dela v M. Soboti, in Kralj Franc, predsednik gradbene zveze ZZZ iz Ljubljane. Razprave na tem zborovanju oziroma podani govori so bili vsebinsko enaki z govori na drugih krajih. Zbralo se je tam okrog 500 delavcev, ki so prav tako kakor drugod z veseljem sprejemali jasno stališče organizacije ZZZ do novodobnih vprašanj in zlasti zahtevo po odpravi kapitalistične in uvedbi stanovske družbe. S pravim valom navdušenja so poslali od tu pozdrave obema slovenskima škofoma in našem narodnemu vodstvu. Tudi tu so delavci želeli, da bi se taka romarska zborovanja večkrat vršila.

Na Ptujski gori

Lepa Ptujka gora je na Mali Šmaren na božji poti zbrala slovenske delavce iz Rogaske Slatine, iz Ptuj, Sv. Lovrenc na Pohorju, Metinje Po sv. maši, ki jo je daroval g. kanonik Zagar iz Maribora, so delavci zborovali pod vodstvom Koje Franca, tajnika ZZZ iz Ptuj, govorila pa sta Horvat Avgust, tajnik ZZZ iz M. Sobote in Košnik Jože, strokovni tajnik vinarjev in Ljutomera Lepo razpoloženje vseh zborovalcev, se je izražalo v veselem pritrjevanju, v lepi pesmi in v veliki medsebojni priprčnosti, ki je vladala ta dan med delavskimi romarji na Ptujski gori. Delavci so soglasno obljubili zvestobo Bogu in narodu ter sklenili, da bodo v svojih okolišnih delih za poglabitev in za rast slovenskega katoliškega delavskega stanu.

Lepa proslava 45 letnice mature

Na povabilo svojega sošolca g. dr. Ivana J. Tomažiča, lavantinskega škofa v Mariboru, so se 8. t. m. zbrali pri njem abiturienti ljubljanske gimnazije iz leta 1895 na 45-letnico svojega zrelostnega izpita. — Od 76 tovarišev, ki so v letu 1895 delali zrelostni izpit, je živih še 36, glede česar se pa ne ve, kje je in ali še živi.

K proslavi se je zbralo v g. škofom vred 22 tovarišev. Prvi dan je bila večerja, pri kateri so bile ob izborni kapljici iz škofovega vinograda izpregovorjene pozdravne napitnice in je bil podan spominski pregled.

V ponedeljek 9. t. m. je zjutraj v cerkvi šol. sester g. škof daroval sv. mašo ob asistenci g. kanonikov dr. Zagorja in dr. Ostrea. Pred sveto mašo je zbrane tovariše pozdravil z ganljivim nagovorom, svete obrede pa so na koru spremljale šolske sestre s krasnim petjem in lepim orglanjem; nazadnje pa je še tovariš J. Završan s svojim mogočnim baritonom zapel »Bone Deuse, kakor pred 45 leti pri šolskih mašah v Krizankah. — Po maši je bil skupni zajtrk pod pozornim vodstvom g. m. Terezije Hanzelič v samostanski dvorani. Potem se je družba razdelila. Nekateri tovariše je vodil po mestu kanonik g. dr. Ostre ter jim razkazal znamenitosti, zlasti pa novi muzej in stolnico, ki je sedaj po naročilu g. škofa obnavljajo in ji podajajo prvotno arhitektonsko obliko iz 13. stoletja. — Drugi del pa je pod vodstvom g. škofa napravil sprehod v najbližje okolice, mimo veličastne stavbe nove bogoslovnice v škofijski vinograd v Krčevini in vinarstvo, katero je sedanj škof prevzel v zapuščenem stanju, pa jo spremenil v priprosto in mičen Tuseulum za oddih od dela in skrbi.

Po fotografiranju so jubiliti odšli h kosilu v škofijo, pri katerem so bile izgovorjene nekatere zdravice, pevski zbor šolskih sester in šolskih gojenk je pa pod vodstvom sestre Dulcissime ubrano prepeval lepe slovenske pesmi.

Od prvega začetka pa do konca je vladalo lepo in veselo razpoloženje, ker je škof a svojo očarujočo ljubeznivostjo in prisrčnostjo takoj ustvaril atmosfero domačnosti in nepriljene družabnosti. Bilo je mnogo govora o preteklosti in o pomenu Maribora kot kulturnega in političnega žarišča, pa tudi ugibanja o bodočnosti, v katero jubiliti gledajo tako, da so se vedro razpoloženi dogovorili za sestanek po 5 letih k proslavi petdesetletnice mature.

Proslave so se udeležili poleg gospoda škofa: 1. dr. Breclj Anton, zdravnik v Ljubljani; 2. Budan Lambert, postajenačelnik v pok. na Jesenicah; 3. dr. Demšar Jernej, primarij v pok. v Ljubljani; 4. dr. Goršič Fran, generalni inšpektor v mini-

strstvu notranjih del v Belgradu; 5. Grasselli Leon, banki svetnik v pok. v Ljubljani; 6. Jerič Alojzij, župnik v Preloki pri Vinici; 7. Juvancić Friderik, profesor mornariške akademije v pok. v Zagrebu; 8. msgr. Koritnik Anton, gimnazijski ravnatelj v pok. St. Vid nad Ljubljano; 9. dr. Lapajne Živko, okrajni sanitetni svetnik v Ljubljani; 10. Logar Henrik, nadupravitelj zavoda za umobolne v pok. v Ljubljani; 11. dr. Mayer Ernest, načelnik banke uprave v pok. v Ljubljani; 12. Mihelič Gvidon, predstojnik okrajnega sodišča v pok. v Mariboru; 13. Pengov Fran, gimnazijski profesor v St. Vidu nad Ljubljano; 14. dr. Skaberne Fran, odvetnik in načelnik Pokrajinske uprave v pok. v Ljubljani; 15. Smrekar Janez, vseučiliški profesor v pok. v Ljubljani; 16. Stefan Karlo, inšpektor državnih železnic v pok. v Ljubljani; 17. dr. Tičar Josip, zdravnik v Ljubljani; 18. dr. Vončina Fran, načelnik banke uprave v pok. v Ljubljani; 19. Završan Janez, magistratni svetnik v pok. v Ljubljani; 20. Zemlja Fran, inšpektor državnih železnic v pok. v Ljubljani; 21. Zusi Jakob, župnik v Cerkijah pri Krškem.

Spomenik kralju Aleksandru v Zagorju

Zagorje, 9. sept.

Odkritje spomenika pok. kralju Aleksandru I. Zedinitelju v Zagorju je bilo v nedeljo dne 8. t. m. ob 11 popoldne. Odkritju so prisostvovala vsa zagorska društva in zastopili tudi prebivalstvo, po številu nad 2500. Slovesnost je potekla izredno slovesno. Združeni zagorski pevski zbori so zapeli »Slovan na dan«. Ko je zastopnik Nj. Vel. kralja g. podpolkovnik Stefanovič odkril spomenik, je četa celjskega peh. polka oddala častno salvo, a spominu velikega pokojnika se je poklonilo 27 različnih društvenih zastav. Ob polaganju vencev so bili podani nekateri markantni govori, med katerimi se je zlasti odlikoval govor predsednika F. O. Zagorje g. Guna Franceta. Gomila izbranih vencev, 36 po številu je zagrnila spomenik.

Spomenik sam stoji pred Sokolekim domom ter je kip pokojnega kralja do popreja izdelan iz bronu, ki stoji na kamenitem podstavku. Spomenik bo res krepek jugoslovanski poudarek industrijskemu Zagorju in njegovi okolici. Da ga je tukajšnje prebivalstvo sprejelo z veseljem, epoustovanjem in hvaležnostjo, pričajo številne zastave, ki so bile razobešene domala iz vseh zagorskih hiš.

Končno nam je še omeniti, da je g. bana zastopal pri odkritju g. okrajni načelnik dr. Gregorin.

Zborovanje slovenskih zgodovinarjev v Ptuj, Dornovi in na Ptujski gori

Ptuj, 9. septembra.

V soboto in v nedeljo so zborovali na Ptujski gori, v Ptuj in Dornovi naši slovenski zgodovinarji, ki so prihiteli v te zgodovinske kraje, polne najlepših znamenitosti, v zelo velikem številu. Program zborovanja je bil obširen in pester, tako da so naši znanstveniki obdelali v glavnem vsa najvažnejša vprašanja.

Po sprejemu pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju v soboto, dne 7. t. m., so odšli udeleženci na Ptujsko goro. Tu so si ogledali znano črnogorsko romarsko cerkev, ki jo ravno sedaj temeljito popravljajo. Tu so imeli priliko občudovati še druge številne znamenitosti in uživati krasen razgled po Dravskem polju, Halozah, Slovenskih goricah itd. Na Ptujski gori so pričeli s ciklusom zanimivih predavanj. Prvi je govoril univ. prof. dr. Balduin Saria o »Antični topografiji Dravskega polja«, nakar sta predavala univ. prof. dr. Milko Kos in prof. dr. Blaznik o »Problemih kolonizacije na Slovenskem«. Vsa tri predavanja so bila nad vse zanimiva in se je po njih razvila obširna debata.

Po kosilu so se zgodovinarji poslovali od romantične Ptujске gore in se odpeljali z avtobusom v Ptuj. Pri sprejemu jih je pozdravil gimnazijski ravnatelj g. Fran Alič v imenu ptujškega Muzejskega društva. V svojem pozdravu se je g. direktor spomnil pokojnega ptujškega zgodovinarja, notarja Viktorja Škrabarja, ki ima največ zaslug, da je ptujski Ferkov muzej na taki višini in da se je delo na polju arheologije v Ptuj in okolici na njegovo vzpodbudo zelo poživilo. Kmalu po prihodu se je pričelo predavanje, ki ga je imel univ. prof. dr. France Stele, o »Varstvu spomenikov v Ptuj in njegovi okolici«. Tudi po tem predavanju se je razvila živahna debata, v katero so posegli skoraj vsi gosposje.

V nedeljo so najprej odšli zgodovinarji na mestno pokopališče, kjer so položili vence na grob pokojnega notarja Škrabarja in se tako oddolžili njegovemu spominu. Nato so se odpeljali v Dornovo, prestolnico lukarske dežele. Ogledali so si tamkajšnji Pongratzov grad, nakar je sle-

dilo predavanje mr. ph. Minafika o »Zgodovini farmacije na Slovenskem«. S tem so bila predavanja končana, čeprav jih je bilo na programu še več.

Popoldne so se vrnili zgodovinarji v Ptuj in si ogledali ptujski grad, ki slovi po svojih znamenitostih daleč v inozemstvo. Razkazal jim ga je g. grof Herberstein. Čeprav je grad že znan vsem slovenskim zgodovinarjem, so vendar vsi uživali nad njegovimi znamenitostmi, ki jih moramo le redko kje videti. Z ogledom gradu je bilo zborovanje končano. Moramo reči, da je to zborovanje slovenskih zgodovinarjev v vseh oziirih lepo uspelo. Saj je bilo prvič, da so se v teh naših zgodovinskih krajih zbrali naši slovenski zgodovinarji v tako velikem številu in študirali stvari, ki so znane daleč po znanstvenem svetu.

Med drugimi je prisostvoval vsemu zborovanju ravnatelj arheološkega muzeja v Splitu g. dr. M. Abramič, ki je stari prijatelj Ptuj in prihaja sem vsako leto študirat njegovo zgodovino in druge njegove znamenitosti. Zborovanje pa je vodil prof. dr. Silvo Kranjec. Želimo samo, da bi naši slovenski zgodovinarji prišli še večkrat v takem številu v naš Ptuj in še tako bolj in bolj ponesli njegove znamenitosti v svet.

Omenimo naj še, da je bila ob tej priliki nameravana otvoritev Vinarskega muzeja, ki bo prvi te vrste v Jugoslaviji in južni Evropi sploh. Kakor smo o tem že večkrat poročali, je muzej že skoraj dovršen, samo nekatera dela še čakajo uresničitve. Zato so še potrebna denarna sredstva, ker je le to vzrok, da ni mogel biti odprt ta edinstveni muzej ob priliki velikega zborovanja zgodovinarjev v Ptuj. Zato apeliramo na vse merodajne faktorje, da podpro akcijo ptujškega Muzejskega društva za čimprejšnjo otvoritev Vinarskega muzeja. Tak muzej bo v Ptuj kot središču vinorodnih delov in Halozah in Slovenskih goricah velikega znanstvenega, kulturnega in tudi gospodarskega pomena. Ker pa moramo take stvari podpirati, zato bi bilo potrebno, da vsi merodajni faktorji uresničijo to akcijo, ki je tik pre doživljajivo.

Del slikovite mladinske procesije s kipom Marije Pomočnice na Rakovniku.

Drobne novice

Koledar

Sreda, 11. septembra: Prot in Hiacint, mučenca; Milan, škol.
Četrtek, 12. septembra: Ime Marijino, Macedonij, škol; Val.

Osebnostne novice

= Slovenska promocija v Zagrebu. V Zagrebu so na medicinski fakulteti dne 7. septembra bili promovirani sledeči Slovenci za doktorje splošne medicine: gđe. Bole Marija iz Ljubljane, g. Borštnar Marijan iz Ljubljane, gđe. Senegačnik Justina iz Ljubljane, g. Debevec Franc iz Kranja, ga. Kraigher-Kreps Emilija iz Ivanec, g. dr. iur. Milčinski Janez iz Ljubljane in g. Podobnik Jože iz Senti Jerneja.

Robidov enoletni trgovski tečaj

s pravico javnosti

Ljubljana, Trnovska ul. 15

vpisuje vsak dan dopoldne in popoldne.

Telefon 40-48.

— Razpisane službe asistentov na univerzi v Ljubljani. Rektorat univerze kralja Aleksandra I. v Ljubljani je razpisal v Službenih Novinah osem mest univerzitetnih asistentov pripravnikov in sicer eno mesto univ. asistenta pripravnika pri stolici in patološko anatomiji tri mesta univ. asistentov pripravnikov pri stolici za interno medicino in štiri mesta univ. asistentov pripravnikov pri stolici za kirurgijo. Prošnje je vlagati do 28. septembra t. l. na rektoratu univerze. Prošnje morajo biti opremljene s predpisanimi prilogi.

zdravniško spričevalo, pravstveno spričevalo, potrdilo pristojnega oblasti, da niso bili obsojeni zbog kaznivih dejanj iz koristoljublja, eventualna dokazila o strokovni usposobljenosti, je vložiti najkasneje do 3. oktobra 1940 pri okrajnem cestnem odboru v Slov. Konjicah.

— Trgovski učni zavod v Ljubljani, Kongresni trg 2 (telefon 29-86). Vpisovanje v Enoletni trgovski tečaj se vrši dnevno. Tečaj si je zaradi svoje solidnosti in odličnih učnih uspehov pridobil izvrstne sloves, pravica javnosti. Učnina zmerana, revni dijaki prejmejo popust. — Vsa podrobna pojasnila in prospekte daje vodstvo ustno ali pismeno.

— Velika vaja z napadom iz zraka. V nedeljo je bila na Vrhniki obrambna vaja pred napadom iz zraka. Ob 11.05 dopoldne je bil dan znak za alarm iz tovarniških sire, in bitjem plat zvona iz cerkve. Istočasno so se oglasile protiletalske strojne in obsejalne avio, ki je plul nizko nad hišami in metal imitirane bombe. Takoj so nastopile sanitetne ekipe, sestavljene iz dveh vojaških rešilnih avtomobilov. Reševalci so bili opremljeni z maskami in zaščitnimi oblekami proti iperitu, za prvo pomoč je bilo 14 samaritank pod vodstvom agelnega zdravnika dr. Janka Klepa. V rekordnem času so prepeljali ranjene in zastrupljene v ambulantno, v šolo, kjer so jim samaritanke nudile prvo pomoč. Kakor

Po državi

* Čez 5 let pojasnjen vlom. Pred 5 leti je v Slavonskem Brodu vlomljeno v hotel, ki je njegov lastnik Lavoslav Hercog. Takrat je bilo ukrajenih iz hotelske blagajne celih 164.000 din. Takrat so osumili vloma nekega mednarodnega vlomilca Ladanjija, ki je stanoval v hotelu. Za njim so prišli tudi opankarja Stankoviča, ki je tudi imel v hotelu najeto sobo. Zoper Stankoviča je bilo celo uvedeno sodno postopanje, ki pa je moralo biti ustavljeno, ker se Stankovič ni dalo nič dokazati. Ko je bilo postopanje ustavljeno, je Stankovič naperil tožbo zaradi žaljenja časti zoper hotelirja. Te dni pa so v Belgradu prijeli zaradi vlomov in sleparij mednarodnega vlomilca

sanitetna, je bila tudi gasileka služba zelo dobra. Čete Vrhnika in Stara Vrhnika so gasile napadeno skladišče. Verd je varoval glavno pošto, Blatna Brezovica in Drenov grič sta pa branila skladišče na kolodvoru. Celotna vaja je uspela odlično v vseh panogah. Obvestila po orodnjah so bila rekordno hitra, kakor tudi nastop oddelkov ter rešilnih in gasilskih enot. Vaja je bila pod vodstvom kapet. II. klase gospoda Nikola Jariča in okrožnega gasilskega poveljnika Janka Goetiše.

— Trgovsko učilišče »Christoflov učni zavod«. Ljubljana, Domobranska cesta 15 (telefon 43-82). Ravnateljstvo objavlja: Šolsko leto za Enoletni trgovski tečaj s pravico javnosti prične dne 12. t. m. Tega dne se zberejo vpisani učenci(ke) v šoli v svrhu razvrstitve po oddelkih. Dne 13. t. m. bo otvoritvena služba božja v cerkvi sv. Jožefa. Redni pouk pa se prične dne 16. t. m. Vpisovanje traja še ves ta čas, do pričetka šole, to je do 16. t. m. — Zavod pripravlja učence v enem šolskem letu za praktične pisarniške poklice. Podrobna pojasnila daje ravnateljstvo osebno ali pismeno, na razpolago so novi prospekti. (Pravica javnosti: rodbinske doklade, dijaške vozne karte, veljavnost izpričeval). Šolnina zmerana, manj premožni imajo popust. Največji in najmodernejši zavod te vrste.

— Tatvinsko konj. V eni izmed zadnjih noči je bila ukradena Antonu Žužku iz Gornjega Retja pri Vel. Laščah 6 let stara kobila rdečkaste dlake, vredna 6000 din. V isti noči pa je bil ukraden Alojziju Paternostu v isti vasi 7 let star konj, kostanjevo rdečkaste dlake. Konj je vreden 3000 din in ima na čelu veliko belo liso. Konja so odneli najbrž cigani, ki so pred dnevi taborili še na ljubljanskem polju.

pod težkim tovornim avtomobilom vdrl most čez Muro. Avto je vozil dva in sode. Vse skupaj je zgrmel v valove Mure. Sofer in spremljajoči ga delavci sta se z največjo težavo rešila, ker sta dobra plavalca. Avto je bil last trgovca Pavla Kokolja v Mariji Bistrici.

* Pijana družba povzročila smrtno nesrečo. Kmetica Ruža Stepančič iz vasi Brodski vrtovi se je na svojem vozu preteklo nedeljo peljala v Slavonjski Brod. Na poti ji je naproti privozil voz, ki je bil poln pijanih ljudi. Ti se niso brigali, kako vozijo, zaradi česar se je pijanski voz zaletel v voz Ruže Stepančičeve. Kmetica je s svojega voza omahnila ter padla pod kolesa svojega voza. Kolesa so ji strla glavo in je nesrečna ženska na mestu obležala mrtva.

* Vratarja pri nogometni tekmi zadela kap. Preteklo nedeljo sta v Sidu igrala nogometno tekmo kluba Rapid in Zanatlja. Med igro sta se v boju za žogo z vso silo zaletela vratarja Rapida in igralca Zanatlje. Igralec je padel in se je težko dvignil čez nekaj časa, medtem ko je Rapidov vratar naglo planil pokonec in nadaljeval igro. Ko je prišel do svojih vrat, je kar na lepem padel in v nekaj minutah izdihnil. Sodi, da ga je zadela kap. Fant je bil star 22 let, pisal se je Ivan Majnič ter je z Rapidom prišel iz Osiljke v Sid na tekmo.

* Krvna osveta v Južni Srbiji. V južnih krajih naše države je krvno maščevanje še vedno doma ter ga doslej vključ hudi kaznim ni bilo mogoče docela iztrebiti. Te dni spet poročajo o njem. Pred kakimi 15 leti so v vasi Podgradje pri Vranji našli ubitega nekega kmeta. Njegovega morilca pa oblast takrat ni mogla izslediti. Sin ubitega, Jašar Magičević pa je osumil svojega sosedu Alema Alipoviča tega zločina. Dolgo je čakal in končno prišel do prepričanja, da je storilec res Alipovič. Zato se je zdaj hotel krvavo maščevati nad njegovima dvema sinovima. Najel je nekoga, ki pa njegovega imena nikakor ni hotel povedati, ter je z njim skupaj šel prežat na sosedova sina. Ko sta Alid in Rašid Alem stopila v gozd, sta naenkrat začela Jašar in njegov pomagač streljati na nju. 13 strelav je zadelo nesrečna sinova. Jašar se je te dni zagovarjal pred okrožnim sodiščem v Vranji. Bil je obsojen na dosmrtno ječo. Svojega tovariša pa ni izdal.

Sv. Lovrenc na Dravskem polju

Nova nakladalna postaja pri kolodvoru je dograjena. Za ves okoliš bo velikega pomena. Ob otvoritvi, ki bo v par tednih, se bo razširil sedanji naziv postaje v »Sv. Lovrenc-Ptujska gora«.

Umrla je nenadoma 34 letna vzorna mati Katarina Eberl v mariborski bolnišnici. Bila je naša faranka, doma v Zupčji vasi.

Podzemeljska diplomacija

Politična, vojaška in industrijska špijonaža v miru in vojni

Špijonaža je priljubljena snov, ki jo obdeluje nešteto romanov, povesti, pesmi, dram, potopisov, zlasti pa detektivskih romanov. Kdor hoče opisati špijonažo v verjetnejši in otipljivejši obliki, jo zavije v obliko znanstvene obravnave ali daljšega poročila. V taki obliki je pred kratkim izšla na Hrvaškem knjiga s privlačnim naslovom »Podzemeljska diplomacija«, ki prinaša dela treh piscev: H. R. Berndorfa, bivšega oficirja v nemški obveščevalni službi, Thomasa M. Johnsona, službenega dopisnika ameriške oborožene sile v Evropi za časa zadnje svetovne vojne, in Ladouxa, šefa francoske obveščevalne službe. Uvod tej knjigi z naslovom »Obče o špijonaži« je napisal Berndorf.

Obče o špijonaži

Ze sam začetek vojne je preobrnili vsa uganja, kako deluje vojna na prebivalstvo. Preobrnilo so se gospodarski in vojaški načrti. Tudi v špijonaži sami se je pokazala brezglavost. Francija, Anglija in Belgija so bile prisiljene svojo špijonažo popolnoma preurediti. Pred vojno je bila napadalna, nabirala je podatke o obmejnih sovranih utrdbah, o najboljših in najmanj zavarovanih poteh za vdor v sovražno ozemlje. Toda že prve dni vojne so Nemci prodrl globoko v Belgijo in Francijo in vse nabrano bogato gradivo je izgubilo svoj pomen. Francija se je morala braniti na svojem ozemlju, Anglija pa ji je morala priti na pomoč. Obveščevalna služba je dobila nove, doslej nepoznane naloge.

Nemčija je imela izvrstnega vohuna v Antverpeni, ki je že pred vojno pošiljal poročila o sedelovanju francoskega, belgijskega in angleškega vodstva. Toda že prve dni po izbruhu vojne je padel v belgijske roke in je bil takoj ustreljen.

Takoj v začetku vojne je zadala angleška protišpijonaža težak udarec nemški špijonaži. Naše do zdaj neodkrit način so Angleži izvedeli za imena vseh nemških vohunov. Pustili so jih delati vse do začetka vojne, tako da so se čutili popolnoma varne. Prve ure po vojni napovedi pa so vse ujeli in zaprli. Kmalu potem so ujeli tudi

zelo sposobnega nemškega vohuna Karla Hansa Lodija, mornariškega oficirja, in ga ustrelili v Toweru.

Rusija je imela v začetku vojne zelo dobro razvito vohunsko službo. Zlasti v Avstriji je bila dobra, kar potrjuje primer generalštabnega polkovnika Redla.

Vse države so svoje obveščevalne urade preuredile, osebe pa poslosterile. Na stotine in tisoče vohunov je polovalo po Evropi z nevtralnimi potnimi listi in pristuškovalo. Denar jih je pritegnil. Na Nizozemskem so obstojali posebni uradi, ki so kot polovalni uradi dajali poročila o vojaških tajnah. Vseeno komu, le da so jih čim dražje vnovčili. Vesti so bile po večini izmišljene. Bila je prava umetnost, ločiti resnične vesti od neresničnih, verjetne od neverjetnih. Zato so poleg te špijonaže »en gros« imeli še posebne urade, sestavljene od najnadarnejših poedincev. To so bili najzaupnejši ljudje s polno svobodo, le glavne naloge so jim dali, kaj naj poizvedujejo. Poleg teh so se odlikovali mednarodni pustolovci, zelo prebrisani, pa manj zanesljivi, ker so delali za onega, ki jim je več plačal.

Knjiga »Podzemeljska diplomacija« je razdeljena na več poglavij. Za zgled navajamo glavno vsebino nekaterih.

Špijoni v samostanskih celicah

Je naslov zgodbe o ruskem kapitanu Aleksandru Peeki, po poreklu Letonec, ki je ustanovil svojo edinstveno šolo za špijonažo. Človeka, ki se je ponudil za vohuna, so ponoči odpeljali v nepoznano smer, ga po kratki šoli zaprli v celico (bilo jih je okoli 80), nato pa jih vsak dan poedin in skupno poudelovali o vohunstvu tako, tako da nihče ni vedel, kdo je šef in kdo ga uči. Ti vohuni so dosegli velike uspehe. Šola je bila nekeje na črti Riga-Minsk.

Ukradeni princ

Je zgodba o egiptovskem princu Ahmedu Seifedinu, ki so ga ukradli. To se je zgodilo s pomočjo špijonaže. Kralj Fuad se je popolnoma na-

Ljubljana, 11. sept.

Radio Ljubljana

Sreda, 11. sept.: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 12 Uvertura (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Melodije raznih dežel, poje gđe. Karmen Antič, pri klavirju g. prof. Marjan Lipovšek — 14 Poročila — 18.30 Mladinska ura: Malo telesne vzgoje (g. M. Zor) — 18.45 Fjodor Šaliapin poje (plošče) — 19 Napovedi, poročila — 19.20 Nac ura — 19.40 Objave — 20.10 Razvoj fotografije (g. Oskar Kocjančič) — 20.30 Samospevi g. Pavle Lovsetove, pri klavirju gosp. prof. Marjan Lipovšek — 21.15 Koncert tamburaškega orkestra — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Za kratek čas (plošče).

Drugi programi

Sreda, 11. septembra: Belgrad: 20 Prenos iz opere — Zagreb: 20 Tamburaški koncert. — Bratislava: 21.40 Slovaške pesmi — Brno: 21.35 Orientalska rapsodija — Praga: 20.10 Plesna glasba — Sofija: 19.50 Donizetti: »Lucia di Lamermor« — Budimpešta: 19.25 Rossini: »Seviljski brivci« — Høerby: 20.20 Opera — Rim-Bari: 20.50 Mascagni: Lirična drama »Iza bo« — Trst-Milan: 21.45 Koncert orkestra — Kodanj: 19.50 Simfonični koncert RO — Sottens: 21.00. sodobne švicarske gl. — Toulouse: 18.30 Pisan koncert.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa cesta 43; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4, in mr. Ustar, Selenburgova ul. 7.

Poizvedovanja

Pes ptičar se je prišel kolesarja na poti od Lukovice do Skarucne. Dobi se pri Vodetu na Skarucni.

V avli glavne pošte je bila najdena denarnica z manjšo vsoto denarja. Dobi se pri upravniku pošte.

Prosim dotično gospo, ki je videla 5. IX. 40. ob 16.30 avtomobil, ki je povozil na Hrvaškem trgu (Sv. Petra mostu) kolesarja, naj se javi na ban. institutu, Lipičeva ul. 2, pri Bizjaku.

Sirotišnica v Šmihelu

Odbor za zgradbo dolenjske sirotišnice je zadnji čas prejel od neimenovanega, neznanega dobrotnika velikodušni dar 50.000 din s prip. obrestmi. Ker nam plemeniti darovalec ni znan, se mu osebno ne moremo zahvaliti, če pa ga najdemo te vrstice, naj mu povedo srčno zahvalo dolenjskih sirot, ki bodo deležne njegovega samarijanskega dejanja. Plemeniti dobrotnik, naj vam nebo poplača tiho, akrito dejanje do bližnjega, nam pa nakloni takih ali podobnih posnemalcev. — Tiho je odzvel mimo petletni jubilej našega društva, ki je bilo ustanovljeno avgusta 1935. V teh petih letih je društvo opravilo skupaj po »kovačih«, tu in tam po stotakah, le redko po tisočakah lepo vsoto čert milijona dinarjev, s katero je kupilo krašno zemljišče ob Težki vodi v Šmihelu. Če je društvo samo z malimi darovi opravilo v teh težkih časih veliko več, upravičeno upamo in pričakujemo, da nas bodo odsej podprle tudi merodajne oblasti in dobrotniki, da bo začel rasti še kupček za zidanje.

V nedeljo, 13. oktobra t. l. ob 10 dopoldne bo v ta namen na Glavnem trgu v Novem mestu zopet velika javna tombola s prav lepimi in številnimi bitki. Upamo, da bodo dobri Novomeščani, ki so se lansk leto tako velikodušno odzvali našim prošnjam ter pripomogli, da je tombola materialno tako dobro izpadla, tudi letos darovali vsak po svojih močeh, da ne bo trdke v Novem mestu, ki bi prezrla prošnje domačih prosilck. Prav tako pa prosimo vse tiste, ki bodo prejeli te dni naše prošnje, elasti vrle Ljubljančane, kjer deluje naš glavni odbor, da ne prezro poslanih prošnji:

»Dolenjska sirota vas prosj lepo: še meni, še meni mal darček naj bo!«

Jesenice

Vse šolske knjige v trgovini Krekovega doma.

DANES PREMIERA
Četvorica najmlajših hollywoodskih talentov v globoki in pretresljivi filmski drami iz bolnišniškega življenja. Film o mladem dekletu, ki je iskala bogatega moža — a je našla ljubezen in smrt.
Danes predstave ob 16, 19 in 21. uri

BELI KVARTET
KINO SLOGA FLORENCE RICE — UNA MERKEL —
telefon 27-30 ANN RUTHERFORD — MARY HOWARD

Kaj je vzrok večnim nemirni, uporom, vstajam in krvavim incidentom v Orientu? Kdo jih povzroča? Od kod imajo ljudje denar in orožje? Kakšno vlogo igrajo pri tem lepe ženske, ljubosumnost, intrige? Oglejte si ta francoski film z izredno aktualno, zanimivo in napeto vsebino!

Bar juga CHARLES VANEL, JEAN GALLAND, DOLLY DAVIS
(Bar du Sud) Danes ob 16., 19. in 21. uri
Kino Matica tel. 22-41

Češki volefilm **Vražji študentje**
Predstave ob 16., 19. in 21. uri
Blagajna odprta od 11. do 12. in od 15. ure dalje!
KINO UNION tel. 22-11

— Prekmurska zahvala banski upravi. Banski upravi se vaščani iz Bokrač v občini Pečarovci v Prekmurju s tem javno zahvaljujemo, da nam je prišlo na pomoč in nam je dala urediti naš hudoournik S tem nam je obvarovala našo zemljo. Najlepša ji hvala, da je nam siromakom pomagala. — Vaščani.

— Jesensko deževje. Po prvih lepih in sončnih septembereh dnevih je nastopilo jesensko deževje. Dežvati, sprva na rahlo, je pričelo že v ponedeljek ob 2.15 ponoči. V ponedeljek dopoldne je nato močno lilo tako-le od 10 dopoldne tja do 1 popoldne. Nato je dež nehal in znova je začelo deževati proti večeru. Včeraj dopoldne so se vrteli kraji in močnejši nalivi tako, da je začela Ljubljana počasi narasčati. Včeraj do 14 je Ljubljana pri Fužinah narasla za 25 cm. Prvi topli, skoraj vroči dnevi v septembru so močno popeščevali zorenje raznih pridelkov, posebno stročjega in nizkega fižola in tudi paradiznikov. Kmetje so drugače srečno spravili otavo pod etreho.

— Motorna dirka in sicer gorska bo dne 15. t. m. na progi Veliko Loka — Čatež. Pokrovitelj je minister za telesno vzgojo g. Dušan Pantič, v častnem predsednik je g. ban dr. Marko Natlačen. V tej zvezi priredi »Putnik« v nedeljo dne 15. t. m. večji izlet v Trebnje, odkoder bo pešizlet na Čatež. Izletniki bodo na Dolenjskem gostoljubno postreženi. Cena 36 din s prehrano in vožnjo. Prijave sprejema »Putnik«.

— Preureditev banovinske ceste Ljubljana—Litija—Radeče. Za preureditev banovinske ceste II. reda Ljubljana—Litija—Radeče so mnogi posestniki v Štepanji vasi in Zgornji Hrušici odstopili več sveta. Do 45 posestnikov iz omenjenih vasi in Bizovika je cestnemu erariju odstopilo 2.680 kvadratnih metrov za skupno odškodnino 20.438 din. Odstop tega sveta je bil sedaj zaznamovan tudi v zemljiški knjigi ljubljanskega okrajnega sodišča in je bil svet prepisan na državni zaklad kraljevine Jugoslavije.

— Pri lenivosti črev je blagodejno delujoče sredstvo naravna »Franz-Josefova« grenka voda, ki zmanjšuje težave, ker čisto že majhne količine dobro delujejo.
Reg. S. br. 15483 od 28. novembra 1935

— Razpisana je služba cestarja pri okrajnem cestnem odboru v Slov. Konjicah, in sicer: za prago na banovinski cesti II. reda št. 270 Slov. Konjice—Poljane—Pečke—Majperk od km 5.100 do 8.000 in banov. cesti II. reda št. 274 Draža vas—Tepanje—Oplotnica—Fužine od km 0.000 do 3.600. Prosilci za to mesto morajo izpolnjevati pogoje iz čl. 2 uredb o službenih razmerjih drž. cestarjev in njih prejemkih in ne smejo biti mlajši od 23 in ne starejši od 30 let. Lastnorodno pisane in z banovinskim kolokom za 10 din kolokovane prošnje, opremljene s pravičnimi in zadostno kolokovanimi prilogi (trojstni in kretni list, domovinski list, zadnje šolsko izpričevalo, pokazilo o odeluženju kadrovskega roka,

slonil na nacionalistično stranko in njeno politiko Angležev. Tatvino so izvršili na edinstven, vzhodnjaki način.

Salon Dore Grün

govori o delu japonskih vohunov v Ameriki. Prav tako zanimiva zadeva, povezana z neskončnimi nitmi razmerja med Japonsko in USA, poleg tega pa obdeluje življenjski vzpon in padec neke rdečelase žene iz San Diega, o kateri so znanci govorili, da ne živi baš preveč pošteno. Kot kraljica mode v San Franciscu je imela napeljavne nitke japonske vohunske službe skozi svoj salon, nazadnje pa ni bilo več glasu o njej od takrat, ko so se zaprla za njo vrata neke zloglasne hiše v newyorškem pristanišču.

Major Kox

je izpolnil svojo dolžnost

je kratka stokrat v zgodovini ponovljena zgodba nekega višjega angleškega oficirja, ki je izpolnil svojo dolžnost do domovine, ko je povzročil vstajo v Afganistanu, zemlji Amanullah. To je prav za prav zgodba iz življenja slovitega polkovnika Lavrencea, ki ima tokrat ime Kox.

Gospod Čan-Fu leži na trebuhu

nas vodi v Šanghaj na Daljni vzhod v času, ko se je pričelo delo za to, kar se danes tam dogaja. Koristi kitajskega veletrgovca Čan-Fuja se se prižale s koristimi dr. Vuuja. Skregala sta se pri dobavljanju orožja Kitajcem.

Mata Hari

je znana plesalka in vohunka. Pravo ime ji je Margareta Zele. O njej je že mnogo pisalo svetovno časopisje, celo romani o njenem življenju so napisani. Najboljši je roman Italijana Guida da Verone. Ta vohunka je svoj čas kot plesalka uživala sloves Ide Rubinstein, Regine Badet in Izidore Duncan, ki so v istem času nastopale na pariških odrih. Njena izdaja je povzročila potopitev dveh podmornic.

LJUBLJANA

I Izlet SPD na Grintavec. Osrednje društvo SPD v Ljubljani pripravlja izlet planincev v soboto in nedeljo, dne 14 in 15. septembra v Kamniške planine. Iz Ljubljane se odpeljejo planinci v soboto ob 13.40 v vlakom v Kamnik, od koder nadaljujejo svojo turo z avtobusom do Kopačice. Odtod kretno peš do Doma v Kamniški Bistrici, od koder dosepejo do večera v Čojzovo koč, kjer bo pripravljeno prenočišče. Naslednji dan se vzpenje na vrh Grintavca ter si lahko izberejo za povratek ali pot nazaj v Kamniško Bistrico ali čez Kalško goro in Greben na Krvavec ali v dolino Kokre in z rednim avtobusom v Kranj. Prijave sprejema društvena pisarna SPD najkasneje do petka, dne 13. septembra do 19.

I FO Ljubljana - Sv. Jakob ima svoj letni občni zbor v ponedeljek 16. t. m. ob 8 zvečer v farni dvorani. Udeležba je za redne člane in članice starešine obvezna; vabimo pa tudi podporne člane.

I Železniški upokojevc. V časopisih je bilo že razglašeno, da morajo oni upokojevc, katerim so bile železniške legitimacije za režijsko vožnjo izstavljene v letu 1931, predložiti nove elike s potrebnimi potrdili, kakor vsako leto pri podaljšanju za izstavitve novih legitimacij. Vsi prizadeži se ponovno opozarjajo, naj se čimprej zglasijo pri oni edini, kjer so v etaležu. Ljubljana glavni kolodvor in Šiška pristanišča sprejemajo nove elike dne 16. septembra 1940.

I Vpisovanje v Enoletni trgovski tečaj s pravico javnosti na Christoforovem učnem zavodu, Ljubljana, Dobrebranska c. 15, se vrši sedaj redno vsak dan dopoldne in popoldne.

I Angleško društvo v Ljubljani sporoča svojim članom in vsem, ki se zanimajo za učenje angleščine, da bode pričelo s poučevanjem angleščine v ponedeljek 16. t. m. Podučevali bodo tudi letos; lektorica na ljubljanski univerzi ga. F. S. Copeland, ga. Olga Grahov, ga. Božena Skelji in ga. Avgust Petrič. Vršili se bodo tečaji za začetnike, nadaljevalni tečaji ter tečaji za literaturo in konverzacijo. Vpisovanje se vrši ta teden vsak dan od 18. do 19. ure v društveni knjižnici Tavčarjeva ul. 12, o. r. l. desno.

I Državno učiteljske v Ljubljani. Ravnateljstvo sporoča abiturientom s višjim tečajnim izpitom, da je prosvetno ministertvo z odlokom z dne 7. septembra t. l. podaljšalo rok za vlaganje prošnje za sprejem v novi V. letnik do 20. septembra. Reflektanti, ki do 9. septembra še niso vložili prošnje, ki bodo prošnje za sprejem vložili od 10. do 20. septembra ob pol 8 javijo pri ravnateljstvu učiteljske, nakar pojdejo k zdravniškemu pregledu v Higijenski zavod (Soleka poliklinika). Dne 21. septembra popoldne ob 5 bo razglašeno, kateri kandidati in kandidatice bodo sprejeti v novi V. letnik. — Ravnatelj.

I Razpis abonemaja za novo sezono 1940-41. Razpisani so: Premierski abonema, Sreda, Četrtek ter A in B. Lanskim abonementom so rezervirani njihovi laneti sedeži do srede 11. septembra popoldne. Zaključek prijav bo v sredo, 18. septembra. Cene iste kakor lani. Vse prijatelje našega gledališča vabimo, da vstopijo v krog stalnih gledaliških abonementov. Abonema je največja sigurnost, da vidi vsak ljubitelj gledališča vse predstave cele sezone, poleg tega po ugodnih in nizkih cenah. Abonente sprejemajo v večji dramega gledališča vsak dan od 10. do 12. in od 15. do 17. ure. Abonema se plačuje v 10 zaporednih mesečnih obrokih, prvi obrok pri vpisu.

I Za mestne reveže sta v počaščenje pok. ge. Marije Čušnik darovala po 200 din mag. pharm. g. Rihard Sušnik s Marijinega trga in tvrdka Jeločnik in Simonič. Pred škofijo 13. V počaščenje spomina pok. gde. Vite Ottončarjeve sta darovala Brata Vlaj z Wolfove ulice 200 din, g. dr. Kogoj Franca, univ. prof. iz Zagreba, Gunduličeva 15, je pa poslal 200 din v počaščenje spomina pok. dvornega svetnika v p. g. Franca Andoljška. Mestno poglavarstvo izreka vsem dobrotnikom najtoplejšo zahvalo tudi v imenu podpiranih.

I Slovenske redovnice-begunkne, ki so se naselile v Ljubljani in se pečajo z vzgojo mladine, prosijo usmiljena srca, da jim pomagajo pri ureditvi prostorov za stanovanje. Podrobna pojasnila daje iz posebne naklonjenosti vodstvo Lichtenurnovega zavoda na Poljanski cesti v Ljubljani, event. poštne pošiljke naj se pa naslavljaajo na č. sestro Karolino, Ambrožev trg 8.

I Higijenski zavod, oddelek za zdravstveno zaščito učencev v Ljubljani, Askerčeva cesta, opozarja starše šolske mladine, da ima ortopedsko telovadbo od dne 15. septembra 1940 dalje vsak ponedeljek in četrtek od 15 do 17 popoldne v telovadnici I. državne realne gimnazije v Ljubljani, Vegova ul.

I Izpred malega kazenskega senata. Mali kazenski senat je včeraj obsodil oženjenega knjigovodjo Adolfa U. iz Ljubljane na 1 leto in 6 mesecev robbije zaradi zločinov tatvine. Obtoženec je 3. marca t. l. prišel v stanovanje Leopolda Lavša v Ljubljani. Bile so mu Lavševe stanovanjske razmere prav dobro znane, ker ga je U. večkrat obiskal in sta si bila

prijatelja. Odnesel je Lavšu bankovec za 1000 din, 20 bankovcev po 100 din, srebrno uro in srebrno dozo, kakor tudi večjo zbirko starih novcev, tako italijanskih, nemških, bolgarskih in čeških. Pri hišni preiskavi so pri U. zaplenili zbirko starega denarja, drugega denarja pa niso dobili, ker je U. bankovec že porabil. Obtoženec je to tatvino tajil. Pokopali pa so ga razni indici in pa priča Lavš. Oproščen pa je bil zaradi pomanjkanja dokazov od obtožbe, češ da je ponoči 7. maja Antonu Lavšu v Kranju ukradel v hotelu zlato uro, vredno 3000 din, to zaradi pomanjkanja dokazov.

I Pod avto je prišel. Predvčeršnjim okrog 7 zvečer je šel čez Celovško cesto pri pivovarni Union 42letni sejmaj Peter Herzog, doma iz St. Ruperta na Dolenskem, stanujoč v Ljubljani. Herzog se je nerodno umikal avtomobilu, tako da je prišel pod avto. Pri padcu se je hudo potolkel po glavi in si zlomil desno nogo. Prepeljan je bil v bolnišnico.

I Karambol dveh avtobusov. Včeraj ob 1 zjutraj sta v bližini topničarske vojašnice na Dunajski cesti zadela drug v drugega dva avtobusa. Prvi avtobus je vozil proti Ježici, drugi pa je zavijal iz Topničarske ulice. Avtobusa sta s precejšnjo silo udarila drug v drugega s prednjimi deli. Na srečo se potnikom v avtobusu ni zgodilo nič hudega, pač pa znaša škoda na razbitih avtobusih okrog 10.000 din.

I Tatvine koles v Ljubljani. Zadnja dva dneva je zopet prejel ljubljanska policija veliko število prijav o ukradenih kolesih. Tako je bilo prijavljenih deset tatvin koles, ki so bila vredna 8700 din. Večinoma so jih tatovi pobrali kakor po navadi izpred gostin in iz vež, kjer so stala nezaklenjena.

I Tatovi na delu. V zadnjih dnevih so tatovi odnesli vse mogoče stvari. Tako so odnesli iz restavracije pri Angeli na Vodovodni cesti 1000 din vreden ventilator. — 400 din je bilo vredno perilo, ki je bilo ukradeno ponoči s hodnika hiše v Cerkljani ulici št. 21 Zupančiču Alojziju. — Derendi Vladimirju pa so tatovi odnesli iz shrambe v stanovanju na Tyrševi cesti za 150 din živil. — Precej je tudi prijav o delovanju žeparjev zadnje dni velesojma, zlasti zadnjega nedeljo. Pri tem je bilo ukradenih več ur. Hudo škodo pa imajo nekateri

MARIBOR

Mariborsko gledališče pred novo sezono

Uprava Narodnega gledališča v Mariboru razpisuje za sezono 1940-41 abonema za 22 predstav, od teh 14 dramskih, 7 glasbenih in 1 koncert. Abonenti uživajo v primeri z dnevnimi cenami velik popust ter plačujejo svoj abonema v osmih zaporednih mesečnih obrokih, vedno v prvih dneh vsakega meseca.

Cene abonmajov: osem obrokov po 47, 33, 27, 17 din (za uradnike 39, 28, 24, 12 din) za ločne sedeže; po 42, 33, 27 din (za uradnike 36, 28, 25 din) za parterne sedeže; 42, 33, 25, 20 din (uradniki 36, 28, 21, 16 din) za balkonske sedeže; 21, 17, 12 din (uradniki 17, 12, 8 din) za galerijske sedeže.

Na razpolago pa so tudi bloki, ki so sicer nekoliko dražji od navadnega abonmaja, pa zato omogočajo obisk poljubnih 15 dramskih in glasbenih predstav. Le predstave, ki so na lepkih označene z zvezic, ne veljajo za bloke.

Abonema je veljaven le za imenovano osebo in se med sezono ne more odpovedati.

Prijave sprejema gledališka blagajna, ki je odprta vsak dan od 9—12.30 in od 3—5 popoldne (ob nedeljah in praznikih od 10—12.30) do sotebe 21. septembra. Lanskim abonementom so rezervirani dosednji sedeži samo do sotebe 14. septembra.

K razpisu abonmaja bi pomnili sledeče: Znano je, da je mariborsko gledališče pri državnih prispevkih udarjeno. Vsi, ki imajo smisel za našo gledališko kulturo upravičeno zahtevajo, da država zviša podporo mariborskemu gledališču. To je dolžnost države. Je pa tudi dolžnost vseh, ki teoretično cenijo naše gledališče, da se sedaj prijavijo za abonenta in tako materialno ter stvarno podprejo gledališče. Pa še to: kdor sicer nima smisla za gledališko umetnost, pa ima dovolj denarja in se zraven šteje za inteligenta in narodnika, naj postane abonent!

m Maturanti klasične gimnazije v Mariboru letnika 1930 se zberemo ob desetletnici mature v soboto, dne 14. septembra ob 20 pred poslopjem klasične gimnazije v Mariboru.

Jutri se začne prodaja srečk državne razredne loterije. Zato Vas opozarjamo na današnji oglaš priznane, v državi največje slovenske kolekture Milana Lavriča.

okradenci, ki so jim žeparji izmaknili denarnice. Tako je bila ukradena Minki Kamnikar v gostilni Figovec denarnica a 3000 din; Pelko Mariji pa v restavraciji Gorenjski kolodvor knjižica, v kateri je imela 1400 din.

I Češki film »Vražji študentje« je ponovno na sporedu kina Uniona. Noben film še ni imel tako velikega uspeha, kakor to odlično češko delo, ki z dosedaj nedosegljivo realnostjo prikazuje življenje študentov in karakterizira profesorski zbor v vseh onih podrobnostih, ki jih pozna vsakdo, kdor je prestopil prag srednje šole. S tem, da film ponavljamo, bomo ustregli vsem onim, ki filma niso videli; marsikdo, ki ga je že ob premieri videl, si ga bo pa z veseljem ponovno ogledal.

I Pri saprtju, motnji v prebavi — vzemite zjutraj še na prazen želodec en kozarec naravne »FRANZ-JOSEF« grenčice.

I Film »Beli kvartet« v kinu Slogi. V tem filmu iz življenja mladih deklet v belem — bolničark, nastopajo najmlajši hollywoodski talenti, štiri prekrasne dekleta. Vsaka hrepeni po sreči in ljubezni. Norma si želi bogatega zdravnika za moža, Patricija hrepeni po romantični ljubezni, smeh in sreča izpolnjujeta Gertino življenje, Meri pa išče mir in zavetje pred nesrečno preteklostjo. To je vsebina zgodbe štirih mladih deklet, katerih plemeniti poklic je lajšati trpljenje bolnikom. Ta film je na sporedu samo tri dni. Kot dodatek je glasbeni film »Schubert in njegov dom«, za zabavo pa bo poskrbel Bepo v kratkem filmu »Dober in zli duh«. — Kino Sloga ima prvovrsten program.

I Rdeči križ v Ljubljani vabi vse bolničarje in bolničarke na informativni sestanek v četrtek, 12. t. m. od 18. do 20. ure v samarjanski sobi, Stari trg št. 19.

I Združenje gledaliških igralcev v Ljubljani ima v nedeljo, dne 15. septembra 1940 ob 10 dopoldne v Operi svoj redni občni zbor.

I Italijanske in nemške, začetne in nadaljevalne tečaje priredi v večernih urah Trgovsko društvo »Merkur« v Ljubljani. Prijave v društveni pisarni, Gregorčičeva ulica 27, pritrilje, med 8. in 14. uro.

m Omejen sprejem na porodniškem oddelku bolnišnice. Zaradi velikega navala porodnic je tako sepični kakor tudi aseptični odsek tukajšnjega porodniško-ginekološkega oddelka prenapolnjen, tako da ni mogoče niti redno vzdrževanje snage in drugih preventivnih ukrepov. Zaradi tega je za dobo desetih dni uklinjen sprejem bolnic na ta oddelke ter se sprejemajo samo patološki ali pa zdravniške nege neobhodno potrebni primeri. Vsi lažji primeri ali pa primeri, ki zdravniško niso nujno indicirani, se bodo odklonili. Na to se občinstvo opozarja, da ne bodo porodnice brezuspešno iskale pomoči na tukajšnjem porodniško-ginekološkem oddelku.

m Vse lastnike orožnih listov poziva predstojništvo mestne policije, da poravnajo v teku meseca septembra t. l. banovinsko takso, in sicer za vsak kos orožja 25 din. Takse se poravnava v sobi št. 13.

m V študijski knjižnici se z 11. septembrom uvedejo spet deljene uradne ure. Knjige se bodo izposajale vsak delavnik od pol štirih do pol sedmih, ob sobotah od pol štirih do pol šestih. V istem času bo odprta tudi čitalnica.

m Ljudski oder je začel v nedeljo, 8. t. m. svojo novo sezono. Marljivi člani so nam pokazali prvi uspeh letošnjega dela. Naštudirali so izvorno slovensko narodno igro »Adelajda, koroška roža«, ki jo je napisal po dr. Sušnikovi romanci A. Brumen. Avtor je delo tudi sam režiral. Igra je zelo dobro uspeła. Vrhunjskim igralcem ljudskega odra, ki so začeli novo sezono s takim poletom, pa želimo, da bi vztrajali ter bi pogumno nadaljevali delo za slovensko prosveto.

m Smrt blagega moža. V Vrazovi ulici 9 je umrl v starosti 67 let višji sodni oficial v pokojni g. Alojzij Roth. Pokojnik je bil priljubljen in vzoren uradnik in srčno dober človek. K večnemu počitku ga bodo položili jutri, v četrtek, dne 12. sept., ob 16. na Pobrežju. Naj počiva v miru, preostalih naše globoko sožalje.

m Sprejem abiturientov v V. razred Državne učiteljske šole v Mariboru. Rok za prošnje je podaljšan do 20. septembra.

m Protituberkulozna liga v Mariboru se iskreno zahvaljuje Opleševalnemu društvu za znesek 200 din in Jugoslovanski hranilnici za 150 din, ki sta jih omenjeni darovali v spomin na blagopokojnega dvornega svetnika g. dr. J. Kronvogla. Liga poziva edince Sokola, Fantovske odseke in gasilske čete na področju obeh okrajev Maribora, da pošljejo obračune ter vrnejo nabiralne listke, ki so jih dobili za letošnji protituberkulozni teden. Zadeva je zelo nujna.

m Stari Mariborčani izumirajo. V bolnišnici je umrl bivši trgovec in hišni posestnik gosp. Josip Welzebach, star 70 let. Pokojnik izvira iz ene najstarejših mariborskih meščanskih rodbin. — V Studenčih, Sokolska ulica 35, je umrl 52letni železničar Jožef Salamun. Naj počiva v miru!

m Novo hišo ji je zažgal. V Leskovcu pri Pragerskem je zgorela nova, še ne čisto dograjena hiša posestnice Marije Soršak. Na podstrešju hiše je že imela spravljeno slamo, v sobi pa zalogo desk. Od hiše je ostal samo očenel zid ter je škoda velika. Orožniki so osumili njenega sosed, da je podtaknil požar ter so ga aretirali. Soršakova se z njim ni razumela ter je imela same neveselčnosti. Včasih ji je neznanec posekal sadno drevje, potem spet pobil par kokoši itd. Omenjeni sosed je sam že trikrat pogorel, poleg tega pa so pogoreli že trije posestniki, pri katerih je svoječasno hranil svoje seno, katerega je imel zavarovanega. Nikoli pa se mu ni dalo ničesar dokazati. Sedaj so ga vtaknili v zapor, da se preiskava nemoteno izvede.

m Mladega tatu je ujel v svoji hiši posestnik Valentin Demšar iz Nove vasi pri Slov. Bistrici. Fant se je splazil v hišo, ko je bil posestnik s svojo na polju. Odprl je omaro ter si pravkar basal žepe z najdenim denarjem, ko ga je gospodar zasačil. Fant, ki je star šele 16 let, je priznal namero ter je izjavil, da ga je k temu nagovoril starejši tovariš, ki je v bližini čakal skrit na uspeh vloma ter je pravočasno pobegnil, ko se je podjetje izjalovilo.

m Mariborčani v karikaturi. V beli dvorani Uniona je nameščena razstava karikatur g. Remigija Bratuža. Je to ena najbolj zanimivih tovrstnih razstav, kar smo jih v Mariboru videli; tem bolj, ker predstavljajo karikature portreti skoraj izključno samo znane mariborske obraze. Gospod Bratuž se je izkazal a to razstavo kot izredno talentiran karikaturist ostrega očesa in sigurne roke. Razstava bo odprta še nekaj dni vsak dan od 9. do 19. ure.

Celjske novice

c Društvo absolventov v Celju — kulturna sekcija, namerava prirediti, kakor vsako leto, tudi letos tečaje za jezike (slovenščino za Slovence, ruščino, nemščino, italijanščino, angleščino in francoščino), za nemško stenografijo in slovensko debato stenografijo. Prijave sprejema še do petka, dne 13. septembra, podružnica »Slovenca« v Celju — Aleksandrov trg 6.

c Sv. Križ na gori Oljki vabi. Prihodnjo nedeljo bo na gori Oljki glavni romarski shod. Ze v soboto popoldne bo spovedovanje, prav tako vso noč. Zvečer bodo slovesne večernice. Slovenski sv. maši bosta ob 7. zjutraj in ob 10. dopoldne. — Vabljeno!

c Društvo organistov za lavantinsko škofijo obvešča svoje člane in tudi nečlane, da bo letošnji redni občni zbor, dne 25. septembra v prostorih Zadrzne banke v Mariboru. Ker se bo na zborovanju sklepalo o važnih vprašanjih glede naših težkih razmer, naj ne bo nobenega, ki se tega občnega zbora ne bi udeležil.

— Pri slabem teku, zaprtju črev poživl en kozarec naravne »Franz-Josef« grenke vode pokvarjeno prebavo in čisti črevesni kanal.

Reg. S. br. 15485/33.

c Trgovina s sadjem je zadnje dni v Celju in celjski okolici precej oživila. Celjski okraj letos sicer nima mnogo sadja, kmetje pa si prizadevajo, da letos obirajo čim več jabolk, da jih dajo na trg. Na celjskem trgu velja kilogram jabolk 4—6 din, trgovci pa kupujejo zgodno sadje po 2.50 do 3 din. Zimsko sadje bo seveda neprimerno dražje. Kilogram sliv dobite na celjskem trgu po 6—8 din.

c Zločin v Zabukovci pri Grižah pred celjskim sodiščem. Pred senatom okrožnega sodišča v Celju, kateremu je predsedoval s. o. s. dr. Detiček, se je včeraj dopoldne zagovarjal 37letni rudar Vidic Jožef zaradi dogodka v gozdu v Zabukovci dne 24. julija, o katerem smo že poročali. Razprava je bila tajna. Sodišče je obsodilo Vidica Jožefa na leto dni in 4 mesece robbije, na izgubo častnih državljskih pravic za 2 leti, na plačilo kazenskih stroškov, plačilo stroškov v bolnišnici, 1000 din odškodnine Zgajner Mariji za prestale bolečine, opustilo pa ga je povprečnine. Vidicev zagovornik si je pridržal rok.

c Zaradi večerajšnjega močnega dežja so Savinja in pritoki spet narasli.

c Za uboj 4 leta robbije in 10.000 din odškodnine. Senat okrožnega sodišča v Celju je včeraj ob pol 12. razpravljal o žalostnem dogodku pred nek zidancio v Mrzli gori pri Brežicah. 23. junija je bila v zidanciji Baškovića v Mrzli gori večja družba, med njo tudi 28letni mizar in posestnik Jalovec Jan z ženo in Gramc Karl z ženo. Prepri se je začel med Jalovcem in Gramcom. Gramc je vrzel iz zidancije Jaloveca in oddal tri strele v zrak. Ko se je družba vračala domov, je Jalovec napadel Gramca in mu s kolom prebil lobanjo, obenem pa mu prizadejal tudi hude poškodbe po trebuhu in hrbtu, zaradi katerih je Gramc naslednjega dne podlegel poškodbam v brežiški bolnišnici. Sodišče je obsodilo Jaloveca na 4 leta robbije, na plačilo bolniških stroškov in na 10.000 din odškodnine vdovi Mariji Gramc.

c V Sv. Jurju ob Taboru je umrl znani orožniški narednik v pokojni posestnik Josip Zolner. Zapušča ženo in dva sinova. K večnemu počitku ga bodo položili danes ob 10 dopoldne na domačem pokopališču. — V celjski bolnišnici je umrla 60letna snažlika na celjski postaji Milnar Marija iz Sp. Hudinje pri Celju. — Naj v miru počivata!

c Huda nesreča na romanju. 42letni hlapec Čepin Florjan iz Gubnega pri Pilšanju in 21letna Julka Jug iz Gostincev pri Podčetrtku sta se peljala z drugimi romarji na Sv. Goro na božjo pot. Ko sta se vračala, se je vrnil voz. Pri tem je dobil Čepin nevarne poškodbe po glavi in rokah, prav tako Jugova, ki je dobila hude poškodbe na glavi. Oba so pripeljali v celjsko bolnišnico.

c Na 10 mesecev strogega zapore in na izgubo častnih državljskih pravic za 20 let dveh let je celjsko okrožno sodišče obsodilo 29letnega pekoveškega pomočnika Gorenjak Slavka iz Nove vasi pri Celju. Gorenjak je 9. julija ponoči vlomil v shrambo pekoveškega mojstra Mlakarja Rudolfa na Komenskega ulici in odnesel kovinsko posodo s 5 kg slada, več steklenice pijače in drugih stvari v vrednosti 1420 din. Tatvino je do zadnjega vztrajno zanikal, zato je sodišče izreklo strožjo kazen.

Slovenska Krajina

Na Bukovnici je pri mlačvi Tivadar Ignac tako nesrečno padel s kope slame, da si je zlomil tilnik ter pri prevozu v Soboto izdihnil.

V Beltinčih je daroval novo mašo preteklo nedeljo novomeški g. Duh Stefan iz Melince. Ta nova maša je bila zadnja, ki jo je prikazal v Slovenski Krajini Vsemogočnemu g. Duh izmed številnih novomeških. Pridigoval mu je dekan g. Jerič Ivan iz Turnišč.

Telefonisti morajo biti vedno v pripravljenosti, da popravijo po letalskih napadih pokvarjene telefonske zveze

Regulacija hudournikov v Gorenji Savinjski dolini

Celje, septembra 1940.

Savinjsko dolino imenujejo mnogi po pravici »blagoslovljeno«. Spodnjo Savinjsko dolino pokrivajo obsežni in lepi hmeljski nasadi, ki so dosihdob prinašali prebivalstvu lepe dohodke; Zgornjo Savinjsko dolino pa pokrivajo veliki, temni gozdovi, kjer Savinjanji črpajo bogastvo. Zato je tu razvita živahna lesna trgovina. Po Savinji spravljajo proti jugu cele vrste splavov, savinjski les plove po Savi in Donavi. Posebno je razbohotila lesna trgovina lansko leto, ko je bila cena lesu precej visoka in je bilo za vsakim lesom veliko povpraševanje.

Bogata je Savinjska dolina, tako pravijo, toda bogata le, če je hmeljska trgovina res odprta, če Savinjanji lahko prodajo hmelj za ceno, s katero ni poplačan le trud za njihovo delo, ampak da jim hmelj daje tudi nekaj dobička in nagrade. Isto velja za Zgornjo Savinjsko dolino. Če je cena lesu primerna in je lesna trgovina povoljna, potem zaslužijo kmet, trgovec in delavec. Ne pretiravamo, če trdimo, da je v nasprotnih primerih Savinjan zelo prizadet, saj letoviščarstvo v Zgornji Savinjski in v Logarski dolini ne daje dovolj kruha, prav tako ne industrija v Spodnji Savinjski dolini. Savinjan je navezan na svoje hmeljske nasade in svoje gozdove, to je njegovo življenje, zato pa tudi svojo zemljo ljubi, jo obdeluje, goji hmelj in skrbno in previdno gospodarsko izkorišča svoje gozdove. V Zgornji Savinjski dolini je obdelan vsak le kolikšaj dostopen košček zemlje, katerega Savinjan pridno obdeluje in zboljšuje zemljo.

Mnogo škode pa delajo Savinjanom hudourniki, pritoki Savinje in Savinja sama, ki na pr. od Rečice do Mozirja poplavlja lepe kraje, spreminja svojo strugo, zaradi česar so ti deli neuporabni. Z regulacijo Savinje pa bodo posestniki mnogo pridobili. Precejšnjo škodo delajo

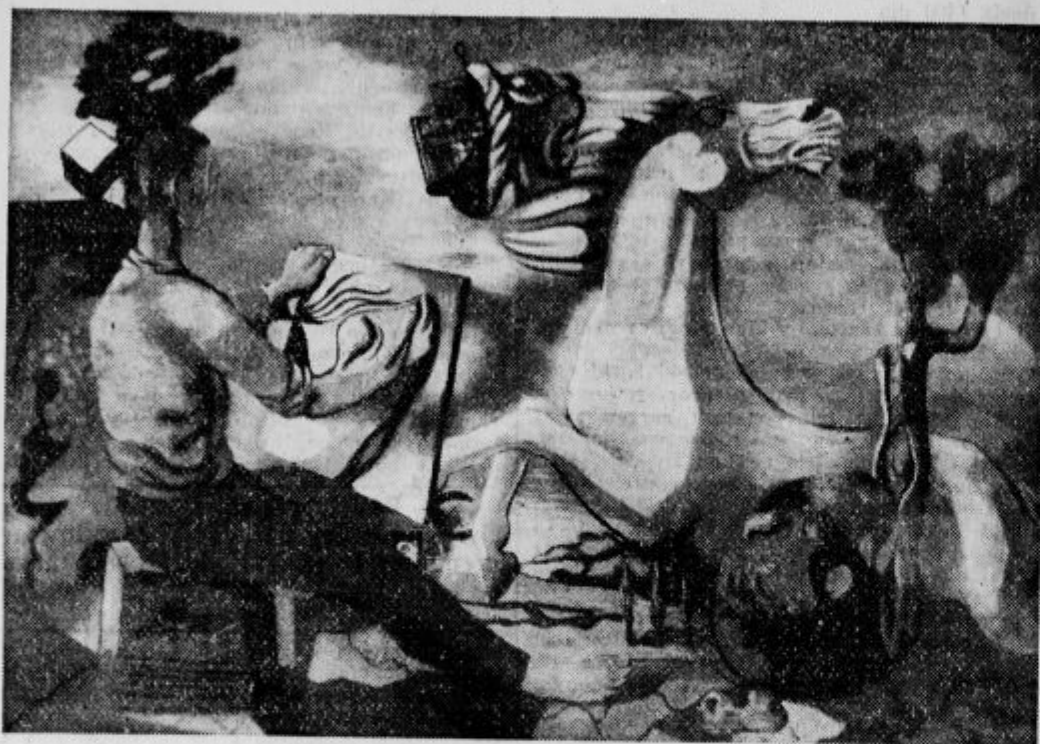
v Zgornji Savinjski dolini tudi hudourniki, zlasti ob nalivih, ko pridrve z vso silo z visokih gorskih gребenov.

Banska uprava je upoštevala prošnje posameznih občin in izvedla več regulacijskih del hudournikov Suhe v Kokarjih, Lučnice, Mozirnice in Ljubije ter Trnave. Lučnico so regulirali 25 mesecev, tako da regulirani hudournik ni več nevaren. Dela so veljala okrog pol milijona din. Pred kratkim so bila končana tudi regulacijska dela v Mozirnici, ki se je stekala prej v strugo in onečiščevala kopalni bazen lepo urejenega kopalnišča v Mozirju. Sedaj so jo izpeljali nad strugo Savinje, da se izteka direktno v Savinjo. Za dela, ki so veljala 50.000 din, so prispevali kr. banska uprava, občina, Tujsko-prometno in olepševalno društvo v Mozirju ter interesi. Z regulacijo Mozirnice so posestniki mnogo pridobili, saj je potok ob nalivih poplavljal njive in travnike.

Končana so tudi regulacijska dela v Kokarjih, dočim potok Suha v Rečici še ni reguliran, dela pa so nujno potrebna. Nekaj 100 m je urejen tudi hudournik Ljubija. Tudi tu še dela niso končana in bi bilo potrebno, da se nadaljujejo. Sedaj regulirajo Trnavo, ki teče skozi Mozirje. Trnava ob povodnji kar razdira, in je na primer pred dvema letoma podrla v bližini Mozirja kozolec, odnesla vozove, tako da se je zalezala pred trgov. Za dela je odobrenih 70.000 din, za vso regulacijo pa bi bilo potrebno najmanj pol milijona din. Z razpoložljivim denarjem bodo regulirali okrog 200 m. Za letoviščarski kraj Mozirje bi bilo neobhodno potrebno, da se pokrene celotna regulacija Trnave. Reguliran potok ne bi bil trgu samo v ponos in olepšavo, temveč bi tudi odstranil vsako bojazen poplave ob nalivih. Banovina bi pokazala gotovo več razumevanja, če bodo pokazali razumevanje tudi interesi.

KULTURNI OBZORNIK

Razstava Kluba Neodvisnih slovenskih umetnikov v Zagrebu

Stane Kregar: Fantazija na terasi.
(K razstavi Kluba Neodvisnih slovenskih likovnih umetnikov v Zagrebu).

Zagrebaške Slovence je razveselil prihod mlade slovenske likovne umetnosti v glavno mesto Hrvatske in zato smo se, kdor je le mogel, udeležili slavnostne otvoritve v paviljonu »Dom likovnih umetnosti« na trgu kralja Petra. Lep vtis je napravilo, da so slovenski mladi umetniki, ki razstavljajo to pot po večini prvokrat v Zagrebu, prišli skoraj vsi osebno v Zagreb, razen tistih, ki ta hip služijo domovini. Zagreb sam pa jih je sprejel zelo pristrano. Vse časopise je že vse dni pred otvoritvijo prinašalo članke o slovenski umetnosti, pripravljalo mesečne na umetnostni užitek ter poudarjalo pomembno vlogo slovenskih mladih umetnikov v slovenskem kulturnem življenju in hvalilo njihov prihod v prestolnico Hrvatske. Otvoritve so se udeležili vsi predstavniki hrvatskega javnega življenja, med katerimi je Hrvatsko banovino zastopal prof. Rudolf Matz, šef oddelka za umetnost, Društvo hrvatske umetnosti prof. J. Kljaković, PEN-klub dr. Branko Ljubić, Hrvatsko narodno gledališče arh. Freudenberg itd. Otvoritve se je udeležilo tudi mnogo hrvatskih umetnikov, književnikov, predstavnikov kulturnih društev, drugih ustanov ter ljubiteljev umetnosti in Slovencev. Ker društvo ni gost nobenih tukajšnjih umetniških društev, temveč nastopa samostojno, je najprej v imenu prirediteljev pozdravil prireditelja in vse navzoče predstavnike društva akad. slikar prof. Stane Kregar, ki je omenjal tudi gostoljubnost Zagrebčanov, mogočen hram njihove umetnosti, v katerega sedaj vstopa tudi mlada slovenska umetnost. Za njim je govoril pisatelj in režiser dr. Bratko Kreft, ki je predstavil vse nastopajoče slovenske umetnike v kratkih in zgoščenih oznakah in podčrpal misel, da so ta dela slovenska, kljub temu, da so njih stvaritelji študirali drugod. Nato je St. Kregar prosil odposlanca Hrvatske banovine, da odpre razstavo, na kar je prof. Matz s pohvalnimi besedami omenjal nastop slovenskih slikarjev, da v teh časih prirejšajo tako lepo razstavo v Zagrebu. S tem je bila razstava odprta.

Goste je nato spremljal predsednik Kregar po razstavnem paviljonu in dajal podatke o umetnikih in njihovih delih. Razstava dela vtis zelo izbrane in lepo urejene zbirke mlade slovenske umetnosti, kar priznavajo tudi vsi hrvatski časopisi in umetniki, s katerimi sem govoril. Okusen katalog je presenetil vse; v njem je napisal kratak uvod o problemu slovenske umetnosti kot malega naroda, na kar sledi podatki o posameznih nastopajočih umetnikih, postanku njihovih del, da je razvidna razvojna linija. Vsak umetnik je priložil nato v reprodukciji dvojico svojih najbolj značilnih del. Vseh slovenskih umetnikov nastopa dvanaest s 150 slikami in 35 kipci. Slovenci v Zagrebu smo veseli tega nastopa, zlasti še, ker vidimo, da razstava ugaja Zagrebčanom, ki so

izbirni glede umetnostnih razstav. Tudi smo veseli te nove vezi, ki se plete med slovenskim in hrvatskim kulturnim svetom, ker vemo, da je to najboljša pot k tesnejši povezanosti dveh najbolj sorodnih si narodov. Prepričani smo, da tudi doma gledate na ta uspeh mladih umetnikov z ugodjem, kajti s silo svoje umetnosti večajo ugled slovenskega duha v Zagrebu, kjer so bili Slovenci doslej tako redki gosti. Kako bo revialna in strokovna kritika sprejemala slovenske umetnike, bomo še posebej poročali. Prvi vtis je nad vse dober, in časopise, ki je glasnik javnega mnenja, je doslej označilo nastop slovenskih Neodvisnih kot uspešno prireditve, hrvatski umetniki pa, ki so razstavo videli, so se laskavo izrazili o njej. Zato smo veseli predvsem mi, ki živimo med Hrvati, uspeha mlade slovenske umetnosti.

K. E.

Nastop Polajnarjeve in Lupša v Operi

V četrtek sta nastopila na akademiji dobrovoljcev v opernem gledališču gđ. Milica Polajnarjeva in g. Friderik Lupša, znana že po uspešnih nastopih v operi. Sopranistka Polajnarjeva je zapela dve pesmi Antona Lajovića »Beguška pri zibelci« in pa Josipa Pavčića »Kaj mi pravi ptiček ta?«

Cim dalje se odklikamo epohi impresionistične glasbene tvornosti, tembolj stopa v ospredje umetniška potenca Antona Lajovića, ki predstavlja gotovo vrhunec tedanjega prizadevanja in stvarjalnosti pri Slovencih. V svojih solospievih ne le da obvlada dobro vokalno stavbo, ne le da išče morda zgolj barvitosti v akordiki, besedilo odgovarjajočega nastojanja v klavirski izpeljavi itd., ampak zna celosti kompozicije vliči neka plastičnost in skladbo muzikalno zgraditi v estetsko zaključnost, da učinkuje kot podoba mehkih potez in toplih barv. Njegove skladbe so polne toplote, nežnosti, očitujejo avtorjevo globoko pojmovanje lepote in hkratu moč duha, ki ni gradil le interesnosti v stremljenju impresionističnih zahtev, izrazni material mu služi le kot sredstvo za oblikovanje umetnine. V tem je Lajović velik. Kvaliteto njegovih skladb moti včasih neka razvlečenost, razcepljenost, večkrat tudi neka sentimentalnost, kar pa izhaja iz pojmovanja izvajalcev; seveda je to popolnoma neupravičeno, kajti Lajović kljub toploti in nežnosti, ki zaveje iz njegovih del, ni sentimental, ampak ravno nasprotno: moški. Gđ. Polajnarjeva in g. Anton Neffat (pri klavirju) sta nudila v tem smislu odgovarjajočo interpretacijo; v skladnosti instrumenta ter glasu sta Lajovića — brez kakih afektiranosti v pevskem ali klavirskem delu — podala kakršen je in kakršen

Velik plavalni uspeh Jugoslavije

Napredek našega plavalnega športa nam najbolj nazorno pokaže nedeljsko srečanje z madžarsko reprezentanco v Segedinu, kjer sta obe ekipe, naša in madžarska dosegli v plavalnih disciplinah po enako število točk, t. j. po 16 in je ostal plavalni dvoboj med Jugoslavijo in Madžarsko neodločen. Edino v waterpolu je naše moštvo podleglo Madžarom z rezultatom 2 : 0, tako da je bilo končno stanje točk v prid Madžarski 22 : 18.

In končno je za nas velik uspeh, ki so ga dosegli naši plavalci napram izbornim plavcem Madžarske, ki so za Nemčijo brez dvoma najmočnejši narod Evrope v plavalnem športu, prav iste vrednosti, četudi nam končno stanje točk, kjer je upošteva tudi waterpolo tekma, tega ne označi tako kakor bi moralo biti. Za nas je merodajen predvsem uspeh, ki so ga naši plavalci dosegli napram madžarskim in plavanju in ta pove, da sta bili ekipe Madžarske in Jugoslavije v Segedinu enakovredni. Se več. Če bi ne imeli mi take smole v prostem plavanju na 400 m, kjer je naš Žižek podlegel Madžaru Tatosu, bi se zaključil ta dvoboj z zmago Jugoslavije z rezultatom 18:14, z waterpolo tekmo bi pa ostal rezultat neodločen 20:20. Toda naša trditelj glede Žižkove zmage na 400 m ni iz trte izvita, kajti po rezultatih obeh plavačev na tej progi se je z gotovostjo računalo, da bo Žižek premagal Tatosu.

Naš plavalni šport je s segedinskimi uspehom mnogo pridobil v mednarodnem svetu in je brez dvoma tudi ostalim športnim panogam pripomogel do večje veljave. Poleg Nemčije sta Jugoslavija in Madžarska najmočnejša naroda v evropskem plavalnem športu. Revanžni dvoboj med Madžarsko in Jugoslavijo bo že prihodnjo soboto in nedeljo v Splitu, s to razliko, da nastopi v tej ekipi samo banovina Hrvatska, dočim bo reprezentanca Madžarske ista, kakor je bila v Segedinu. Tudi reprezentanca banovine Hrvatske bo zelo močna, akoravno bodo tam manjkali Slovenci. V Splitu se pričakuje velika borba med Žižkom in Tatosom v plavanju na 1500 metrov, ter se z gotovostjo računa, da bo na tej progi pokazal Žižek svoje prave sposobnosti. Madžar Tatos je trenutno najboljši Evropejec na tej progi in eta si torej z našim Žižkom enakovredna naspornika na tej progi, vsled česar se pričakuje najgorčnejša borba. V Splitu se hoče namreč Žižek revanžirati Tatosu za Segedin na obeh progah: na 400 m in na 1500 m. Bog daj srečo, saj bomo vsi izredno veseli tega uspeha!

Izredno uspela ocenjevalna vožnja

»Touring-kluba« na progi Ljubljana-Metlika

Veliko ljubiteljev navdušenega športnega občinstva je preteklo nedeljo prisostvovalo startu avtomobilistov in motociklistov k propagandni ocenjevalni vožnji, ki jo je priredil Jugoslovanski Touring klub, sekcija Ljubljana, na progi Ljubljana-Metlika. Mnogo občinstva se je zbralo tudi na vmesnih kontrolah v Trebnjem ter v Novem mestu in na cilju v Metliki.

Sporten uspeh ocenjevalne vožnje, ki se je je udeležilo 14 motociklistov in 11 avtomobilistov, je res prav dober. Vozači so morali prevoziti poedine etape v predpisanim povprečnem času, ki je bil za mesoma strogo in zelo viujagosto cesto po Dolenskem in Belu Krajini precej visoko odmerjen.

hoče biti. Oba sta zagrabila delo kot celoto: poleg ozira na posamezne fraze, melodične ter instrumentalne domisleke sta vendar gradila širokopotezno in samostojno, zavedajoč se, da sta enakovredna. Čisti in topli glas pevke ter smiselno skladno igranje pianista je že itak kvalitetni skladbi dalo še večjo prodornost. Z uspehom sta izvedla še zgornj omenjeno Pavčičevo.

Iz Čajkovskega opere »Evgenij Onegin« je zapel g. Friderik Lupša znano arijo kneza Gremina in vidno boljše, kakor smo bili vajeni v nastopih konec preteklega sezone. Opazili smo znatno lažje petje v visokih tonih, ki je seveda estetsko zboljšalo melodične črte in s tem dvignilo kvaliteto muzikalne interpretacije. Kot drugo pesem je zapel še Stanka Premrla »Znamenje«. Tudi nje je spremljal pri klavirju g. A. Neffat. Klavir je precej obrabljen in povrh še razglašen. To je izvedbo precej motilo.

G. Anton Neffat je dirigiral tudi opernemu orkestru, ki je izvajal simfonično sliko »Nočna procesija« skladatelja H. Rabauda. V netočnih vstopih posameznih instrum. skupin se je sicer orkestru rahlo poznalo nekoliko premalo pripravljenosti, toda dirigent je vendar dosegel tisto potrebno kvaliteto stopnje. Še posebno so lepo zveznele topot kovinska pihala. — V celoti je bil glasbeni del akademije na zelo dostojnem nivoju. Akademijo je zaključila državna himna, prav tako v izvedbi opernega orkestra.

sil.

Motociklisti so bili razdeljeni v kategorije solo vozačev do 250 ccm, do 350 ccm in 500 ccm ter v kategorijo prikolice. Tehnični rezultati so sledeči (v oklepajih so navedene kazenske točke):

Motorji solo do 250 ccm: 1. Rotar Martin (Hermes, Ardie, 5 točk), 2. Križman Anton (Ilirija, Puch, 5 točk), 3. Drolenik Ivan (Hermes DKW, 9 točk);

do 350 ccm: 1. Marn Ivan (Hermes, Triumph, 7); do 500 ccm: 1. Miklavčič Ivo (Ilirija, Zündap, 3), 2. Rosenwirth Josip (Hermes, Horex, 3), 3. Lapajne Jule (Ilirija, NSU, 4).

Motorji s prikolico: 1. Šiška Janez (MK Ilirija, BMW, 2) (najboljši motociklist), 2. Grašič Janko (MK Ilirija, Puch, 4).

Avtomobili do 1200 ccm: 1. Gagel Oto (JTK Steyr, 0) (najboljši uspeh dneva), 2. Brumen Fr. (JTK Steyr), Čenčur Vlado (JTK Steyr), Ing. Ivo Bartl (JTK Steyr), Valant Jože (JTK Škoda), vsi po eno kazensko točko, 3. Auersperg Herbert (SAK, Fiat, 3);

do 2000 ccm: 1. Hafner Josip (JTK, Ford, 2), 2. Orehek Pavel (JTK, Steyr, 4), 3. Kuhar Ivan (JTK Opel, 7);

nad 2000 ccm: 1. Demšar Hieronim (JTK, Steyr, 2).

Ob 14 je bila v senčnem vrtu restavracije Makar razglasitev rezultatov in razdelitev nagrad, ob kateri priliki je predsednik ljubljanske sekcije Jugoslovanskega Touring kluba inž. Ivo Bartl v zanosnem govoru očrtal delo Touring kluba na propagandi turizma.

Lahkoatletski troboj Finska-Nemčija-Švedska je dobila Švedska

V olimpijskem stadionu v Helsinkiju se je vršil preteklo soboto in nedeljo lahkoatletski troboj med Finsko, Nemčijo in Švedsko. Zmagali so Švedi s 157 točkami, na drugem mestu je bila Nemčija z rezultatom 141 točk in na zadnjem Finska s 134 točkami. Švedska je dobila tudi posebno tekmovanje v dvoboju z Nemčijo v razmerju 113:101 in napram Finki v razmerju 111:103 točk. Nemčija pa je zmagala napram Finki v razmerju 112:102.

W. Stadel, nemški telovadni prvak za l. 1940

Pred 15.000 gledalci so se vršile preteklo nedeljo v Kemnatsu tekme v telovadnem dvonajsteroboju, v katerem je zmagal W. Stadel z 219,5 točkami. Poročila pravijo, da je bil Stadel razred zase, ter je trikrat dosegel polno število točk, to je po 20 točk.

Odlični uspehi italijanskih atletov

Italijanski lahko atleti se na vso moč trudijo, da bi se pri srečanju z nemško reprezentanco, ki bo 14. in 15. septembra v Turinu, bolje odrezali, kakor zadnjč v Stuttgartu. Z neverjetno vneto se pripravljajo izbrani atleti v Turinu za omenjeno srečanje. Da je njihovo delo uspešno, pa kažejo rezultati, o katerih dnevno poročajo in ki se z dneva v dan zboljšujejo. Zlasti sprinterji so v zelo dobri formi. Tako na primer so pretekli tekači Gonelli, Monti in Mariani 200 m v 16 sek. in sicer v 21,8 sek., ter so bili pri tem samo za širino prs narazen. Gotovo je zelo hitro teklo na 500 m Mario Lanzi, ki je porabil za to progo samo 1:02,3 in je tudi čas tekača Missonija, ki je prišel kot drugi za Lanziem 1:03,3 izraven. Med najboljšimi metelci diska v Evropi epada Consolini, ki je zalučal okroglo ploščo 50,24 m daleč. Šibkejši so uspehi v metu kopja in v skoku ob palici. Za 100 m je rabil Tino 10,7 sek., za 400 m čez zapreke na je rabil Fantoni 56,4 sek., v trokoku je prišel Bottaglia na 14,30.

ZFO

Tekme ZFO v lahkoatletskem deseterboju

V soboto, 14. in v nedeljo, 15. septembra priredi ZFO lahkoatletsko tekmovanje v deseterboju za prvenstvo ZFO za leto 1940. V soboto se prične tekme ob 4. v nedeljo pa ob pol 4 popoldne. Prvi dan se tekmuje v naslednjih disciplinah: 100 m, skok v daljavo, met krogla, skok v višino ter tek na 400 m. Drugi dan pa v sledečih disciplinah: 110 m zapreke, met diska, skok ob palici, met kopja ter tek na 1500 m.

Za tekme so se doslej prijavili naslednji tekmovalci: Rigler Lipar, Kompare, Malej, Mihečič in drugi. Nastopi tudi Klinar Janez izven konkurence.

Ob tej priliki vabimo vse boljše atlete, člane ZFO, da se lahko udeležijo tudi tekem v posameznih disciplinah in bodo v tem primeru tekmovali v posebni skupini. Vrstni red točk je seveda ista kakor je naveden za deseterboj. Pripominjamo, da je progo točno 400 m dolga ter ima dva nedvignjena zavoja. — Bog živi!

Alphonse Daudet:

37

Jakec

Prevedel Fišer Franc

Pri zadnji hiši v Villeneuve se je voz ustavljal.

»Tukaj je,« je zastokal Jakec. Zena ga je objela, mož mu je je stisnil roko in mu pomagal izstopiti.

»Ah! Srečni ste lahko, da ste doma... Midva imava pred sabo še dobre štiri milje.« In tudi on jih še ima, to dobro štiri milje. Strašno!

Stopil je k nekim vrtnim vratom, kot bi hotel pozvoniti.

»Torej lahko noč,« sta mu zaklicala dobra človeka.

Odgovoril je »lahko noč« in glas se mu je dušil v solzah. Voz je krenil iz smeri proti Lyonu in zavil na desno na pot, obsejano z drevesi in risal s svojima svetilkama velik svetel krog na črni planjavi.

Tedaj mu je padla v glavo blazna misel, da bi lahko stekel za to rešilno lučjo, da bi se je držal, teklen in ji sledil; z neko besnostjo se je zagnal za njo. Toda počitek mu je noge oslabil in odreklo so mu poslušnost; luč mu je oslepila oči in noč jih je zastrla s svojo gosto kospreno.

Po nekaj korakih je moral obstati: — že je poskusil teči, toda padel je izčrpan in obupan, potok solz se mu je vžil. — medtem pa je gostoljubna kočija mirno nadaljevala svojo pot, ne da bi le zasulila, da je pustila za sabo tako globok in neizmeren obup.

In zdaj leži na robu ceste. Mraz je, zemlja je vlažna. A kaj ga to briga! Utujenost je močnejša ko vse drugo. Okrog sebe čuti neizmeren polja. Veter piha s tisto vztrajnostjo,

s katero preletava vsemirja, zemljo in morje. Dih planjave, šuštenje trave, šelest listja, vse to pomešano v enem samem ogromnem valovanju vzdihov in zvokov prevzame polagoma dečka, ga umiri in zaziblje v globoko spanje. Naenkrat ga zbudi grozen hrup. Kaj je spet to? Komaj je odprl oči, je zagledal na bregu, par metrov od sebe, kako drvi neka strašna pošast, rjoveča in piskajoča zver z ogromnimi, izbočenimi in krvavimi očmi, z velikimi črnimi kolesi, ki drdrajo, da se krešejo iskre.

Posat je zbežala v noč kot ogromen komit; čigar žar je z grozotnim trusečem presekal ozračje. Tam, kjer je šel mimo, se je noč odprla, odgrnila, prikazal se je kol in kup dreves, a nato so se teme spet zagnile in šele, ko je bila prikazen že daleč, ko se od nje ni videlo drugega, ko majhna zelena luč, je deček spoznal, da je peljal mimo nočni ekspresni vlak.

Koliko je ura? Kje je? Kako dolgo je spal?

Ničesar ne ve in spanec mu je slabo del. Zbudil se je premražen, otrpeli udovi, v srcu mu je strašno tesno. O Mádou-ju je sanjal. Kako strašen je trenutek, ko se zbudiš sredi sanj in jih imaš pred očmi še vse žive, grozne. Zeblo ga je na vlažni zemlji in Jakec je sanjal, da spi tam doli na pokopališču ob strani malega kralja. Še sedaj trepetajo te prstene hladnoče: tako težak, zadušljiv je ta mraz. Vidi Mádou-jev obraz in ob sebi čuti njegovo malo ledeno telo. Vstal je, da bi se otresel te móre. Veter je ponoči čisto osušil in utrdil in zdaj njegov korak odmeva tako močno, kot bi bil dvojen, kot da bi se mu pridružili in sledil še neki drugi korak Mádou hodi za njim...

In spet se je začel diviti tek.

Jakec beži pred njim v temo, v tišino. Hodi skozi spečo vas, gre pod štirinoglatim zvonom, ki mu udari nad glavo svoj težki, zveneci napev. Ura je odbila dve. V naslednji vasi odbije tri. A on hodi, hodi. Glava se mu poveča, podplati mu gorijo. Še vedno hodi. Pre-

več se boji, da bi spet padel v tiste sanje, če bi se ustavljal, v tiste grozne sanje, ki se jih je med korakanjem že malo otresel. Sempatja srečuje z velikimi plahtami pokrite vozove, zaspane, omotične vprege, kjer vse spi, konji in kočijaži.

Izmučeni deček je vprašal: »Ali sem še daleč od Etiolles?«

Neko godrnjanje mu je bil odgovor.

Toda, glejte, kmalu se mu na poti čez deželo pridruži neki sopotnik, sopotnik, čigar prihod je oznanilo petje petelinov in lahno kvakanje žab na bregu reke. Dan je tu, ki zaenkrat še blodi pod oblaki in se še ni odločil, v katero smer bo krenil. Deček ga sluti okrog sebe in vsa narava deli z njim to nestrpno pričakovanje novega dne.

Nenadoma se je prav pred njim, v smeri tiste vasi Etiolles, kjer so mu rekli, da je njegova mama, da, prav na tisti strani obzorja nebo odprlo, razdelilo. Najprej se je pokazala svetla črta, nato se je v ozadju noči razlila bela svetloba brez najmanjšega žarka. Tista črta se je polagoma večala, utripala kot luč, kot nerazvit plamen, ki išče zraka, da bi mu pomagal zagoreti. Jakec koraka proti tej svetlobi; koraka v neki zamaknenosti, ki mu podvaja moči. Nekaj mu pravi, da je tam doli njegova mati in do je tam konec te strašne noči.

Zdaj se je vse nebesno ozadje odprlo. Lahko bi ga primerjali z velikim jasnim očesom, od solz objokanim, ki milo in sočutno gleda na dečka. Cesta je pričela postajati bela in ga ni več strasila. Sicer je pa ta lepa cesta brez jarkov in tlaku, na kateri lahko razkošne kočije udobno drdrajo. Na obeh straneh so se v rosi in svetli zarji kopale sijajne vile in razkazovale svoja široka predvežja, že cvetoče trate in zavite aleje, kjer so sence drsele po pesku in se skrivale.

Med belimi hišami in z latniki obdano zidno ograjo so segali vinogradi in zelena pobočja prav do neke reke, — tudi ta je stopila iz noči vsa prepletajoča se v temni modri, nežni zeleni in rožnati barvi.

In nebesna luč je vedno močnejša, vedno bližje.

Oh! Podvizaj se! Hitreje sveti. mati zarja! Izlij nekoliko toplino, upanja in moči izmučenemu otroku, ki hiti in ti ponuja roke.

»Ali sem še daleč od Etiolles?« vprašuje Jakec kopače, ki prihajajo mimo v nemih grupah, z vrečo čez ramo in še zaspani.

»Do Etiolles ni daleč, kar skozi gozd pojdi, vedno naravnost.«

Tudi gozd se sedaj prebujajo. Veliki zeleni zastor, razpet na obeh straneh ceste vz vz trepeta. Čivkanje, gruljenje in čvrčanje se razlega od sipka za plotom pa do stoečnih hrastov. Veje se božajo in upogibajo pod skoki ptičjih kril, v zraku izhlapevajo ostanki megle, nočne ptice tiho in težko lete v svoja skrivnostna zavetja, a iz ravnine se dvigne droben škrlatček, zazveni njegov glas in že reže z razpetimi krili prve nevidne brazde, kjer se družita velika nebesna tišina in hrup delovne zemlje.

Otrok ne hodi več, vleče se. Neka razcapana starka hudobnega obraza pripelje mimo kozo. Še enkrat vpraša:

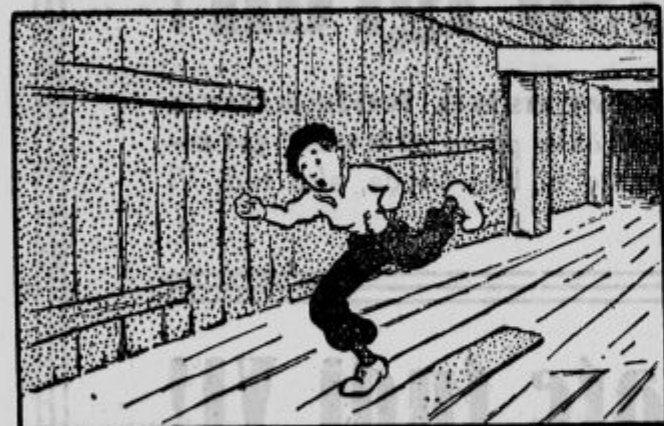
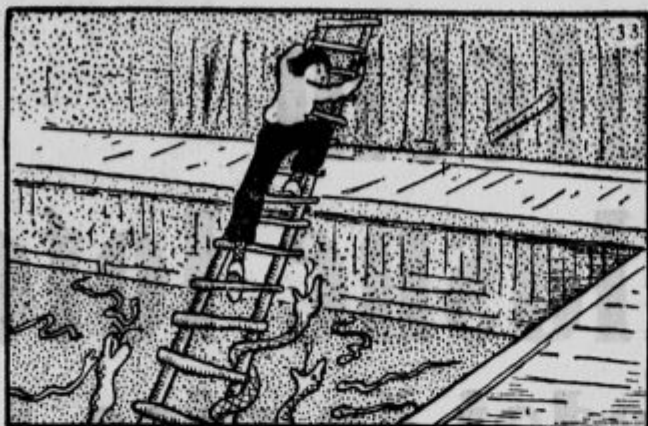
»Ali sem še daleč od Etiolles?«

Starka ga je strašno grdo pogledala in mu pokazala majhno z gramozom posuto ozko in strmo pot, ki se je vzpenjala ob robu gozda. Kljub izmučenosti je šel naprej: ne da bi se ustavljal. Sonce je že skoraj toplo. Prejšnja zarja je postala ognjišče bleščočih žarkov. Jakec ve, da je že blizu. Hodi sklinčen omahuj, spotika se na kamenju, ki se trklja pod njegovimi nogami; kljub temu hodi.

Otroški kotiček

Mihčeve čudovite dogodivščine

(33) Spreletela ga je groza pred strašno nevarnostjo, v katero se je spustil in začel na vso moč plezati po lestvi navzgor, pa bi ga kmalu dosegla neka posebno huda kača; toliko, da je odnesel zdrave pete.

(34) Prestrašen pa je le bil tako hudo, da se na vrhu lestve ni nič ustavljal, ampak je bežal in bežal, ne da bi se oziral nazaj, kot bi imel vso tisto ostudno golazen za petami. Kdo se pa tudi ne bi strasil! Se ena kača je dosti, kaj pa kar polna jamal!

Zahvala

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so spremili našo ljubljeno mamo, staro mamo, teto in taščo, gospo

Josipino Levičnik

na njeni poti k večnemu počitku, vsem, ki so ji poklonili krasnih rož in vsem, ki so nam ustmeno ali pisмено izrazili sožalje ali tudi le na tihem sočustvovali z nami.

Sv. maša zadušnica bo v četrtek, dne 12. septembra 1940 ob 7. uri zjutraj v župni cerkvi sv. Petra.

Ljubljana — Kranj — Zagreb
dne 10. septembra 1940

Globoko žalujoči ostali

Vajenci

Petarskega vajenca

sprejem takoj. Naslov v upravi »Slovenca« v Mariboru pod št. 1083. (v)

Vnajem

Trgovino na deželi

na prometnem kraju, oddam v najem za več let. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 13589. (n)

Poizvedbe

Avtomobilista,

ki je na cesti Kranj—Naklo našel aktočko, ga vlijudno naprošamo, naj nemudoma sporoči svoj naslov v Naklo pisarni Ivana Bričija.

Pouk

Klavirski pouk

prilno s 16. septembrom prof. Ruža Šlaisova na Poljanski cesti 15, stop. VIII. Prijava novih goincev od 13.—15. ure.

Kupimo

Ponudite rabljene vreče!

Velike vreče od moke — majhne od moke, otrobov, solne, od kave, riža, sladkorja. Firma Adler Josip, Sombor. (k)

Auto-motor

Motor »James« 350 ccm

OHV, angleške znamke, prodam. Rožna dolina cesta III, št. 24. (t)

Mali oglasi

Službe iščejo

Šivilja

gre šivat na dom. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Večletna praksa« 13.592. (b)

Absolvent

gradbene delovodske zole s 5-letno prakso, želi primerne zaposlitve. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Polira«. (a)

Mlad vrtnar

dobro izurjen, želi službo na graščini ali podobno. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Navedba plače« št. 13601. (a)

Službo dobe

Šoferja za avtofaksi

sprejemem. Zeljarska 11.

Mlinarja

poštenega in izurjenega za umetni mlin, sprejemem. Naslov v upravi »Slovenca« Mariboru pod št. 1076. (b)

Denar

Kupuje: Prodaja:

HRANILNE KNJIZICE bank in hranilnic ter VREDNOSTNE PAPIRJE po najugodnejših cenah

BANČNO KOM. ZAVOD

MARIBOR

Posredstva

Parcela naprodaj

Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12624. (p)

Parcela naprodaj

v št. Vidu in v Vižmarjih. Polzvedbe: Vižmarje 78 (nasproti Mizarske zadruge). (p)

Stanovanja

ISČEJO:

Sobo in kuhinjo

išče starejša gospa. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Točna« št. 13606.

ODDAJO:

Enosobno stanovanje

takoj oddam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13623. (b)

Dijaki

Dijake

sprejemem na stanovanje. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 13605. (p)

Razno

Legitimacijske slike

za dijake izvršuje hitro in poceni — Foto-atelje Mancini, Ljubljana, Tržska cesta 83.

Gumnice, gume, plise, monograme, entel, azur fino in bitro izvrši

Matek & Mikeš

Ljubljana, Pranciškanska ulica nasproti hotela Union

Vezanje perila, krasna predtiskana žen. roč. dela

Prodamo

50 različnih modelov dvokoles
s 14MM MEZORVZNO OBLADATE
POI
IGN.VOK
LJUBLJANA, TAVČARJEVA 7

Veliko prešo

ugodno prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12633. (l)

Kislo zelje, repo

sarimo, novo, prvovrstno, po brezkonkurenčni ceni, dobavljam vsako množino. Homan, Ljubljana — Sv. Petra cesta 81, tel. št. 55-29. (l)

Prodaj

50 ribezljavih, 10 kosmuljevih (Agras) in 10 malinovih grmičev, 200 sadik ananas jagod in 60 gomoljev dalij različnih barv. Ivana Putsek, Brežice 15, I. nadstropje. (l)

Gostilno v Karlovcu

na dobrem mestu, na sejmšču, z bogatim inventarjem, prodam za 15.000 din, kolikor sem sama dala, ker ne dobim dovoljenja. Vprašajte: Radičeva ulica 48, Karlovec.

Cviček

pravi, dolenski, dobite pri Centralni vinarni v Ljubljani.

Telefon št. 25-73

Naročajte in širite »Slovenca« !

Rečem Vam:
»TA HRANA ZA KOŽO
Z BIOCELOM
JE ČUDOVITA!«

To dokazuje, da se koža da hraniti!

MOJ zdravnik mi je dejal, da se Bio-cel, vsebovan v tej posebni hrani za kožo, pridobiva iz skrbno izbranih mladih živali. Globoko prodre v kožo in dovaja ji hrano ki je potrebna, da postane čvrsta, sveža in mlada. Bio-cel je iznašel neki glasoviti dermatolog. Zda je Bio-cel kombiniran z rožnato kremo Tokalon baš v pravem razmerju, da lahko redi kožno tkivo. Uporabljajte to kremo zvečer, zjutraj pa uporabljajte belo kremo Tokalon. V 3 dneh Vam bo pokazale pot, da se rešite napak svoje polti in ohlapnih mišic lica. Pri poizkusih, ki jih je na kliniki neke znane univerze ta dermatolog napravil na žensh v starosti od 55 do 72 let, so gube izginalle v roku šestih tednov.

ZAHVALA. Hvala vsem, ki ste na kateri koli način izkazali sočustvovanje ob smrti naše predrage žene in matere, gospe

Ofelije Križmančič roj. Borsatti

Posebna zahvala gg. prim. dr. Slavku Rakovcu ter doc. dr. Ivanu Matku, čč. sestram internega oddelka splošne bolnišnice za nego in sočustvovanje, katero so imeli do blagopokojnice.

Ljubljana — Trst, dne 11. septembra 1940.

Žalujoči soprog in sinovi.

Zahvala

Vsem, ki so nam v žalosti s tolažbo stali ob strani in nam pomagali v težki bolezni in smrti našega nepozabnega, premilega in skrbnega soproga, očka, brata in sina, gospoda

Dimitrija Mitiča

narednika - vodnika

izrekam najtopljšo zahvalo. Predvsem se zahvaljujem gg. zdravnikom, oficirjem in podoficirjem za častno spremitvo, vsem ostalim darovalcem vencev, govorniku ob grobu, in vsem, ki so ga spremili na zadnji poti. Vsem skupaj Bog plačaj!

Ljubljana, 11. septembra 1940.

Anica Mitič.

Umrl je, po dolgem in težkem trpljenju, večkrat previden s svetimi zakramenti, naš dobri atek, gospod

Alojzij Roth

višji sodaj oficial v pok.

K zadnjemu počitku ga bomo spremili v četrtek, dne 12. septembra 1940 ob 16 iz mestne mrtvašnice na Pobrežju.

Sv. maša zadušnica bo darovana v petek, dne 13. septembra 1940 ob 7 zjutraj, v stolni in mestni župni cerkvi.

Naj mu bo milostljiv Gospod, v katerega je zaupal. Priporočamo ga v pobožno molitev.

V Mariboru, dne 10. septembra 1940.

Žalujoči ostali

VITKOVIČKE ŽELEZARNE

razstavljajo na

Beograjskem jesenskem sejmu

od 7. do 16. IX. 1940

v paviljonu 3, mesto 320

naslednje specialne izdelke:

Statve za hladno valjanje. Hladno valjano trakasto železo. Profile valjanja. Železniški material. Vijake in zakovice. Pnevmatško orodje. Kompressorje. Avtomobilska kolesa. Jeklene steklenice. Nazobčene in premične mehanizme. Izdelke tovarne šamotnega materiala

Generalno ravnanje in prodajni uradi:

MÄHR. OSTRAU 10

Pojasnila daje za Jugoslavijo: Fero-kontinent d.d. za trgovino z železjem, BEOGRAD, Karadjordjeva 73; ZAGREB, Mažuraničev trg 5; NOVI SAD, Dunavska 1

Poziv igralcem državne klasne loterije in vsem onim, ki dosedaj še niso igrali!

S končanim žrebanjem je ponovno znana, v državi največja slovenska kolektura **MILANA LAVRIČA** zabeležila nov uspeh. Uradno je dokazano, da je v zadnjem času poleg **devet pre-mij** izplačala posebno mnogo dobitkov od Din 200.000—, Din 100.000— itd. itd. Zato bi bilo škoda, ako tudi Vi nimate vsaj ene srečke iz te srečne kolekture.

Nov način igre — dobiti morate tudi Vi!

- 1. način:** Izrežite številke iz spodnje tablice, dajte jih v vrečko ali škatlico, dobro premešajte in nato izvlecite eno številko, Vi ali pa oni, ki ga v rodbini smatrate za najsrečnejšega. To naj bo številka Vaše srečke.
- 2. način:** Dobro si oglejte posamezna števila na tablici, kako so sestavljena in če Vam ne ugaja taka srečka, delajte kombinacije; n. pr. iz prvih in zadnjih števil. Na ta način boste gotovo našli številko srečke, ki ima nekaj skupnega z Vašim življenjem. Morda Vam ravno ta srečka prinese srečo.
- 3. način:** V kolikor pa želite navezati svojo srečo na srečo naše kolekture, sporočite nam to z dopisnico ali pa v pismu, nakar Vam bomo mi izbrali srečko.

1 958	11 953	23 075	32 718	42 961	48 067	55 111	56 997	63 456	64 335	66 071	69 626	74 013	76 501	83 922	85 773	93 251	95 143
2 755	11 974	25 590	33 140	42 970	48 070	55 115	57 406	63 467	64 340	66 255	69 636	74 023	77 272	83 931	85 792	93 262	95 171
2 780	11 985	25 965	34 699	42 993	48 089	55 118	57 437	63 476	64 354	66 273	69 669	74 044	77 283	83 946	87 081	93 271	95 181
4 590	12 863	25 992	35 207	42 993	48 555	55 210	57 480	63 482	64 367	66 276	72 582	74 055	78 284	83 950	87 089	93 288	95 701
6 725	12 885	26 185	35 238	43 264	48 814	55 221	58 119	63 493	64 375	66 509	72 589	74 079	78 298	83 958	87 099	93 353	95 709
6 777	12 890	26 247	35 553	43 282	48 825	55 234	58 132	63 498	64 380	66 518	73 267	74 095	79 029	83 971	89 151	93 358	95 718
7 014	13 484	26 269	35 600	43 288	48 833	55 251	58 147	63 721	64 383	66 536	73 279	75 457	79 039	83 979	89 171	93 363	95 726
7 029	13 470	27 675	35 962	43 512	48 842	55 265	58 159	63 730	64 399	66 731	73 285	75 471	79 251	83 992	89 908	93 369	95 733
7 066	13 482	27 699	36 901	43 524	48 885	55 276	58 186	63 733	64 915	67 616	73 315	75 479	79 261	84 854	89 921	93 387	95 744
7 081	14 023	28 410	36 916	43 529	48 877	55 812	58 193	63 738	64 926	67 629	73 329	75 701	79 280	84 865	92 086	93 391	95 761
7 812	16 108	28 438	36 937	43 546	49 351	55 822	58 200	63 747	64 942	67 637	73 338	75 714	82 155	84 881	92 079	93 701	95 773
7 820	16 125	28 686	37 623	43 551	49 359	55 838	59 228	63 780	64 949	67 646	73 385	75 719	82 162	84 898	92 090	93 718	95 783
7 847	16 161	29 019	37 646	43 561	49 365	56 244	59 638	63 770	65 134	67 654	73 382	75 724	82 177	85 062	92 806	94 055	95 790
8 419	16 180	29 035	38 260	43 597	49 374	56 247	59 675	63 781	65 153	67 667	73 390	75 736	82 182	85 071	92 819	94 070	95 799
8 430	16 904	29 046	38 269	46 351	49 391	56 250	59 698	63 794	65 177	67 692	73 400	75 758	82 187	85 081	92 844	94 086	95 870
8 452	16 920	29 938	38 275	46 366	49 397	56 857	62 005	64 156	65 184	67 700	73 756	75 768	82 193	85 089	92 868	94 704	95 906
8 458	16 938	31 803	38 498	46 377	49 557	56 864	62 024	64 163	65 193	68 462	73 760	75 778	82 471	85 552	92 880	94 710	95 916
8 465	16 943	31 820	38 980	46 387	49 565	56 875	62 042	64 176	65 589	68 472	73 766	75 797	82 492	85 562	92 288	94 715	96 456
8 487	19 502	31 838	39 149	46 394	49 589	56 885	62 075	64 179	65 593	68 752	73 789	75 855	83 610	85 581	93 203	94 747	96 480
8 500	19 538	31 848	39 489	46 398	54 005	56 891	62 603	64 196	66 012	68 758	73 772	75 874	83 609	85 587	93 210	94 762	96 500
9 384	19 549	31 866	42 146	47 628	54 034	56 905	62 615	64 303	66 025	69 570	73 782	75 892	83 842	85 597	93 222	94 766	97 617
9 410	19 569	31 878	42 170	47 683	55 010	56 918	62 625	64 309	66 033	69 580	73 789	76 055	83 857	85 716	93 231	94 780	97 624
9 426	19 595	32 004	42 185	47 698	55 060	56 947	62 633	64 318	66 041	69 598	73 798	76 072	83 886	85 730	93 240	95 105	
9 449	23 032	32 068	42 952	49 061	55 066	56 958	62 638	64 326	66 063	69 611	74 002	76 081	83 908	85 752	93 247	95 112	

Izkoristite ta način igre in takoj naročite vsaj eno srečko. Najboljše je, če združite vse tri načine in naročite več števil, **da boste sigurneje čim več zadeli**. Srečke pa naročite **še danes** tudi radi tega, ker se lahko pripeti, če naročite samo eno številko, da bo ta medtem že prodana in da Vam v tem slučaju pošljemo drugo.

Torej izkoristite priložnost!

Če mogoče že igrate, pa niste imeli sreče dobiti **premijsko ali kak večji dobiček**, poizkusite še to pot in naročite **vsaj eno srečko pri znani, v državi največji slovenski kolekturi MILANA LAVRIČA**! Prepričani bodite, da Vam ne bo žal, saj imate možnost, da se tudi Vi pridružite onim, ki bodo v novem 41. kolu dobili polnih **65 milijonov dinarjev!**

Naročene srečke plačate šele po sprejemu, a lahko tudi vse do 11. oktobra, do dneva žrebanja.

Naš naslov:

MILAN LAVRIČ • BEOGRAD

kolektura državne klasne loterije ♦ Poštni predal 450

Prodajalna: PAŠIĆEVA ULICA 20. Telefon 24-815

Poslujemo na splošno zadovoljstvo svojih cenjenih odjemalcev!

S srečkami Vam pošljemo v dar okusno izdelano listnico, skupaj z izvlečkom najvažnejših navodil za igranje. To listnico uporabite za hranitev srečk, a v izvlečku imate točno navedene datume žrebanj, zadnji rok vplačila in še prostor za beležke o nakaznem denarju.

Najnovejša poročila

Obeta se nam vojska s strupenimi plini

Berlin, 11. sept. m. Današnji listi objavljajo sledeče: Angleški letalci so se, kakor je bilo ugotovljeno, začeli posluževati novega orožja, in sicer fosforičnih lističev, ki jih poleg užigalnih in eksplozivnih bomb mečejo na mesta in povzročajo požare. Ti lističi so iz celuloide, so 5 cm široki in 5 cm visoki, ter imajo v sredini v fosfor namočen bombaž. Ta fosfor gori v navadni temperaturi z močnim plamenom. Ti listi so že v mnogih krajih povzročili požare in le slabemu vremenu v zadnjih 24 urah se je zahalvali, da ti požari niso zavzeli večjega obsega.

Cepprav to orožje ne predstavlja še strupenega plina, ki ga lahko mečejo letalske bombe, pa je vendar strupeno, ker ta fosfor razvija strupeni fosforov pentoksid. Zaradi tega so nastopila že mnoga zastrupljenja, zlasti med otroci. Nemški tehniki so danes pred inozemskimi časniki izvedli

poizkus s tem najnovejšim angleškim orožjem in se je fosfor po 10 minutah sam vžgal ter začel razvijati dušljiv plin. Angleži so teh lističev na Berlin in druga mesta zmetali na milijone.

Z ozirom na to izjavljajo nemške oblasti, da bo uporabljanje tega sredstva od strani angleških letalcev imelo nedogledne posledice. To sredstvo, pravijo, zadeva žene, otroke in starce, torej nevojno osebe in civilne objekte ter je zato treba pričakovati masčevanja. Kakšno bo to masčevanje, je seveda nemogoče zvedeti, ni pa težko uganiti, da so misljene bombe s strupenimi plini — sredstvo, ki se dozdaj v tej vojski še ni uporabljalo. Zato obstoji nevarnost, da so dali angleški letalci Nemcem v roke argument, s katerim se bo lahko opravičeval vsak, še tako pogubonosni odgovor na to.

Bombardiranje Londona po nemških in švedskih virih

Berlin, 10. sept. Od sobote do ponedeljka so nemški strogolavci zmetali na London vsega skupaj 3.500.000 kg bomb. Protiletalskih alarmov v tem času je bilo vsega šestdeset v teku treh noči; od teh dva po 8, ozirom 9 ur skupaj. Letalski napadi nemške vojske niso pa še niso dosegli svojega vrha, kakor pravijo krogi vrhovnega letalskega poveljstva, ampak se bodo razširili nad vsa središča britskega imperija, kakor hitro bo London kot vojaško središče imperija uničen.

Število ubitih in ranjenih, kakor ga navaja »Reuters«, gotovo ni točno, ker je še veliko žrtev pod razvalinami, ki po velikem delu še danes gore.

Nemško vrhovno letalsko poveljstvo trdi, da je angleško lovsko letalstvo opesalo in da Angleži lovsko letalstvo preurejajo v bombna. Tako protiletalsko toplotno kakor zaporni baloni niso bili kos nemškemu napadom. Vzhodni del Londona s svojimi pristaniškimi napravami, plinarjami in rafinerijami predstavlja eno samo morje plamenov.

Stockholm, 10. sept. Poročevalec »Stockholms Tidningen«, čigar brzojavko je pregledala angleška cenzura, piše, da »si ni mogoče predstavljati kaj strahotnejšega, kakor je bil napad nemških bombnikov na londonsko pristanišče. Pokanje bomb je pretresalo zrak tako, kakor najhujši potres. Plameni so segali do 2000 m visoko tam, kjer so bila zadeta skladišča bencina. Anglija se zdaj res bori za svoj obstoj.«

Angleži zopet napadli Hamburg

Berlin, 10. sept. AA. DNB: Hamburgsko civilno prebivalstvo je bilo prejšnjo noč predmet angleških letalskih napadov. Angleški bombniki so vrhli številne eksplozivne bombe, ki so večinoma padle v delavsko četrt in porušile celo vrsto zgradb. V bližini neke bolnišnice so tudi padle bombe. Dočim so druge zadele nekaj vil v zapadnem delu Hamburga. Nekemu kmetu je ubilo dva konja. Industrijske naprave, kakor tudi vojaški objekti v okolici sploh niso bili poškodovani.

Italijani nad Jaffo

Rim, 10. sept. AA. Posebni letalski poročevalci agencije Stefani piše: Bombardiranje Jaffe po italijanskih letalskih silah je okrepilo operacije proti sovražnim stratežnim centrom v Sredozemskem morju. Jaffa je važno prometno središče, zlasti za preskrbovanje Iraka, Transjordanije in Arabije. Obenem je tudi veliko središče skladišč bencina za angleško letalstvo. Napad italijanskih bombnikov je bil izveden nenadoma, ter so bila uničena skladišča in luške naprave. Povsod so nastali požari. To je eden najhujših napadov od začetka vojne.

Regulacija hudournikov v Gorenji Savinjski dolini

Celje, septembra 1940.

Savinjsko dolino imenujejo mnogi po pravici »blagoslovljenost«. Spodnjo Savinjsko dolino pokrivajo obsežni in lepi hmeljski nasadi, ki so dosihod prinašali prebivalstvu lepe dohodke; Zgornjo Savinjsko dolino pa pokriva veliki, temni gozdovi, kjer Savinjanji črpajo bogastvo. Zato je ta razvita živahna lesna trgovina. Po Savinji spravljajo proti jugu cele vrste splavov, savinjski les plove po Savi in Donavi. Posebno je razbodovala lesna trgovina lanske leto, ko je bila cena lesa precej visoka in je bilo za vsakim lesom veliko povpraševanje.

Bogata je Savinjska dolina, tako pravijo, toda bogata le, če je hmeljska trgovina res odprta, če Savinjanji lahko prodajo hmelj za ceno, s katero ni poplačen le trud za njihovo delo, ampak da jim hmelj daje tudi nekaj dobička in nagrade. Isto velja za Zgornjo Savinjsko dolino. Če je cena lesa primerna in je lesna trgovina povoljna, potem zasluži kmet, trgovec in delavec. Ne pretravamo, če trdimo, da je v nasprotju primerljivi Savinjan zelo prizadet, saj letoviščarstvo v Zgornji Savinjski dolini ne daje dovolj kruha, prav tako ne industrija v Spodnji Savinjski dolini. Savinjan je navezan na svoje hmeljske nasade in svoje gozdove, to je njegovo življenje, zato pa tudi svojo zemljo ljubi, jo obdeluje, goji hmelj in skrbno in previdno gospodarsko izkorišča svoje gozdove. V Zgornji Savinjski dolini je obdelan vsak le kolikoli dostopen košček zemlje, katerega Savinjan pridno obdeluje in zboljšuje zemljo.

Mnogo škoda na delajo Savinjanom hudourniki, pritoki Savinje in Savinja sama, ki na pr. od Rečice do Mozirja poplavlja lepe kraje, spreminja svojo strugo, zaradi česar so ti deli neuporabni. Z regulacijo Savinje na bodo posestniki mnogo pridobili. Precejšnjo škodo delajo

v Zgornji Savinjski dolini tudi hudourniki, zlasti ob naliivih, ko pridruže z vso silo z visokih gorskih gribenov.

Banska uprava je upoštevala prošnje posameznih občin in izvedla več regulacijskih del hudournikov Suhe v Kokarjih, Lučnice, Mozirnice in Ljubije ter Trnave. Lučnico so regulirali 25 mesecev, tako da regulirani hudournik ni več nevaren. Dela so veljala okrog pol milijona din. Pred kratkim so bila končana tudi regulacijska dela v Mozirnici, ki se je stekala prej v strugo in onečiščevala kopalni bazen lepo urejenega kopalnišča v Mozirju. Sedaj so jo izpeljali nad strugo Savinje, da se izteka direktno v Savinjo. Za dela, ki so veljala 50.000 din, so prispevali kr. banska uprava, občina, Tujsko-prometno in olepševalno društvo v Mozirju ter interesenti. Z regulacijo Mozirnice so posestniki mnogo pridobili, saj je potok ob naliivih poplavljal njive in travnike.

Končana so tudi regulacijska dela v Kokarjih, dočim potok Suha v Rečici še ni reguliran, dela pa so nujno potrebna. Nekaj 100 m je urejen tudi hudournik Ljubija. Tudi tu še dela niso končana in bi bilo potrebno, da se nadaljujejo. Sedaj regulirajo Trnavo, ki teče skozi Mozirje. Trnava ob povodnji kar razdira, in je na primer pred dvema letoma podrla v bližini Mozirja kozelec, odnesla vozove, tako da se je zajela pred trgov. Za dela je odobrenih 70.000 din, za vso regulacijo pa bi bilo potrebno najmanj pol milijona din. Z razpoložljivim denarjem bodo regulirali okrog 200 m. Za letoviščarski kraj Mozirje bi bilo neobhodno potrebno, da se pokrene celotna regulacija Trnave. Reguliran potok ne bi bil trgu samo v ponos in olepšavo, temveč bi tudi odstranil vsako bojazen poplave ob naliivih. Banovina bi pokazala gotovo več razumevanja, če bodo pokazali razumevanje tudi interesenti.

Romunija popolnoma z osjo Berlin-Rim

Bukarešta, 10. sept. Vodja Železne garde Horia Sima je z ozirom na zunanjo politiko Romunije po odstavitvi kralja Karola izjavil sledeče:

»Mi smo popolnoma z osjo Berlin-Rim in se od te politike ne bomo oddaljili. Današnja vojska je vojska dveh svetov: arijskega z židovskim. Mi bomo na strani tistih, ki nosijo baklo arianstva in arijske kulture. Zmaga naših legionarjev pomeni navzočnost osi na Balkanu in na jugovzhodu Evrope. Vpliv Anglije na tem območju je odstranjen, in kar se tiče Romunije, mora Anglija pozabiti, da je imela kdaj kakšen vpliv nanjo.«

Gafencu zbežal?

Bukarešta, 10. sept. Pravijo, da je nedavno imenovani poslanik v Moskvi, Gafencu, ki ga je vodja general Antonescu odstavil in poklical v Bukarešto, zbežal na Švedsko.

Bolgarija za revizijo mej

Sofija, 11. sept. Ministrski predsednik Filov je v zvezi s sporazumom v Krajovi sprejel ravnatelj bolgarskih dnevnikov in v pojasnilo tega dogodka poudaril, da je Bolgarija revizionistična država, ki pa želi doseči svoje zahteve, oziroma želje v tem pogledu samo na miren način in z mirnimi sredstvi.

Kralj Peter II. se je vrnil v Belgrad

Belgrad, 11. sept. Nj. Vel. kralj Peter II. se je danes z Brda vrnil v Belgrad.

Iz banovine Hrvatske

Zagreb, 10. sept. b. Ban banovine Hrvatske dr. Šubišić je objavil za področje Hrvatske Hrvatske naredbo o pregonu špekulantov z življenjskimi potrebščinami v koncentracijske taborne. Vsi takšni špekulanti bodo lahko brez sodnega postopanja odpeljani na prisilno bivanje v okraje Udbina, Lapac in Prozor.

Zagreb, 10. sept. b. Na seji izvršilnega odbora SDS v Belgradu je bila ganes potrjena izključitev iz stranke dr. Ivo Pribičevića, advokata, in še drugih devet članov te stranke, ki so podpisali letak proti vodstvu SDS.

Zagreb, 10. sept. b. Zagrebški »Slovenski jug« je objavil poročilo, da je prekinjena vsaka zveza z glavnim odborom JRZ in banovinskimi odborom v Zagrebu ter bodo odslej člani delovali izključno na kulturni osnovi s sodelovanjem z ostalimi skupinami, ki hočejo skupno državo.

Jutri se začne prodaja srečk državne razredne loterije. Zato Vas opozarjamo na današnji oglas priznane, v državi največje slovenske kolekture Milana Lavriča.

LJUBLJANA

1 Izlet SPD na Grinjavce. Osrednje društvo SPD v Ljubljani pripravila izlet planincev v soboto in nedeljo, dne 14 in 15. septembra v Kamniške planine. Iz Ljubljane se odpeljejo planinci v soboto ob 13.40 z vlakom v Kamnik, od koder nadaljujejo svojo turo z avtobusom do Kopačice. Odtod krenjejo peš do Doma v Kamniški Bistrici, od koder dospjejo do večera v Črnojevo koč, kjer bo pripravljeno prenočišče. Naslednji dan se vzpenje na vrh Grinjavca ter si lahko izberejo za povratek ali pot nazaj v Kamniško Bistrico ali čez Kalsko goro in Greben na Krvavec ali v dolino Kokre in z rednim avtobusom v Kranj. Prijave sprejema društvena pisarna SPD najkasneje do petka, dne 13. septembra do 19.

1 FO Ljubljana - Sv. Jakob ima svoj letni občni zbor v ponedeljek 16. t. m. ob 8 zvečer v larni dvorani. Udeležba je za redne članke in članice starešine obvezna; vabimo pa tudi podpirne članke.

1 Železniški upokojeenci. V časopisih je bilo že razglašeno, da morajo oni upokojeenci, katerim so bile železniške legitimacije za režijsko vožnjo izstavljene v letu 1931, predložiti nove slike a potrebnimi potrdili, kakor vsako leto pri podaljšanju za izstavitve novih legitimacij. Vsi prizadeži se ponovno opozarjajo, naj se čimprej zglase pri oni ednici, kjer so v staležu. Ljubljana glavni kolodvor in Šiška pristanišča sprejemata nove slike dne 16. septembra 1940.

1 Vpisovanje v Enoletni trgovski tečaj s pravico javnosti na Christoforovem učnem zavodu, Ljubljana, Domobranska c. 15, se vrši sedaj redno vsak dan dopoldne in popoldne.

1 Angleško društvo v Ljubljani sporoča svojim članom in vsem, ki se interejajo za učenje angleščine, da bodo pričeli s poučevanjem angleščine v ponedeljek 16. t. m. Podučevalci bodo tudi letos: lektorica na ljubljanski univerzi ga. F. S. Copeland, ga. Olga Grahor, ga. Božena Škelj in ga. Avgust Petriš. Vršili se bodo tečaji za začetnike, nadaljevalni tečaji ter tečaji za literaturo in konverzacijo. Vpisovanje se vrši ta teden vsak dan od 18. do 19. ure v društveni knjižnici Tavčarjeva ul. 12, prtl. desno.

1 Državno učiteljsko v Ljubljani. Ravnateljstvo sporoča abiturientom z višjim tečajnim izpitom, da je prosvetno ministrstvo z odlokom z dne 7. septembra t. l. podaljšalo rok za vlaganje prošnje za sprejem v novi V. letnik do 20. septembra. Reflektanti, ki do 9. septembra še niso vložili prošnje, ki bodo prošnje za sprejem vložili od 10. do 20. septembra ob pol 8 javijo pri ravnateljstvu učiteljskega, nakar pojdejo k zdravniškemu pregledu v Higienični zavod (Šolska poliklinika). Dne 21. septembra popoldne ob 5 bo razglašeno, kateri kandidati in kandidantke bodo sprejeti v novi V. letnik. — Ravnatelj.

1 Razpis abonmaja za novo sezono 1940-41. Razpisani so: Premierski abonma, Sreda, Četrtek ter A in B. Lanskim abonmentom so rezervirani njihovi lanjski sedeži do srede 11. septembra popoldne. Zaključek prijav bo v sredo, 18. septembra. Cene iste kakor lani. Vse prijatelje našega gledališča vabimo, da vstopijo v krogi stalnih gledalških abonmentov. Abonma je največja sigurnost, da vidi vsak ljubitelj gledališča vse predstave cele sezone, poleg tega po ugodnih in nizkih cenah. Abonente sprejemajo v večji dramskega gledališča vsak dan od 10. do 12. in od 15. do 17. ure. Abonma se plačuje v 10 zaporednih mesečnih obrokih, prvi obrok pri vpisu.

1 Za mestne reveže sta v počaščenje pok. ge. Marije Češnje darovala po 200 din mag. pharm. g. Rihard Sušnik z Marijinega trga in trdnjka Jelocnik in Simončič. Pred skofijo 13. V počaščenje spomina pok. gđ. Vite Ottoničarje sta darovala Brata Vlaj z Wolfve ulice 200 din. g. dr. Kogoj Franc, univ. prof. iz Zagreba, Gunduličeva 15, je pa poslal 200 din v počaščenje spomina pok. dvornega svetnika v p. g. Franca Andoljškega. Mestno poglavarstvo izreka vsem dobrotnikom najtoplejšo zahvalo tudi v imeu podpiranin.

1 Slovenske redovnice-begunke, ki so se naselile v Ljubljani in se pečajo z vzgojo mladine, prosijo usmiljenja srca, da jim pomagajo pri ureditvi prostorov za stanovanje. Podrobnja pojasnila daje iz posebne naklonjenosti vodstvo Lichtenurnovnega zavoda na Poljanski cesti v Ljubljani, event. pošte pošiljajte naj se pa naslavljajo na č. sestro Karolino, Ambrožev trg 8.

1 Higienični zavod, oddelek za zdravstveno zaščito učencev v Ljubljani, Aškerčeva cesta, opozarja starše šolske mladine, da imata ortopedsko telovadbo od dne 15. septembra 1940 dalje vsak ponedeljek in četrtek od 15 do 17 popoldne v telovadnici I. državne realne gimnazije v Ljubljani, Vegova ul.

1 Izpred malega kazenskega senata. Mali kazenski senat je večer obendil oženega književodjo Adolfa U iz Ljubljane na 1 leto in 6 mesecev robnije zaradi zločinstva tatvine. Obtoženec je 3. marca t. l. prišel v etanovanje Leopolda Lavša v Ljubljani. Bile so mu Lavšve stanovanjske razmere prav dobro znane, ker ga je U. večkrat obiskal in sta si bila prijatelja. Odnesel je Lavšu bankovec za 1000 din. 20 bankovcev po 100 din, srebrno uro in srebrno dozo, kakor tudi večjo zbirko starih novcev, tako italijanskih, nemških, bolgarskih in čeških. Pri hišni preiskavi so pri U. zaplenili zbirko starega denarja, drugega denarja pa niso dobili, ker je U. bankovce že porabil. Obtoženec je to tatvino tajil. Pokopali pa so ga razni indici in pa priča Lavš. Oproščen pa je bil zaradi pomanjkanja dokazov od obtožbe, češ da je pomoči 7. maja Antona Lavšu v Kranju ukradel v hotelu zlato uro, vredno 3000 din, to zaradi pomanjkanja dokazov.

1 Pod avto je prišel. Predvčerajšnjim okrog 7 zvečer je šel čez Celovsko cesto pri pivovarni Union 42 letni sejmaj Peter Herzog, doma iz St. Ruperta na Dolenjskem, stanujoč v Ljubljani. Herzog se je nerodno umikal avtomobilu, tako da je prišel pod avto. Pri padcu se je hudo potolkel po glavi in si zlomil desno nogo. Prepeljan je bil v bolnišnico.

1 Karambol dveh avtobusov. Včeraj ob 1 zjutraj sta v bližini topničarske vojašnice na Dunajski cesti zadela drug v drugega dva avtobusa. Prvi avtobus je vozil proti Rečici, drugi pa je zavijal iz Topničarske ulice. Avtobusa sta s precejšnjo silo udarila drug v drugega s prednjimi deli. Na srečo se potnikom v avtobusu ni zgodilo nič hudega, pač pa znaša škoda na razbitih avtobusih okrog 10.000 din.

1 Tatvine koles v Ljubljani. Zadnja dva dneva je zopet prejel ljubljanska policija veliko število prijav o ukradenih kolesih. Tako je bilo prijavljenih deset tatvin koles, ki so bila vredna \$700 din. Večinoma so jih tatvino pobrali kakor po navadi izpred gostin in iz vež, kjer so stala nezaklenjena.

1 Tatovi na delu. V zadnjih dnevih so tatovi odnesli vse mogoče stvari. Tako so odnesli iz restavracije pri Angelci na Vodovodni cesti 1000 din vredni ventilator. — 400 din je bilo vredno pe-

rilo, ki je bilo ukradeno ponoči s hodnika hiše v Cerkveni ulici št. 21 Zupančiču Alojziju. — Derendi Vladimirju pa so tatovi odnesli iz shrambe v stanovanju na Tyrševi cesti za 150 din živil. — Precej je tudi prijav o delovanju žeparjev zadnje dni veselejše, zlasti zadnjo nedeljo. Pri tem je bilo ukradenih več ur. Hudo škodo pa imajo nekateri okradenci, ki so jim žeparji izmaknili denarnice. Tako je bila ukradena Minki Kamnikar v gostilni Figovec denarnica a 3000 din; Pelko Mariji pa v restavraciji Gorenjski kolodvor knjižica, v kateri je imela 1400 din.

1 Češki film »Vražji študentje« je ponovno na sporedu kina Uniona. Noben film še ni imel tako velikega uspeha, kakor to odlično češko delo, ki z dosedaj nedosegljivo realnostjo prikazuje življenje študentov in karakterizira proforski zbor v vseh njih podrobnostih, ki jih pozna vsakdo, kdor je prestopil prag srednje šole. S tem, da film ponavljamo, bomo ustregli vsem onim, ki filma niso videli; marsikdo, ki ga je že ob premieri videl, si ga bo pa z veseljem ponovno ogledal.

1 Pri zaprtju, motnji v prebavi — vzemite jutraj še na prazen želodec en kozarec naravne »FRANZ JOSEF« grenčice.

1 Film »Beli kvartet« v kinu Slogi. V tem filmu iz življenja mladih deklet v belem — bolničark, nastopajo najmlajši hollywoodski talenti, štiri prekrasne dekleta. Vsaka hrepeni po sreči in ljubezni. Norma si želi bogatega zdravnika za moža, Patricia hrepeni po romantični ljubezni, smeh in sreča izpolnjujeta Gertino življenje, Meri pa išče mir in zavetje pred nesrečno preteklostjo. To je vsebina zgodbe štirih mladih deklet, katerih plemeniti poklic je lajšati trpljenje bolnikom. Ta film je na sporedu samo tri dni. Kot dodatek je glasbeni film »Schubert in njegov dom«, za zabavo pa bo poskrbel Bepo v kratkem filmu »Dober in zli duh«. — Kino Sloga ima prvovrsten program.

1 Rdeči križ v Ljubljani vabi vse bolničarke in bolničarke na informativni sestanek v četrtek, 12. t. m. od 18. do 20. ure v samarjanski sobi, Stari trg št. 19.

1 Združenje gledaliških igralcev v Ljubljani ima v nedeljo, dne 15. septembra 1940 ob 10 dopoldne v Operi svoj redni občni zbor.

1 Italijanci in nemške, začetne in nadaljevalne tečaje priredi v večernih urah Trgovsko društvo »Merkur« v Ljubljani. Prijave v društveni pisarno, Gregorčičeva ulica 27, prtljice, med 8 in 14. uro.

Maribor

m Maturanti klasične gimnazije v Mariboru letnika 1930 se zberemo ob desetletni mature v soboto, dne 14. septembra ob 20 pred poslopjem klasične gimnazije v Mariboru.

m Omejen sprejem na porodniškem oddelku bolnišnice. Zaradi velikega navala porodnic je tako septični kakor tudi aseptični odsek tukajšnjega porodniško-ginekološkega oddelka prenapolnjen, tako da ni mogoče niti redno vzdrževanje snage in drugih preventivnih ukrepov. Zaradi tega je za dobo desetih dni ukinitelj sprejem bolnic na ta oddelek ter se sprejemajo samo patološki ali pa zdravniške nege neobhodno potrebni primeri. Vsi lažji primeri ali pa primeri, ki zdravniško niso nujno indicirani, se bodo odklonili. Na to se občinstvo opozarja, da ne bodo porodnice brezuspešno iskale pomoči na tukajšnjem porodniško-ginekološkem oddelku.

m Vse lastnike orožnih listov poziva predstojništvo mestne policije, da poravnajo v teku meseca septembra t. l. banovinsko takso, in sicer za vsak kos orožja 25 din. Takse se poravnava v sobi št. 13.

m V Studijski knjižnici se z 11. septembrom uvedejo spet deljene uradne ure. Knjige se bodo izposajale vsak delavnik od pol štirih do pol sedmih, ob sobotah od pol štirih do pol šestih. V istem času bo odprta tudi čitalnica.

m Ljudski oder je začel v nedeljo, 8. t. m. svojo novo sezono. Marljivi člani so nam pokazali prvi uspeh letošnjega dela. Naštudirali so izvršno slovensko narodno igr »Adelajda, koroška rožica«, ki jo je napisal po dr. Sušnikovi romanci A. Brumen. Avtor je delo tudi sam režiral. Igra je zelo dobro uspela. Vrlim igralcem Ljudskega odra, ki so začeli novo sezono s takim poletom, pa želimo, da bi vztrajali ter bi pogumno nadaljevali delo za slovensko prosveto.

m Smrt blagega moža. V Vrazovi ulici 9 je umrl v starosti 67 let višji sodni oficial v pokojni g. Alojzij Roth. Pokojnik je bil priljubljen in vzoren uradnik in srčno dober človek. K večnemu počitku ga bodo položili jutri, v četrtek, dne 12. sept., ob 16. na Pobrežju. Naj počiva v miru, preostalih naše globoko sožalje.

— Pri slabem teku, zaprtju črev pozivi en kozarec naravne »Franz-Josefove« grenke vode pokvarjeno prebavo in čisti črevesni kanal.

Reg. S. br. 13483/35.

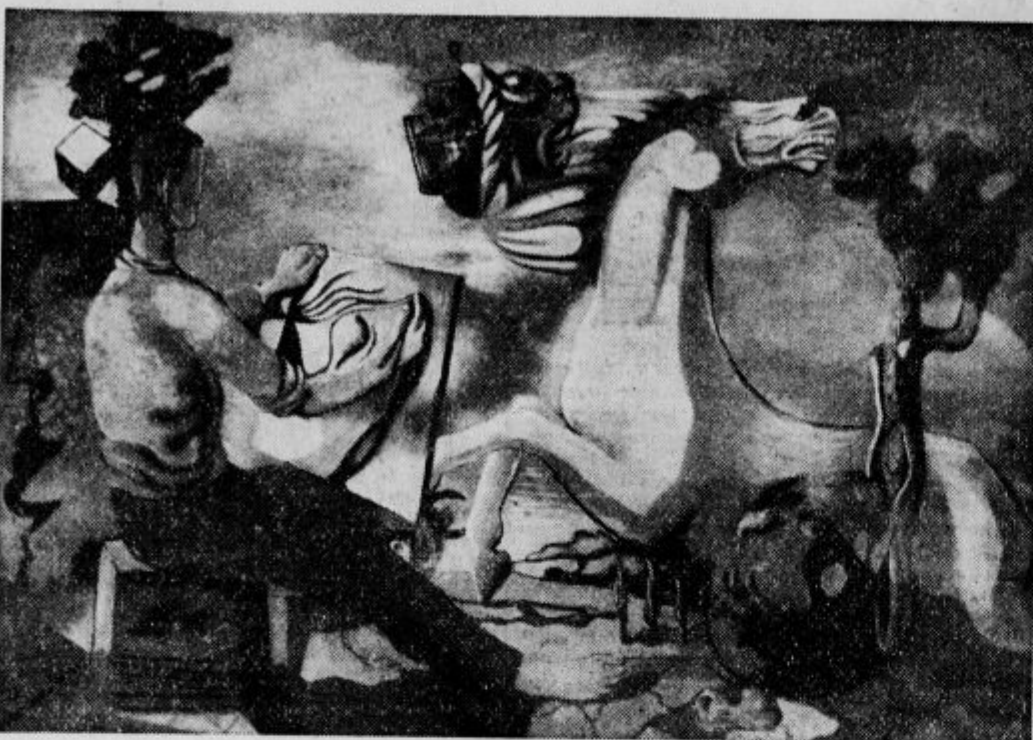
m Protituberkulozna liga v Mariboru se iskreno zahvaljuje Olepševalnemu društvu za znesek 200 din in Jugoslovanski hranilnici za 150 din. ki sta jih omenjeni darovali v spomin na blagopokojnega dvornega svetnika g. dr. J. Kronvogla. Liga poziva edince Sokola, Fantovske odseke in gasilske čete na področju obeh okrajev Maribora, da pošljejo obračune ter vrnejo nabiralne listke, ki so jih dobili za letošnji protituberkulozni teden. Zadeva je zelo nujna.

m Stari Mariborčani izumirajo. V bolnišnici je umrl bivši trgovec in hišni posestnik gosp. Josip Welzebach, star 70 let. Pokojnik izvira iz ene najstarejših mariborskih meščanskih rodbin. — V Studenci, Sokolska ulica 35, je umrl 52 letni železničar Jožef Salamun. Naj počiva v miru!

m Novo hišo ji je zažgal. V Leskovcu pri Pragerskem je zgorela nova, še ne čisto dograjena hiša posestnice Marije Soršak. Na podstrešju hiše je že imela spravljeno slamo, v sobi pa zalogo desk. Od hiše je ostal samo očni zid ter je škoda velika. Orožniki so osumili njenega sosed, da je podtaknil požar ter so ga aretirali. Soršakova se z njim ni razumela ter je imela same nevednosti. Včasih ji je neznanec posekal omenjeni sosed, potem spet pobil par kokoši itd. Sodenjeni sosed je sam že trikrat pogorel, poleg tega pa so pogoreli že trije posestniki, pri katerih je svojačasno hranil svoje seno, katerega je imel zavarovanega. Nikoli pa se mu ni dalo ničesar dokazati. Sedaj so ga vtaknili v zapor, da se preiskava nemoteno izvede.

KULTURNI OBZORNIK

Razstava Kluba Neodvisnih slovenskih umetnikov v Zagrebu

Stane Kregar: Fantazija na terasi.
(K razstavi Kluba Neodvisnih slovenskih likovnih umetnikov v Zagrebu).

Zagrebske Slovence je razveselil prihod mlade slovenske likovne umetnosti v glavno mesto Hrvatske in zato smo se, kdor je le mogel, udeležili slavnostne otvoritve v paviljonu »Dom likovnih umetnosti« na trgu kralja Petra. Lep vtis je napravilo, da so slovenski mladi umetniki, ki razstavljajo to pot po večini prvokrat v Zagrebu, prišli skoraj vsi osebno v Zagreb, razen tistih, ki ta hip služijo domovini. Zagreb sam pa jih je sprejel zelo prijazno. Vse časopise je že vse dni pred otvoritvijo prinašalo članke o slovenski umetnosti, pripravljalo mesečne na umetnostni užitek ter poudarjalo pomembno vlogo slovenskih mladih umetnikov v slovenskem kulturnem življenju in hvalilo njihov prihod v prestolnico Hrvatske. Otvoritve so se udeležili vsi predstavniki hrvatskega javnega življenja, med katerimi je Hrvatsko banovino zastopal prof. Rudolf Matz, šef oddelka za umetnost, Društvo hrvatske umetnosti prof. J. Kljaković, PEN-klub dr. Branko Lj. vadić, Hrvatsko narodno gledališče arh. Freudreich itd. Otvoritve se je udeležilo tudi mnogo hrvatskih umetnikov, književnikov, predstavnikov kulturnih društev, drugih ustanov ter ljubiteljev umetnosti in Slovencev. Ker društvo ni gost nobenih tukajšnjih umetniških društev, temveč nastopa samostojno, je najprej v imenu prirediteljev pozdravil predstavnike in vse navzoče predsednik društva akad. slikar prof. Stane Kregar, ki je omenjal tudi gostoljubnost Zagrebčanov, mogočen hram njihove umetnosti, v katerega sedaj vstopa tudi mlada slovenska umetnost. Za njim je govoril pisatelj in režiser dr. Branko Krefc, ki je predstavil vse nastopajoče slovenske umetnike v kratkih in zgoščenih oznakah in podčrtaval misel, da so ta dela slovenska, kljub temu, da so njih stvaritelji študirali drugod. Nato je St. Kregar poslal odposlanca Hrvatske banovine, da odpre razstavo, na kar je prof. Matz s pohvalnimi besedami omenjal nastop slovenskih slikarjev, da v teh dneh prirejajo tako lepo razstavo v Zagrebu. S tem je bila razstava odprta.

Goste je nato spremljal predsednik Kregar po razstavnem paviljonu in dajal podatke o umetnikih in njihovih delih. Razstava dela vtis zelo izbrane in lepo urejene zbirke mlade slovenske umetnosti, kar priznava tudi vsi hrvatski časopisi in umetniki, s katerimi sem govoril. Okusen katalog je prinesel vse; v njem je napisal kratak uvod o problemu slovenske umetnosti kot malega naroda, na kar sledijo podatki o posameznih nastopajočih umetnikih, postanku njihovih del, da je razvidna razvojna linija. Vsak umetnik je priložil nato v reprodukciji dvoje svojih najbolj značilnih del. Vseh slovenskih umetnikov nastopa dvanaest s 150 slikami in 35 kip. Slovenci v Zagrebu smo veseli tega nastopa, zlasti še, ker vidimo, da razstava ugaja Zagrebčanom, ki so

izbirčni glede umetnostnih razstav. Tudi smo veseli te nove vezi, ki se plete med slovenskim in hrvatskim kulturnim svetom, ker vemo, da je to najboljša pot k tesnejši povezanosti dveh najbolj sorodnih si narodov. Prepričani smo, da tudi doma gledate na ta uspeh mladih umetnikov, z ugodjem, kajti s silo svoje umetnosti večajo ugled slovenskega duha v Zagrebu, kjer so bili Slovenci doslej tako redki gosti. Kako bo revialna in strokovna kritika sprejemala slovenske umetnike, bomo še posebej poročali. Prvi vtis je nad vse dober, in časopise, ki je glasnik javnega mnenja, je doslej označilo nastop slovenskih Neodvisnih kot uspešno prireditev, hrvatski umetniki pa, ki so razstavo videli, so se laskavo izrazili o njej. Zato smo veseli predvsem mi, ki živimo med Hrvati, uspeha mlade slovenske umetnosti.

K. E.

Nastop Polajnarjeve in Lupša v Operi

V četrtek sta nastopila na akademiji dobrovoljcev v opernem gledališču gđ. Milica Polajnarjeva in g. Friderik Lupša, znana že po uspešnih nastopih v operi. Sopranistka Polajnarjeva je zapela dve pesmi: Antona Lajovica »Begunka pri zibelci« in pa Josipa Pavčiča »Kaj mi pravi ptiček ta?«

Čim dalje se oddikamo epohi impresionistične glasbene tvornosti, tembolj stopa v ospredje umetniška potenca Antona Lajovica, ki predstavlja gotovo vrhunec tedanjega prizadevanja in stvarjalnosti pri Slovencih. V svojih solospievih ne le da obvlada dobro vokalno stavbo, ne le da išče morda zgolj barvitosti v akordih, besedilo odgovarjajočega nastrojenja v klavirski izpeljavi itd., ampak zna celosti kompozicije vliči neka plastičnost in skladbo muzikalno zgraditi v estetsko zaključnost, da učinkuje kot podoba mehkih potez in toplih barv. Njegove skladbe so polne toplote, nežnosti, očitujejo avtorjevo globoko pojmovanje lepote in hkratu moč duha, ki ni gradil le interesnosti v stremljenju impresionističnih zahtev, izrazni material mu služi le kot sredstvo za oblikovanje umetnine. V tem je Lajovic velik. Kvaliteto njegovih skladb moti včasih neka razvlečenost, razcepljenost, večkrat tudi neka sentimentalnost, kar pa izhaja iz pojmovanja izvajalcev; seveda je to popolnoma neupravičeno, kajti Lajovic kljub toploti in nežnosti, ki zaveje iz njegovih del, ni sentimental, ampak ravno nasprotno: moški. Gđ. Polajnarjeva in g. Anton Neffat (pri klavirju) sta nudila v tem smislu odgovarjajočo interpretacijo: v skladnosti instrumenta ter glasu sta Lajovica — brez kakih afektiranosti v pevskem ali klavirskem delu — podala kakršen je in kakršen

s katero preletava vsemirja, zemljo in morje. Dih planjave, sušenje trave, šelest listja, vse to pomešano v enem samem ogromnem valovanju vzdihov in zvokov prevzame polagoma dečka, ga umiri in zaziblje v globoko spanje.

Nenkrat ga zbudi grozen hrup. Kaj je spet to? Komaj je odprl oči, je zagledal na bregu, par metrov od sebe, kako drvi neka strašna pošast, rjoveča in piskajoča zver z ogromnimi, izbočenimi in krvavimi očmi, z velikimi črnimi kolesi, ki drdajo, da se krešejo iskre.

Posat je zbežala v noč kot ogromen komet, čigar žar je z grozotnim trusem presekal ozračje. Tam, kjer je šel mimo, se je noč odprla, odgrnila, prikazal se je kot in kup dreves. A nato so se teme spet zagnile in šele, ko je bila prikazen že daleč, ko se od nje ni videlo drugega, ko majhna zelena luč, je deček spoznal, da je peljal mimo nočni ekspresni vlak.

Koliko je ura? Kje je? Kako dolgo je spal? Ničesar ne ve in spanec mu je slabo del. Zbudil se je prestrašen, otrplih udov, v srcu mu je strašno tesno. O Mádou-ju je sanjal... Kako strašen je trenutek, ko se zbudiš sredi sanj in jih imaš pred očmi še vse žive, grozne. Zeblo ga je na vlažni zemlji in Jakec je sanjal, da spi tam doli na pokopališču ob strani malega kralja. Še sedaj trepetajo te prstene hladnoče: tako težak, zadušljiv je ta mraz. Vidi Mádou-jev obraz in ob sebi čuti njegovo malo ledeno telo. Vstal je, da bi se otresel te móre. V eter je ponoči cesto osušil in utrdil in zdaj njegov korak odmeva tako močno, kot bi bil dvojen, kot da bi se mu pridružil in sledil še neki drugi korak Mádou hodi za njim...

In spet se je začel diviti tek.

Jakec beži pred njim v temo, v tišino. Hodi skozi spečo vas, gre pod štirioglatim zvoničkom, ki mu udari nad glavo svoj težki, zveneči napev. Ura je odbila dve. V naslednji vasi odbije tri. A on hodi, hodi. Glava se mu poveša, podplati mu gorijo. Še vedno hodi. Pre-

ŠPORT

Velik plavalni uspeh Jugoslavije

Napredek našega plavalnega športa nam najbolj nazorno pokaže nedeljsko srečanje z madžarsko reprezentanco v Segedinu, kjer sta obe ekipi, naša in madžarska dosegli v plavalnih disciplinah po enako število točk, t. j. po 16 in je ostal plavalni dvoboj med Jugoslavijo in Madžarsko neodločen. Edino v waterpolu je naše moštvo podleglo Madžarom z rezultatom 2 : 0, tako da je bilo končno stanje točk v prid Madžarski 22 : 18.

In končno je za nas velik uspeh, ki so ga dosegli naši plavalci napram izbornim plavcem Madžarske, ki so za Nemčijo brez dvoma najmočnejši narod Evrope v plavalnem športu, prav iste vrednosti, četudi nam končno stanje točk, kjer je upoštevati tudi waterpolo tekma, tega ne označi tako kakor bi moralo biti. Za nas je merodajen predvsem uspeh, ki so ga naši plavalci dosegli napram madžarskim v plavanju in ta pove, da sta bili ekipi Madžarske in Jugoslavije v Segedinu enakovredni. Še več. Če bi ne imeli mi take smole v prostem plavanju na 400 m, kjer je naš Žižek podlegel Madžarom Tatosu, bi se zaključil ta dvoboj z zmago Jugoslavije z rezultatom 18:14, v waterpolo tekmo bi pa ostal rezultat neodločen 20:20. Toda naša trditve glede Žižkove zmage na 400 m ni iz trte izvila, kajti po rezultatih obeh plavačev na tej progi se je z gotovostjo računalo, da bo Žižek premagal Tatosu.

Naš plavalni šport je s segedinskim uspehom mnogo pridobil v mednarodnem svetu in je brez dvoma tudi ostalim športnim panogam pripomogel do večje veljave. Poleg Nemčije sta Jugoslavija in Madžarska najmočnejša naroda v evropskem plavalnem športu. Revanžni dvoboj med Madžarsko in Jugoslavijo bo že prihodnjo soboto in nedeljo v Splitu, s to razliko, da nastopi v tej ekipi samo banovina Hrvatska, dočim bo reprezentanca Madžarske ista, kakor je bila v Segedinu. Tudi reprezentanca banovine Hrvatske bo zelo močna, a karavno bodo tam manjkali Slovenci. V Splitu se pričakuje velika borba med Žižkom in Tatosom v plavanju na 1500 metrov, ter se z gotovostjo računa, da bo na tej progi pokazal Žižek svoje prave sposobnosti. Madžar Tatos je trenutno najboljši Evropejec na tej progi in sta si torej z našim Žižkom enakovredna nasprotnika na tej progi, vsled česar se pričakuje najgoročnejša borba. V Splitu se hoče namreč Žižek revanžirati Tatosu za Segedin na obeh progah: na 400 m in na 1500 m. Bog daj srečo, saj bomo vsi izredno veseli tega uspeha!

Izredno uspešna ocenjevalna vožnja

»Touring-kluba« na progi Ljubljana-Metlika

Veliko število navdušenega športnega občinstva je preteklo nedeljo pripravljenostjo startu avtomobilistov in motociklistov k propagandni ocenjevalni vožnji, ki jo je priredil Jugoslovanski Touring klub, sekcija Ljubljana, na progi Ljubljana-Metlika. Mnoge občinstva se je zbralo tudi na vmesnih kontrolah v Trebnjem ter v Novem mestu in na cilju v Metliki.

Sporten uspeh ocenjevalne vožnje, ki se je je udeležilo 14 motociklistov in 11 avtomobilistov, je res prav dober. Vozači so morali prevoziti poedine etape v predpisanim povprečnem času, ki je bil za mestoma strogo in zelo, vijugasto cesto po Dolenskem in Beli Krajini precej visoko odmerjen.

hoče biti. Oba sta zagrabila delo kot celoto: poleg ozira na posamezne fraze, melodične ter instrumentalne domisleke sta vendar gradila široko-potezno in samostojno, zavedajoč se, da sta enakovredna. Čisti in topli glas pevke ter smiselno skladno igranje pianista je že itak kvalitetni skladbi dalo še večjo prodornost. Z uspehom sta izvedla še zgoraj omenjeno Pavčičevo.

Iz Čaikovskega opere »Evgenij Onegin« je zapel g. Friderik Lupša znano arijo kneza Gremina in vidno boljše, kakor smo bili vajeni v nastopih konec preteklega sezone. Opazili smo znatno lažje petje v visokih tonih, ki je seveda estetsko zboljšalo melodične črte in s tem dvignilo kvaliteto muzikalne interpretacije. Kot drugo pesem je zapel še Stanka Premrla »A. Nefeat«. Tudi njega je spremljal pri klavirju g. Z. Nefeat. Klavir je precej obrablen in povrhu še razglašen. To je izvedbo precej motilo.

G. Anton Neffat je dirigiral tudi opernemu orkestru, ki je izvajal simfonično sliko »Nočna procesija« skladatelja H. Rabauda. V netočnih vstopih posameznih instrum. skupin se je sicer orkestru rahlo poznalo nekoliko premalo pripravljenosti, toda dirigent je vendar dosegel tisto potrebno kvaliteto stopnje. Še posebno so lepo zvezele topot kovinska pihala. — V celoti je bil glasbeni del akademije na zelo dostojnem nivoju. Akademijo je zaključila državna himna, prav tako v izvedbi opernega orkestra.

sil.

Motociklisti so bili razdeljeni v kategorije solo vozačev do 250 ccm, do 350 ccm in 500 ccm ter v kategorijo prikolice. Tehnični rezultati so sledeči (v oklepajih so navedene kazenske točke):

Motorji solo do 250 ccm: 1. Rotar Martin (Hermes, Ardie, 5 točk), 2. Križman Anton (Ilirija, Puch, 5 točk), 3. Drofenik Ivan (Hermes DKW, 9 točk);

do 350 ccm: 1. Marn Ivan (Hermes, Triumph, 7); do 500 ccm: 1. Miklavčič Ivo (Ilirija, Zündap, 3), 2. Rosenwirth Josip (Hermes, Horex, 3), 3. Lapajne Jule (Ilirija, NSU, 4).

Motorji s prikolico: 1. Šiška Janez (MK Ilirija, BMW, 2) (najboljši motociklist), 2. Grašič Janko (MK Ilirija, Puch, 4).

Avtomobili do 1200 ccm: 1. Gagel Oto (JTK Steyr, 0) (najboljši uspeh dneva), 2. Brumen Fr. (JTK Steyr), Čenčur Vlado (JTK Steyr), Ing. Ivo Bartl (JTK Steyr), Valant Jože (JTK Skoda), vsi po eno kazensko točko, 3. Auersperger Herbert (SAK, Fiat, 3);

do 2000 ccm: 1. Hafner Josip (JTK Ford, 2), 2. Orehek Pavel (JTK Steyr, 4), 3. Kuhar Ivan (JTK Opel, 7);

nad 2000 ccm: 1. Demšar Hieronim (JTK Steyr, 2).

Ob 14 je bila v senčnem vrtu restavracije Makar razglasitev rezultatov in razdelitev nagrad, ob kateri priliki je predsednik ljubljanske sekcije Jugoslovanskega Touring kluba inž. Ivo Bartl v zanosnem govoru očrtal delo Touring kluba na propagandni turizmu.

Lahkoatletski troboj Finska-Nemčija-Švedska je dobila Švedska

V olimpijskem stadionu v Helsinkiju se je vršil preteklo soboto in nedeljo lahkoatletski troboj med Finsko, Nemčijo in Švedsko. Zmagali so Švedi z 157 točkami, na drugem mestu je bila Nemčija z rezultatom 141 točk in na zadnjem Finska s 134 točkami. Švedska je dobila tudi posebno tekmovanje v dvoboju z Nemčijo v razmerju 113:101 in napram Finski v razmerju 111:103 točk. Nemčija pa je zmagala napram Finski v razmerju 112:102.

W. Stadel, nemški telovadni prvak za l. 1940

Pred 15.000 gledalci so se vršile preteklo nedeljo v Kemnatsu tekme v telovadnem dvanašterboju, v katerem je zmagal W. Stadel z 219,5 točkami. Poročila pravijo, da je bil Stadel razred zase, ter je trikrat dosegel polno število točk, to je po 20 točk.

Odlični uspehi italijanskih atletov

Italijanski lahko atleti se na vso moč trudijo, da bi se pri srečanju z nemško reprezentanco, ki bo 14. in 15. septembra v Turinu, bolje odrezali, kakor zadnjič v Stuttgartu. Z neverjetno vsemu se pripravljajo izbrani atleti v Turinu za omenjeno srečanje. Da je njihovo delo uspešno, pa kažejo rezultati, o katerih dnevno poročajo in ki se z dneva v dan zboljšujejo. Zlasti sprinterji so v zelo dobri formi. Tako na primer so pretekli tekači Gonelli, Monti in Mariani 200 m v istem času, in sicer v 21,8 sek., ter so bili pri tem eno za širino prs narazen. Gotovo je zelo hitro teklo na 500 m Mario Lanzi, ki je porabil za to progo samo 1:02,3 in je tudi čas tekača Missonija, ki je prišel kot drugi za Lanziem 1:03,3 izvrstno. Med najboljšimi metalci diska v Evropi spada Consolini, ki je zalučal okroglo ploščo 50,24 m daleč. Šibkejši so uspehi v metu kopja in v skoku ob palici. Za 100 m je rabil Tino 10,7 sek., za 400 m čez zapreke pa je rabil Fantoni 56,4 sek., v troskoku je prišel Bottaglia na 14,30.

ZFO

Tekme ZFO v lahkoatletskem deseterboju

V soboto, 14. in v nedeljo, 15. septembra priredi ZFO lahkoatletsko tekmovanje v deseterboju za prvenstvo ZFO za leto 1940. V soboto se prične tekme ob 4, v nedeljo pa ob pol 4 popoldne. Prvi dan se tekmuje v naslednjih disciplinah: 100 m, skok v daljavo, met krogla, skok v višino ter tek na 400 m. Drugi dan pa v sledečih disciplinah: 110 m zapreke, met diska, skok ob palici, met kopja ter tek na 1500 m.

Za tekme so se doslej prijavili naslednji tekmovalci: Rigler Lipar, Kompare, Malej, Mihelič in drugi. Nastopi tudi Klinar Janez izven konkurence.

Ob tej priliki vabimo vse boljše atlete, člane ZFO, da se lahko udeležijo tudi tekem v posameznih disciplinah in bodo v tem primeru tekmovali v posebni skupini. Vrstni red točk je seveda ista kakor je naveden za deseterboj. Pripominjamo, da je progo točno 400 m dolga ter ima dva nedvignjena zavoja. — Bog živi!

Med belimi hišami in z latniki obdano zidno ograjo so segali vinogradi in zelena pobočja prav do neke reke, — tudi ta je stopila iz noči vsa prepletajoča se v temni modri, nežni zeleni in rožnati barvi.

In nebesna luč je vedno močnejša, vedno bližje.

Oh! Podvizaj se! Hitreje sveti. mati zarja! Izlij nekoliko toplino, upanja in moči izmučenemu otroku, ki hiti in ti ponuja roke.

»Ali sem še daleč od Etiolles?« vprašuje Jakec kopače, ki prihajajo mimo v nemih grupah, z vrečo čez ramo in še zaspani.

»Do Etiolles ni daleč, kar skozi gozd pojdite, vedno naravnost.«

Tudi gozd se sedaj prebujajo. Veliki zeleni zastor, razpet na obeh straneh ceste vse trepetajo. Čivkanje, gruljenje in čvrčanje se razlega od šipka za plotom pa do stoletnih hrastov. Veje se božajo in upogibajo pod skoki ptičjih kril, v zraku izhlapevajo ostanki megle, nočne ptice tiho in težko lete v svoja skrivnostna zavetja, a iz ravnine se dvigne droben škrlanček, zavzveni njegov glas in že reže z razpetimi krili prve nevidne brazde, kjer se družita velika nebesna tišina in hrup delovne zemlje.

Otrok ne hodi več, vleče se. Neka razčepana starka hudobnega obraza pripelje mimo kozo. Še enkrat vpraša:

»Ali sem še daleč od Etiolles?«

Starka ga je strašno grdo pogledala in mu pokazala majhno z gramozom posuto ozko in strmo pot, ki se je vzpenjala ob robu gozda. Kljub izmučenosti je šel naprej ne da bi se ustavil. Sonce je že skoraj toplo. Prejšnja zarja je postala ognjiščem blečočih žarkov. Jakec ve, da je že blizu. Hodi sklonjen omahujoč, spotika se na kamenju, ki se trklja pod njegovimi nogami; kljub temu hodi.

Alphonse Daudet:

37

Jakec

Prevedel Fišer Franc

Pri zadnji hiši v Villeneuve se je voz ustavil.

»Tukaj je,« je zastokal Jakec. Žena ga je objela, mož mu je je stisnil roko in mu pomagal izstopiti.

»Ah! Srečni ste lahko, da ste doma... Midva imava pred sabo še dobre štiri milje.« In tudi on jih še ima, te dobre štiri milje. Strašno!

Stopil je k nekim vrtnim vratom, kot bi hotel pozvoniti.

»Torej lahko noč,« sta mu zaklicala dobra človeka.

Odgovoril je »lahko noč« in glas se mu je dušil v solzah. Voz je krenil iz smeri proti Lyonu in zavil na desno na pot, obsejano z drevesi in risal s svojima svetilkama velik svetel krog na črni planjavi.

Tedaj mu je padla v glavo blazna misel, da bi lahko stekel za to rešilno lučjo, da bi se je držal, teklen in ji sledil; z neko besnostjo se je zagnal za njo. Toda počitek mu je noge oslabil in odreklo so mu poslušnost; luč mu je oslepila oči in noč jih je zastrla s svojo gosto koprano.

Po nekaj korakih je moral obstati: — še je poskusil teči, toda padel je izrpan in obupan, potok solz se mu je vlił, — medtem pa je gostoljubna kočija mirno nadaljevala svojo pot, ne da bi le zaslutila, da je pustila za sabo tako globok in neizmeren obup.

In zdaj leži na robu ceste. Mraz je, zemlja je vlažna. A kaj ga to briga! Utrujenost je močnejša ko vse drugo. Okrog sebe čuti neizmeren polja. V eter pihajo s tisto vztrajnostjo,